

બનામે ખુદા.

પુરાહસીના.

મરતબા

મુનશી મુસ્તફા સૈયદઅલી

ડી. ખાટકીવાડ નવસારી.

પબ્લીશર્સ

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુપ્પે.

બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

તીનદરવાજા—અહેમદાવાદ,

એડીશન પહેલી

કાપી ૧૨૦૦

સન ૧૯૧૬

સંવત ૧૯૭૩

અમદાવાદ—અમાસાને ચકલે.

ધી 'નટવર' પ્રીન્ટિંગ પ્રેસમાં ભોળીલાલ નારણદાસ

એડીવાળાએ છાપ્યું.

(કિં. ૦-૬-૦.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[गुजराती कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक ५८५८ तमांक

पुस्तकनुं नाम ५३२२२१७।

विषय ४३६८:८ ३६८

જનામે .૧૧૧૧.

નાટક ત્રીન બાબકા. ખુશરુ હસીના.

—૦૦૪૦૦—

જનામ ફિરદોસી તુસીકે શાહનામે કે “જે જન મેની બા”
વાલે પ્લોટ પરસે.

—૧૧૧૧—

સેયદ અબ્બાસ અલી ચીફ એક્ટર.

હી બેલકન જુમીલી થીએટ્રીકલ કંપનીને લીખા.

પબ્લીશર્સ

મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રીનદરવાઝા બુ. અમદાવાદ.

—૧૧૧૧૧—

સન ૧૯૧૬. સંવત ૧૯૩૨.

—૧૧૧૧૧—

પ્રત ૧૨૦૦. આદિતિ ૧ લી.

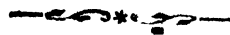
અમદાવાદ.

બેમાશાને ચકલે—હી ‘નટવર’ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં

બોઝીલાલ નારાયણસ બોડીવાળાએ છાપી.

ક્રીમત ૦-૬-૦.

તખ્તેએ નાટક.

મેલ.

જહાંદારશાહ	...	...	ખુદાનકા બાદશાહ.
ખુશરૂ	...	...	નરજરકા લડકા.
નરજર	...	...	જહાંદારશાહકા વજર.
જુહાક	...	...	સીનકા બાદશાહ.
સુશીર	...	...	જુહાકકા વજર.
રુસ્તમ	...	...	જહાંદારશાહકે દરબારકા પહેલવાન.
ધોકલ	...	...	" " " "
ઉજબક	...	...	" " " મરખરા.
અરજુક	...	...	જુહાકકે દરબારકા મરખરા.
અખતક	...	...	જુહાકકા ભાઈ.
સુકદમ	...	...	જહાંદારશાહકે સીનકા દહોકાની
કિસાન	...	...	દહોકાની.
સુરાહ	...	...	સુકદમકા લડકા

કીમેલ.

હસીના	...	...	જુહાકકી લડકી ખુશરૂકી મ.અથુકા
મલક	...	...	જુહાકકી મહેરબાર.
દાયા	...	...	હસીનાકી.
જંદા	}	...	હસીનાકી સહિર્ન-એ.
મુલાખ			
રાયુકા			
અબેલી			
અંપા	...	...	સુકદમકી મહેરબાર.

મુકે અજાવા, નકીબ, જહાંદાર, લડકા, ચોપદાર, દરબારી,
સહેલીએ રામશિગર, વગયરા વગયરા વગયરા.

બનામે ખુદા.

પુશર-હસીના.

નાટક ત્રીન આખકા.

આખ પહેલા.

પરદા પહેલા.

દરખાર.

(દરખારકા આરાસ્તા નજર આના દરખારી મ.એ તામીશગરકા
ખુદાકી હુમ્દમેં મશગુલ હોના.)

સખ—

ગાના.

યજદાંકી રહે રહેરખાનીયાં, કરમસે તેરે આલમ
આલમ હરદમ પાતાહય શાહમાનીયાં—

તેરી સખેસ આલાશાન અય સુખતાન
તુ લાસાની, હય તુ ગ્યાની, જાવે દાની સખ
હય દાની પયયાનીયાં—

આલમકાતુ પાલનહારા, હિરદય અંદર જાવે,
તું પ્યારા, સખ ગુનિયામેં ગુની હય ન્યાશ
ખરતર તેરી શાન અય દાદિસ સુખહાન, તુ
હયખાલાકુસખસે આલા બેટોં વાલા, ખારિત આલા
કુદરત વાલા—

દરખારી —

અશઆર.

૧ હાં બરદે સાકી આજ ખાલા શરાખસે,
ખાલી રહે ન જમ હમારા શરાખસે,

,, ૨ હો નાયરંગ સોદખતે અયશે પરીરખાં,
દુનિયાદા લુખ આજ હમેં હો શરાખસે.

,, ૩ અય રકાસાતે નાજનીન રક્કે ખુતાને ઘીન વ અયરામલીખ
શને હસીન ગાવ ગાવ કોઇ દિલચરખ રંગ સુનાવ શરાખકે
દોરમેં અપના રંગ જમાવ.

હ.જનમક—ઔર તુમહી હુકુનવ મેરે બહાદુરે પીઓ ઔર પીલાવ
ગટાગટ ચઢાવ ખોટલકા કાગ ઉડાવ નાચો રંગ કે
દોઝમેં જામેં શરાબકો વોહ ગર્દ નશીન દિખલાઓ ઔ
નાચ નચાવ કે રામીશગરેં નાચના હુલ જાય સરેં જન-
મ શરમાય ચક્કરમેં આઐ બલાકૌન રંગ અપના
જમાએ.

પુશીર—

મુસદ્દાસ.

જો મુદ્દા દિલકો ખયાલ આય લંતરાનીકા,
જસેહો પીરીમેં અરમાન નવ જવાનીકા.
પીએ શરાબ મજા પાય જન્દગાનીકા.

રામીશગરાં—

ગાના.

ગુધ્યાં રંગ રહીયાં મનાઓરી—

કંચન મગન રત છાએ રહી હય.

અયશો પુશીમેં રચાઓ ઘડી પલીયાં—

મદવા ખીના જ્યા મોરા ન માને

પીએ પીલાઓ દિખાઓ હલ ખલીયાં

ચીંકલ—વાહ વાહ વાહ.

તહતુલ લફ્જ.

એક હાથમેં મયખાના મયખાનેમેં પયમાના પયમાનેમેં
મયલાના મયલાના હય રક્સાના ઔર રક્સમેં હયમાના.
માનાબી હયનું મસ્તાના મસ્તાના હય જનાના હય જનમે
સુલયમાના.

શ.એર.

તેરે નાચ ગાનેપે અય નાજની.

હ.જર આફરીં સદ હ.જર આફરીં

તહતુલ લફ્જ.

એ સદાએ છન હુવે છનસે છન જેમંય ખોલે છન તેરે ધુધર ગયા.
દિલબી છન મયા સીના છન જો હંય ખોલે છન તેરે ધુધર
એ નાચ રંગ હો, એ રંગ ઢંગ હો પરીયોંકા સંગહો,
મજલીસ મીખવારહો દિલમેં તરંગ હો આતી હમંગહો
સોહબતકા રંગ હો ફિર કયા દરકાર હો, દોરે શરાબકો, ચંજોરખાબકો.
હુતે જમાબ હો જરમેં દિલદારહો મસ્તખમેં જંગ લદિ તંગતંગહો.

ખાસેમે' ભંગ હો શીર ક્યા દરકાર હો.

ઉજ્જવલક—લો યહેતો બડક ગએ હો ગએ લટુ આપકા સિને વિ-
સાલ દેખો આર યહે. હાથો કાલ દેખો.

ગાના.

જોહો મન મોહેના તોરી છુમ છુમ ચાલ.
હાથોમે' હય પયમાના મતવારી તારી ચાલ
મહુવા ભરકે દેગઇ બળતી ચલી તાલ.
મતવારે તેરે નયના આર ગોરે ગોરે ગાલ
તોરા બાલા જોયના, ઉમરીયા ચૌદા સાલ
મોરે દયરી ખાન તોરી તથોંદહય પખાલ
અહા મેરે તો દિલે; છમકુ'પેકો સમાલ
અપની સુરત ભુલ ગએ રંડીપે ગિરી સાલ.

ખુશરુ—હાં યહે હમારે ઘોંકલ પહેલવાનકી તોંદ હય યારો ટીકી
ગોંદ હય પેટ અયસા ગોલકે બના બનાયા દોલ.

ઘોંકલ— અખીયાલ.

જ્યાં બન્દ કર યહાં ન બાતે બના
જ્યાદા ન અખ મરખરા પન જતા
જોડ પીલતન જુસ્મકા કુછમીજોર.
તો દખકર તુપિલ જોએ મારીંદ મોર

ઉજ્જવલક— પરપાની જુસ્કે પેટ હો ઘોંકલ ન કિલ સકે,
તો ખુદ વોહ કયસે જોરપે ઉઠકે પલસકે.

ઘોંકલ—દિખાઉ તુઝકો કે હમ મુઝમે' કિસકદર પાની.

ખુશરુ શ.એર.

ઘોંકલબી પહેલવાનોમે હોતે શુમાર હય.

ઉજ્જવલક— વોહ પહેલવાનોમે' તો બડે હોશીઆર હય

ઘોંકલ—કછવેજીતે પાઉં નિકલે અરે આવ મેરે ભોલે બાલે જોદકે
પાલે મુલરશીમ ખવાર મતવાલે જખતુ ખલનેમે જુલતાયા હલ
વજાત મેરે નામસે ચીન માચીન તક કાંપતાયા.

ખુશરુ—મેલક મેલક અકમર આરતે બહોત ડરતીયાં છપર અપર
મુજરનેમે પીએ શોર કરતેમે કે બાતો બડ.પેટુ આપા બડ
પેટુ અ.યા.

ધોડલ—

શહેર

મેરે નામસે જાગર હય જાગરે રસ,
હય તારાજ મંચને કીયા મુલકેસુસ
ગાના.

તુમ શે.ખીકે ડોંગ ન મારો અતોખે જંગીયાહો,
ખાતોકે બલીઆ, શે.ખીકે છલીયા મનકે જમીયા ભાવન હે;
દાંત નીખોએ ફેકટ માંછ બરમકા હે ખુલાવત હો,
ખોલું જે બતીયાં ફટત છતીયાં મુખસેકા હે કહાવત હો.

અશઆર.

ધોડલ—ખચ્યા હય તો મંચ ધરકા તુજે કયા જવાબકું,
હો તેરા બાંપ તો અમી મંચ ઉસસે કંછ કહું.
મત દિલ લગી જ.ધંકુંસે કર બન્દ કર જ.ખાં,
ગુલર ન છોટે મુંકસે ખડા ખાત કર ખયાં.

ખુશર—કરતે હમેશા ખાત હંચ હે બારા ગાંડેકી,
પરબારા ગજ.કી બી નહીં કુત હય પાઉંકી.

(આના ચોખદારકા.)

અખ હુશીયાર હોજાય અય એહસેકાર,
કે તથરીક લાતે શહે જી.વિકાર.
ખડે. દસ્ત ખસ્તા અખદસે રહો,
ન ગુફતાર દિગર તુમ હરગિજ, કરો.

ધોડલ—મુજે દરબારમેં ધસ તિફલને જિલ્લત દિલાઇ હય,
મેરી જી.લ્લતકી સારી દાસ્તાં સખકો સુનાઇ હય.
જુલાઈ મંચ કિસી મૌકેમે ધસકી લનતરાનીકો,
મંચ જખ ધોંકલ કં ખરબાદ ધરકી જી.ન્દગાનીકો.

ગાના.

ધોડલ—આમદકી ખડી હય ધુમઃઅય શાહોંકે શાહ,
જહાંમેં ધુમધામ હય આજ સારી દુનિયા શાદમાન હય.
આજ સબી કરે નાં કરે તાજીમ અય સુલતાન અય સુલતાન,
બનના ધુમધુમ મચી હય ખુશી ખુશી કરોન.
ખીજાઓ આંખેં લુટાઓ અપની જાનેં
આએ આએ આએ સરપર સારી દુનિયાકે,

સલામી ગાવેં સલામી ગાવેં સદા ઇશ્વરત ઝુમ.
જનનાં ધુમ મચી હય ,પ્રુશી કરોના.

(જહાંદારશાહકા આના.)

શામિશગરાં-

ગાના

દાએમાં રહે કાપમ રહે સરદારી જહાંદારી,
શાદાં હય સુઘતાંકે દમસે સારે, સાયા ઉસપર રહે-
તેરાંરે તેરાંરે અયમારી.—

શાદમાં શાદમાં હાએ સારી રિઆયા.

રહે તેરા હય પાયા હમતે કયા મુઆરીક જમાના,
તુ સલામત હો શાહા તેરે સર સાઝારી—

પ્રુશીયાં હરદમ ખલકત પાવે તેરી દૌલત તુઝકો મુહાવે
ચમન ચમન અયશો પ્રુશીકો અયશો પ્રુશીમેં બાદ કથીકો
બજમેં સુલય માની બજમેં શહી હો પય માને ગરદિશમેં ચરતે રહેંયુ
તેરે અદુ સારે જલતે રહેયું મુખકોકી હય રહે દુઆ—

જહાંદારશાહ—સુખહાનદલાક કયા ઉમદા ગાના હય. કયા પ્રુખ
તરાના હય ગાના જહુકા અસર રખતા હય ગાનેકા
અસર પ્રુદાખ દઆ કરતા હય.

માના.

ભાવે તેરો બોર બએ રાગ,
ગુનીઅન માવે, ગુની પયછાને-
રસ બરીતાન મોહત નિત જન,
માના બેદ હરકો જાને—

અશઆર

હરબારી ૧.—શહનશાહકી ઉઝ હરદમ દરાજ,
કરે ખોલ ખાલા તેરાકર સાજ.
જો બાકાયદા રામહો આશકાર.
બંધા હો કહી તાન ઐર લયકાવાર.
તો સખ મહોજન છોડ કર કારોબાર,
પહોચતે સદા પરહંમ બે હપ્તેયાર.

૨.—દ-સાંકો હય કયા તજગિરા હયવાનબી તો હંય દિદા,
પરશર દરખત અરજો સમા માનેકા હય સખકો મુજબ.

જહાંદારશાહ —

મુસદ્દસ.

જીક રાગો રંગતો દરબારમે સખતે કીયા,
પર યહે ગુલર કિસ લીએ ખામેશ સુતકર હો મયા;
કયા નહીં અય નવજવાં દિલમે તેરે ધરકા મના.

ખુશરૂ—શાહશાહ દરબાર દુરતો બગ હય મુઝે ગાનેકાબી મુજ
હય, મગર જ્યાદાતર.

મુસદ્દસ.

શોક હય દિલમે મેરે ગુરજે સનાનો તીરકા,
મંચ મેજ રખના હું શાહા જંગમી તકબીરકા.
સામને દલકે દિખાઉ મંચ હુતર સમશીરકા,
દેખીએ મયદાનમે મેરા ઘેરના તજવીજકા.
ગુર્જ મેરા ખાકે હોતા પીગલનલી તંગ હય,
રાગ મેરા શોર હય ચૌર રંગ મેરા જંગ હય.

ગાના.

હય ધ્યાનમે ગ્યાનમે જ્ઞાનમે જનમે
બરા લડના જન સુતાન, દેખશાહા.
મેરા સફે તોડના મયદાનમે જાકે; કબી તો
આકે અદુસે જરા અડના—

નાં દેખા અદુસે મેરા બિડના લગાઉ નયજ
નિઝાતું બેગ નચાઉ તાતા થૈયા. આનકે ન જાએ
ભાગતે ન પાએ જન શાહા—

(દેહકાનીયોંકા અન્દરસે ફરીયાદ કરના.)

હકીકતી—

શ.એર.

હાકમકે દર આ લગે ફરીયાદ હયે ફરીયાદ હય,
સગરે ગામ હજડ. બજે ફરીયાદ હય ફરીયાદ હય.

જહાંદારશાહ—યહે કીરકી ફરીયાદ હય કિસપર બેદાદ હય. ક્યા
શોર હય નૌરાજ હય, જાએ ગોર હય. યહે કિસપર
જુલ્મો જૌર હય. (આના ચોનવારકા)

ચોનવાર—અય સુલતાન હકત કિસપર શહેનશાહે બકરોબર દરતે
અખ્તરકે અન્દ પેશવર ઓ દિવાન ના આહોકુમૂં
મિલકયએ નાલાં હય. હુજુરીકે ખાદા હવ.

ધોંકલ—અય રહે બલા બલાઈ રહાંસે આઠ મનુષ્ય કુમારીથી લરહ બાદેહવા હય સજકે સળ મુજરાઈ રહ સે આન પડે રાહમે કહી દો ચારબી ન મરે.

જહાંદારશાહ—જલ્લ ઉતકો હાજરે દગ્ગાર કર (ચોપદારકા જાના શાહકા વજારસે) મુશીર નવજર મંચ નહીં ખયાલ કર સકતા. કે મેરી હાલે અમ્મરકી નવ આબાદ રિઆયા મેગ અયસા કયા દુઃખ આયા જો મેરી ઇમ ખુશામે શરીયાદા શોર મચાયા (આના કિસાનોકા.)

હોકાની ૧—અયરામરામ મકદમજી જય હમકતે આજે.

૧ ૨.—કાબેકંડકો બગીચો જય છોટી હય રામ રામકા હરીયાઈ હય.

૨ ૩.—ધરમ અરે ખામોસ ચું ડરતે હો. ખાતસમ રહન મેલ અયસોહી હોત હય.

જહાંદારશાહ— શએર.

અય મેરે બોલે બાલે કિસાનો કરો ખયાં,
કયા તુમપે જુલ્મો જોર હય આયે હો જો યહાં.

હોકાની ૧—કા બાસસા સલામત જોએ હય જો ઉચે ટીલેપે કુકત હય.

૨—અરે ચુપચાપ ટીલાપે કુકત નહી ઉચે ચખુતરા પર શરમાવત હય.

નવજર— શએર.

ખયા કર હાલ આજે આકે તુમ નઃસખમે ખુદા હય,
તેરા પેશા હય કયા તુ કૌન હય કયા નામ તેરા હય.

હોકાની—હજુર બાસસા હમરો નામ તો જલમ હય. પર તુમહે ખુદા બનાએ રાખે અમ્મરકે કિસાનોમે મકદમહું ગુફા ડીયા કહલાવત હું હમરે ગામમાં એક હોટો જંગલ દોર દુરકે ચારોતાએ એકલકકો હોટો હય. પાછ જંગલમે હમરો બખ હય. હજુર બાલક બાલક કટમ કપીલા રોતે હય રહત હંચ. યામે મેવાદા દરખતબી બટાદો હંચ. (રોતે હુવે) એક નંધ ગલાએ વાકો નાહ જાય આન લગી હય.

ધોંકલ—ના અઘાહ છે ક્યા આદત આપ ઇન જંગલીયોતિ ક્યા
મુનાઇ દેખીએ ઉટકિસકલ બયડે.

કહેકાની—હજુર એક હટો જાતકે લખીકા કરોશે' જનાવર બોઈ
જાકા નાઉં જુન હય. જો બાસનકો શાડ, ખાત હેં વાકે
દાંત હાથી કેસે ઔર સરપર પહાડસો દિખાઇદેત હય
ચારોં આવરે હમારે જંમલભાં દર આવે પડે, હંચ.
સગરો ખેતી ફલ મેવા ઉજાડ' કે રહીયાહમરો ઠોર ડંગર
બી ફાડ, ખાવ રજ માનસકો ખાત હય. સગરે દેસમાં
બગદર પડી હય. મલક ઉજાડ ભયો જાત હય.

ધોંકલ—ઇનકા નાસ જાએ કમખખત જાનવરોંકા ઝહડાબી દર-
બારમેં લાએ.

જહાંદારશાહ—

શએર.

મેરે ઔ હદમેં હો રિઆયાકો ગમ,
સિતમ હય સિતમ હય સિતમ હય સિતમ

મુસદ્દસ.

અસ સખ જખ છે દર્દે દુઃખ હોગયા
ન જખ તકકે સરસે ઇસે ખોએગા
છે સુલતાંન આરામસે સોએગા.

કહેરાની—

ગાના.

હો ઔ અન દાતા હમરે હો હો જીવન સુખ પાઓ—
મનકી આસા પાએ રહેરે દુખવા હમરો ખોએ.
જુન સદા હમ ગાએ' તેરો સુખી સુખી સખ હોએ—
માલીક જુગ જુગ રાખીઓરે જો હમરો સરદાર
નામ જગતમાં ખાજીઓરે મીને તુમહેં સંસાર—

જહાંદારશાહ—

મુસદ્દસાત.

અચ્છા બહાદુરો મુઝે કુધત તુમ્હીસે હય,
દરબારે શાહકી યહાં જીનત તુમ્હીસે હય.
હરલહજી મશવિતરકી જુરરત તુમ્હીસે હય,
ઇસ મુલ્કો માલકીબી હિંદુજાત તુમ્હીસે હય.
નાજાં હું તુમ દિલ્લેરોંપે મુઝકો ગુરર હય,
ખખલુકકો બલાસે બચાના જુરર હય.

નવજ.૨—જીબધા બ.ખો તાજ છે તુ નેકનામ હો,
 ઇ.ક.ખાલ હમરિકાબ હો તુસરત મુદામ હો.
 દુશમન જે તેરે મુલકકા આલમ તમામ હો,
 ઐર સાથહી ઇસ દેવોંકાબી અ.નદહામ હો.
 તેરે બહાદુરોંકા છે અદનાસા કામ હો,
 જે કામ ઇસ પલીદકા દમમે તમામ હો.

ધોંકલ—હુજુર ઇન જાનરોંધી ક્યા ફિક હય ઇન્કા ક્યા જીક હય
 વોહ તો યુંહી બનામે ફિરા કરતે હય. જંગલોમે રહા
 કરતે હય આજે હય ચલે જાએગે, ક્યા વોહ અપના ધર
 બનાએગે. ઇન્કા કોઇ મુકામ હય. ઐર કોઇ ક્યામ હય,
 ઇન્કા તો સહરાઇ નામ હય. છે યોડોંતે કિસાન નાદાન
 નાહક. હંયરાન પરિશાન હુવે દો ચાર ગાઉકે કિસાન ઇખદે
 હો જાતે તો ઉન્કો કાશીયે હંકા દેતે યા બગા. ઉન સખકો
 પકડતે રસીયોંમે જકડતે બાંધ લાતે તો યહાં સમ લાએ
 જાતે હુજુર દેખતેકે મંય કયસી તલવાર ચલાતા. સખકો
 ખુન બહાતા. એકેલા સખકો સર ઉડાતા.

જહાંદાર—નહીં ઇન્કા બન્દોખરત જુરર હય. મેરા ખ્યાલ બ.ખો
 દુર હય. કે અગર વોહ સરહદી મુલક વયરાન હોગા.
 તો હમારે જાની દુશમન શાહે ચીનકા પુરા અરમાન
 હોગા. ઇસ્પર કંબળ કરેગા. ફિરકસાદ પડેગા.

અશઆર.

મેરે બહાદુરો વોહ જે રૂસ્તમથા નામદાર,
 આરામ પાતે ઉસ્સેયે તુમ લયલો નહાર.
 ગયા હય વોહ રખત પે સુએ દ્યાર,
 છે તક્લીફ હોગી તુમહે એક ખાર.

ખ.ખનચી એક તસ્તે જવાહિરત બેશ બહાસે બરકર હાજર કર.

ધોંકલ—(ખુદસે) ઇસ કમખખત રૂસ્તમકોબી આજકલહી જાનાયા
 યહી રખસતકા જમાના થા. અગર અયસાહી જાનાયા. તો
 પંદરા રોજ ઠહેર જાનાયા. વોહ હોતા તો છે બહા ઉસ્કે
 ગલે પકડતી. ઉસ્કો પકડતી સર ચડતી. (ખ.ખનચી
 તસ્ત લાના.)

જાહાજાર—

તહતહ લડ.જ.

હંચ જમ્મ, પહેલવાન યહાં પીરોજવાન, ખડે જીન્કો હમ મુમાન
જો હંચ ખીચતે કમાન.

હનમેં થે આનખાન, યહ હંચ માહમે નિશાન, વોહ હંચ રસ્તમેં
જમાન દિખાએ બહાદુરી.

ગાના.

મોરે દિલાવરો સુનસો બતીયાં,

અયસે બનકે બધડે જંગી મોરે મનકે દુલારે;

ચલીઆં મોતીયાં બરકે અંગના ધરકે, સખસે.

પુકારે છત ખોલતહું, હએ દિલેકી છતી ખાનકે ખોલ ઉડે,

હમસે માંગકે લેવે દિખલાવે ધતીયાં.—

અયસો દિલાવર કૌન હય લડાઈ પર જો જાવે,

નગરી નગરી અંધા જાકે જો બહાદુરી દિખાવે.

કૌન ગુનીબન મેરે લીએ જાનકો ખપાવે,

નયા રંગ મયકા દિખલાવે ધતીયાં—(સખકાસર ઝુકાના.)

તહતહ લડ.જ.

ખુશાર—રહો સલામત હમેશા સરપર સદા હો ચેક્યાલ તેરા યા પર
તુમહારા ફરમાન સુનકે સરપર બહાદુરોને ઝુકા લીએ સર
મનર યહે બન્દા જતીલા એકકર, કરેગા ફરમાન સરકદમપર.

ગાના.

દીજે રજા મોહો કલ ન પડત, મનમેં બસત એહી ગુમાન

અબ ન સુરત જીયા ન કરત, જાવનકી લીનો મનમેં દાન.

સુનત રહે તોરારે કહા, દંગલ તેરા શેરોંસે બરા,

બહોત ગિનત સુરોંમેં જાન, સખને મનમેં કિનો યહેં ધ્યાન.

સાહાકી દયાસે રજા જો પાઉં જીયરા ચાહે અમી જાઉં,

જંગ બના જીઆ તિલમિલાત અંધા જાતેકી રંગ દિખાઉં.

રક્ત જુનોંકા રનમેં બહાઉં ફાહકી ખાત આન સુનાઉં

મનકો ધીર ન આપે હમાર બસ રહી યહે ઉમગ જાન.

ધીંકલ—(ખુદસે) ચલો યહે ખુબ ફંસા મય તો બચા.

નવ.જર—

મુસલસાત.

અય લખ્તે જાન તુ હય મિવા મુઝકો જાનસે,

મંચ જાં બલમ હુવા હુ તેરે ઇસ બયાનસે

બેટા યહે કયા સમઝકે નિહાલા જાનાસે

ખુશરૂ—ધ.જન.ત હય બાબાજન સિવા મુઝકો જનસે
આયા હય ખુશ પુતન મંય શાહકે બયાનસે
હિમ્મતને હય કરાર કરાયા જબાનસે

જહાંદર—

અશઆર

સમજા મંય માલોજરપે શિદા તેરી જન હય
દુકડે.ંકા સોને ચાંદીકે તુઝકો ગુમાન હય.
કિસ ખાતપે હુમંડ તુઝે નવ જવાન હય,
જો તુને જન દેનેપે ખોલી જબાન હય.

ખુશરૂ—કુરખાન શહકે હુકમપે વ્હે મેરી જન હય,
હરગિજ ન માલો જરપે શિદા મેરી જન હય.
ખામોશ સુનકે ગુમ જો યાં પીરો જવાન હય,
હિમ્મતને દિલકે જોશને ખોલી જબાન હય.

જહાંદર—આફરી ખાદે બરી હિમ્મતે મરદાના તુ.

ગાના.

અયસો ગુન પાએ નિસદિન મુખપે અસર
તોરે ખ્યારે નજર આએ—

માથે ચમકત નુસરત તોરે, જંગ ખિના રયન
દાનાં તોડે ચયન ન આએ મરદી બરસ રહી.
તોરે જ્યા બસ રહી બસ રહી અબી ઉત જાએ,
લલચાએ—

તહતુલ લકુજ.

પુતનસે દુર હય અમ્મર, કડી હય મન્જરે અકસર,
તુઝે દરકાર હય રહબર, લે અપને સાથ ધોંકલકો.

ધોંકલ—અરેરે વ્હે ક્યા કહા કિસે સાથ કીયા, મેરા નામ કયું લીયા

જહાંદર—કે વ્હે વાકિફ હય રાહોંસે, બચાએગા બલાઓંસે,
હય વ્હે બી સુરમાઓંસે, લે અપને સાથ ધોંકલકો.

ધોંકલ—અય જહાંદરશાહ વ્હે ધોંકલ તાએ અદાર હય, જનેઝ તૈયાર
હય જનેસે ક્યા આર હય મગર,

શાએર.

સાથ ગુલરકે મેરે જનેઝી હાજત ક્યા હય,
રહબરીકે લીએ, ધોંકલકી જરૂરત ક્યા હય.

કરિયાદત કદતે કરતે તો ઇન્સાન સારી દુનિયામેં ફિરત્ત હય
ખુદા તક પહોંચ જતા હય.

ગુલાર—

મુસલ્લિસ.

સહરાએ અમ્મરી નહીં કુછ અયસા દુર હય,
ધોંકલકો સાચ હું યહે બલા કળ ગુરર હય;
મેરી મદદપે વોહ મેરા રખે ગકુર હય.

જહાંદાર—નહીં ગુલાર યહે તેરા ગુમાન હય. ઇન્કે સાથ ભેનેમેં
તુએ કયા નુકસાન હય એકસે દો હોતે હય. ચલ અબ
હમ તુએ રખસત કરતે હય.

અબ—

ગાના.

શાદમાન જવે શાદહો સદા, શાહીયાં કરેં જવેં,
ફતાહ પાકે આવેં હોવે સદા ફજલે ખુદા હામી
તેરા મુખ્હો સમા હય યહે દુઆ જાન.

અફસરી સરવરી શાદ રહેના દે ખુદા તુએ તુ,
જહાં હો જવાં શાદમાં કબી ન રહેને પાએ દુખો.
બરા વોહ ખુદા વોહ ખુદા હો, તેરા રહેતુમાં તુ,
સદા હય દુઆ હય દુઆ મુદુઆ મુદુઆ દિલકા પા.
અખતુના ફત્હ પા પાકે આ જા જા.—

અબ પહેલા.

પરદા દુનરા.

મુકદ્દમકી ઝોંપઠી.

(મુકદ્દમકી ઐરતકા ગાતે ફુવે આના.)

ઐરત—

ગાના.

ખેડેકી બસીયા તીરીયા હું રસીયા મુખસે રહું મંચ
નગરીઆ—

અયસી શહરકી કુવડ હંચ નારેં લાખ
રૂપેયા ખીગાડીઆ હીલકે તો પનીયા પીવન
નહીં જમએ, બયદી પસરકે સેજરીયા—

હમકું દોહા તનકી નારી મુમહીઆ મુની મુમીસે

ગુજરીઆ, પીસું પકાઉ મંચ કુદરે છાતું બર બર
ઓ સાઈ ગગરીઆ—

મેરે અસ્લાહ કમતી ખવારી હય. તયને સારીયાં ઉમરીયાં
એકતો બાલક ધોડો હય. વોહબી ધખર શરીર અમસો ચંચલ
અમસો રિખલો. કમઅકલ દિનરાત ખેતકુદકા ગ્યાન હય. બાકે
નાતો કુછ કમાધકિ અરમાન હય, નાખેતી બાડીકા ધ્યાન હય.
(આવાજ દેના) મુરાદ હો મુરાદ મુરાદરે.

મુરાદ—(અંદરસે) હોરી હોરીમાં આયો આયો તનકદેર દારી રહ
આયો (આના મુરાદકા)

ઐરત—ખેટા રહે ખેલકુદ છોડ. જા કુછ કામ નાએ આએકો દેખતો
નન્પે નન્ને બાલક તીન તીન પૈયાકી કમાધ ધરત હંચ.

મુરાદ—કા કમાધ કમાધ પર જીયા ચરાધ હય. તોહે કયા ખખર હમ
ધ્યાન રાખતે હય કે નાધ રાખતે હય. આજ સકારેસે જાએ
કર્મી તાએ એતી ધાંસ કાટી હય. એતી ધાંસ કાટી હય કે
દેર લાગો હંચ. સાંજે કો દિખાઉંગી કતે પૈયા લાત હં.

ઐરત—આજ તેને ધાંસ કાટી મેરે કમાવ ખેટા તુ રોજ રોજ
અમસી કમાધ કરેગા તો મંચ જલ્દીસે તેરા ખ્યાલ
કર લાઉંગી.

મુરાદ—મુરા ખ્યાલ આહા આહા આહા મેરા ખ્યાલ (હંસનારે)

~~જાન તુ~~ ખતા તો મુકતે પુશા બાંધે હંચ.

મુરાદ—અરી માં બહોત પુશા બાંધે હંચ, બડે. બડે. દો બોઝ
બનાએંગે એક મંચ ધર લુંગા એક તુ હાલમે બેચેંગે.

ઐરત—મલહારી બલહારી પરન્ત ખતા તુ કહે હટે પુશા હંચ.

મુરાદ—હાં ગિનતો જે કે નવ કેઉપર પાંચ ધરે તો કિતે આએ હુવે.

ઐરત—નો પર પાંચ ધરે તો ચૌદા બએ.

મુરાદ—ઐર ધનમે સાત ધટાએ.

ઐરત—તો છ સાત રહે બએ.

મુરાદ—નાંદી નાંદી ઐર અમ ઉનપર આક ધરે તો.

ઐરત—પદરા બએ.

મુરાદ—પન્દરા બંને અઘણ અળ મનમેં દોતો છોટે હંય. ઇન્હેં
મત ગિતો ઔર ચાર ગોરધન કાટકેઃ ધર ગયો હય. ઔર
તીન સાંધકે હંય.

ઔરત—તો તુને કા કીયો હય. અરે દો છોટે ચાર ગોરધ કે તીન
સાંધકે જે તો પુલા તો નિકસ મંએ અળ પન્દરા મેસેને
નિકસે તો છે પુરેતરે રહેં.

મુરાદ—(ધીમી અવાજ.સે) નાઈ તો છે નાહીં વા મેં બી તીન
દો રમસાકાકે બાવાકે હંય. (ખુશ હોકર) ઔર માં સકારી
બનીયા આય રહા. દરસે મંયને પૈયાકે શુડ. લેકે રહેં
ખાયો તો યું તીન પુરે વાકો ચલે જાએંગે.

ઔરત—તો તેરા ક્યા રહા. એકબી નહીં ગયા. પાઘ પુરાપે
સાચકો પૈયા લાયગા. પાઘ સાહબસે બોઝ બનાએગા.
બારા બરસ દિલ્લીમેં રહે ઔર ફાડ. ઝોંકા. સારે દિન
ધાંસ કાટી સાંજકો હાથમેં તિનકાબી નહીં (અન્દરસે
શોરો ગુલકી અવાજ આના.)

લોગ—મારમાર ચહે મંએ ચહે મંએ દેખ જાને ન પાએં.

મુરાદ—અરે કૌન હય કૌન આયા કિસે માર.

ઔરત—અરે મુરાદ બાગ. ફિર વોહ જંમલી જનાવર ખામએ
બાગ બાગ.

મુરાદ—હો હો તીન ચાર હય બાગે જાતે હય. વોહ મંએ વોહ
મંએ. (ખુશકા તીરકમાન લીએ આના.)

મુશર— અબીયાત.

કયું બાઈ કોઈ જુનતો ઇધરકો નહીં આયા,
ઉન મુશરોંકે ગે.લકો હય મંયને ભગાયા
સખ માર ચુકા ચારને પર મુઝકો થકાયા.
જ.ખમી તો હય ઇન ચારોકોબી મંયને બનાયા.

મુરાદ—જ કા સાહબ કા બોલત હો તુમરી ફારસી મોરી ફમદમે
ફાઈ આઈ જાનેકા ગીડ.ગીડ. સુનાઈ.

મુશર—મીયાં લડકે જુન એક પુરા જાનવર હોતા હય. જો
આંદમી ઢાર ખેતી બા.ડી સખ ખા જાતા હય. ઉસકે બડે
બડે. દાંત હોતે હય.

શુશાન—સાહજ સુનો વોહ જો પેડઃ હમના ઉસ્કે ધવરકો હોકર નિકલકર સામનેહી તરફ જાકર બાબુ બાબુ ચલો તો પીછે ફરકર યું તુડકર જરા ખડે. હોકે જો પુરબહી તરફ દેખો તો પરછમકે બાબે એક ખડા. હય. ઇસ્કે ઉપર દ-ખતકો મુહ કરકે પહાડકી તરફ સીધે ચલે જાવ મસ દો તીનતો દસમેં બાગ ગએ હય. ચલો મંચ ખાતાતા હું.

શુશાન—કયા ઉલુકા પઠા હય. કયા પતા ખતાતા હય ઐર ફિર સાથહી ચલને કોબી મુસ્ત,એદ હય.

ઐરત—અરે કહાં મરનતાએં બલાકે મુંહમેં જાત હય થોટ ધધર આ (આના ધોંકલકા.)

શુશાન—અહાં ધોંકલ પહેલવાન સાહજ આપ કહાંયે આપ તો અયસે માથસે ચમ્મત હુવે જયસે ગધેકે સરસેહીં.

ધોંકલ—ગુલર કુછ ન પુછ બાગતે બાગતે હય. ડુલ રહા હય. ધોંકલ અપને હવાસ લુલ રહા હય.

શુશાન—આએ જે મોટલમીયાં કતેસે આએ અરી માં માં દેખતો સરતો દેખ જયસે નારીએલકા ગોલા ઐર આંખેં જયસે દીવારમાં છેદ અહાહાહા નાક જયસે રોડીપર જુના બયગન રખખા હય ઐર તો જર કયસે કુલી હય. જયસે ધીકા કુખા.

ઐરત—અરે ચુપ ચુપ.

શુશાન—

ગાના.

કરી મદદ ન આનકે આપને, આજ અકેલા બનમેં
ફીરત ચુન ચુનકે સગરે મારે—

મગન મગન ડોરે જંમલમેં જંગ કીએ જુન મારે,
મારે મારે, દીખાવ ધોંકલ તુમ મેરા સંગ યું, દેત સાથ.

ધોંકલ—

મુસલિસ.

લીયા હય માલો જર મયને તલતુદ તુડકો પાના હય,
તો ફિર કિસ વાસ્તે બહેરે મદદ ઉનકો ખુલાના હય;
હસીમેં નામ હય તનહા જવાં મરદી દિખાના હય.

શુશાન—

અશઆર.

એ રાસ્ત હય જરતો મંચને પાયા હય બે શુમાર,
પર સાથ મેરે તુબીતો આયા હય નામદાર.

દો ચાર ભુન મય લાતાહું મંચ ઉન્કો ઘેર પાર
આએ જો તેરે સામને કરના તો ઉન્પે વાર.

ધોંકલ—પંચ રહતુમાં હું મુઝસે નરખ ઔર આર ગુ,
મતકર મહફે વાસ્તે કુછ મુઝસે ગુશતગુ.

ખુશરુ—અણ હુ.ગુર જે કુલો કુલો કા કુદોલતનકી ગઠડી બાંધલો
હય. કા છુપાવ હો બતાવ.

ઔરત—અરે તેરો નાસ જાએ તુનાઈ યુગો કોઈ મુંહપે થાપડ
મારેગો. દાંત નિકસ પડે એ.

ખુશરુ—બસ તો ઠહેરો યહાં મંચ આતા હું. તેગસે સખકા સર
ઉડાતા હું પહે ભુન જાનવરોંકે દાંતકી નશ્તાની હય. દરબારમેં
જાકર દિખાની હય અબ આવકે જુમ્મે ઇન્કી નિગેહબાની
કરની ગુરૂરી હય.

ધોંકલ—હાં ઇન્કી નિગેહબાની મયને અપને જુમ્મે જાતી હય.
ઇરમે કયા આનાકાની હય.

ખુશરુ—હાશજતપે કરો અચ્છા હોશીઆરહો. દાતોંસે ખમરદાર
રહો મય જાતા હું [જના]

ધોંકલ—હાશજત કરો ઠહેરે રહો કયા ઇસ્કે બાપકા નૌકરહું જો
ઇસ્કા હુકમ સુતું પહે ચાર દિનકા બચ્ચા ફતેહમન્દ હો
ઔર ધોંકલ નામવર હોકર જલલત પાએ ઇસ્કે જહેતર
હય કે જહર ખાએ હુબ જાએ મરજાએ અબ મુના સિંબ
હય કે ઇસ્કે મિલ જાવ દુશમનીકી દોરત રગે દોસ્તીમેં
દિખાઉ ઇસ્કા લહુ પીડ કભી ન છોડું (ખુશરુકા ચન્દ
દહે કાનીયોંકે હમરા આના.)

મુકદ્દમ—અબ બકતાપર પહેલવાન તેરો પ્રાંત થકાનસે હલકાન
બયોહય. જાએ તાંએ હમ તેરે જુયા બહોતકો સામાન
કીયો હય,

ધોંકલ—(ખુદસે) પહે ખુશામદી કુત્તે કહાંસે નકલ આએ.

ખુશરુ— મુસદ્દસ.

મેરે મહેરબાનો નહીં પહેલી હમ,

જો તુમ મુઝસે બરતે હો ઉશ્કતકા હમ.

મીલેજે ખુદા ચાહે ખુદા ચાહે ફિર તુમસે હમ.

મુઝે દો રજા બસ કરો અબ કરમ

મુસીબત તુમ્હારી કુષ્ઠ દુર હય,

ખુતન પહોંચના મુઝકો મન્ગુર હય.

મુકદ્દમ—હમારી ખુસીયી કેં હમરેં ગરીબ ગામમેં આપ નેકનામ
ફિરમાસ મુકામ કરતે ઐર જો કુછ કામકાજ દાલદલીયો
બન આતો હમ હાજર સુખ્હો શામ કરતે

ધોંકલ— ઐર જયસે મંચતો મરહી ગયા હું મુઝે કોઇ પુછતા
નહીં કયા ઇન્હેં સુજતા નહીં.

ખુશરૂ—

શએર.

મહેમાનીસે જો કરતા હું મંચ ઇન્કાર અબી.

જલ્દ જાના હય મુઝે જાનેકો નૈયાર અબી

દહેકાની—

ગાના.

જો સંધયાં બનાએરે નગરીયાં ગુન પાએ.

સાખાસ સાખાસ મોરે દિલાવર

સરસે ટાલી બલાએરે—

ખુશરૂ ઇન્સાંકો ઇન્સાં કાં હય દર્ લાજમ

હમ ઉસે હંચ નિમાએરે.

દહેકાની સાખાસ સાખાસ હીમ્મત તોરી

દાતા રાખે બનાએરે—

ધોંકલ—ઐર શકદે ઉપર મખખી ધુમી ઇત્ત કહાવત બનાવેવાસે
કાખી સાખાશ.

મુકદ્દમ—અચ્છા હમારે માઉકી થોડી અંગુરી સરાખ ઐર ફિરનહી
કપાખ હાજર હંચ પીયો ખાઓ ઐર ચલે જાવ. (દહે-
કાનીયોંકા શરાખ દેકર ચલે જાના)

ધોંકલ—કયા કયા અબસે ખુશરૂકે આમે ઝુકાએ સર ઇન્હી સબકે
લામનેતો ખડા મંચબી થા મગર મેરી તરફતો એકનેબી
નહીંકી નજર.

ખુશરૂ—દોસ્ત ધોંકલ આપ જરા તોલ શરમાવ ખાવ પીઓ
ઐર ચલો.

ધોંકલ—હાં કમસે હોંટ ખુશરૂ હો રહે હંચ જમાન પર કાંટે જય
રહે હંચ [શરાખ મલાસ બરકર] આજ પહેલુમેં માહે
લખ નહીં, ગયકા પીના કુછ મળહીં નહીં અક્સોસ ખુશરૂ

દુનિયામે' દો ચીજકા સાથ હય. અગર યહે સાથ હય
તો ખુશીકી ખાત હય. ઇસ્કા દિનબી ગમકી રાત હય.

ખુશરૂ—નામદાર વોહલ વોહ કૌનસી ખાત હય જુસ્સે લુત્ફે હયાત
હય.

ધોંકલ—હાં ઇસમે' એકતો હમારી પેશે ન.જર હય. ઐર દુસરીકા
ખયાલ દિ.પર હય.

ખુશરૂ—કયા શરાબ

ધોંકલ—જી જનાબ યહે શરાબ (મુંહ ફેરકર) અબ લીયા કોઇ દમ
જતા હય.

ખુશરૂ—તો ઇસ્કા જોડ કમાબ હય વોહબી મૌજુદ હય.

ધોંકલ—યહે જોડતો ખરાબ હય. ઇસ્મે કયા લુત્ફે શખાબ હય ઇસ્સે
તો ઇજતે નાબ હય.

ખુશરૂ—તો કયાબ કે સિવા ઐર કયા જનાબ હય.

ધોંકલ—નવજવાન શરાબતો આફતાબ હય ઐર વોહ દુસરી ચીજ
માહતાબ હય મુંહફેરકર અબ રાહપર આતા હય.

ખુશરૂ—યહે કયા હિસાબો કિતાબ હય આફતાબકા જવાબ માહ-
તાબ હય.

ધોંકલ

શ.એર.

પહેલુમે' માહતાબ હો દોરે શરાબ હો

જબ દોનોં સામને હોં તો લુત્ફે શરાબ હો.

ખુશરૂ—તો જલ્દી ખતામએ વોહ માહતાબ કયા હય જુસ્સે શરા-
બકા મ.જા હય.

અશઆર.

અય ગુલ આ.જર ફુલકીસી તેરી શાન હય

ઇસ દર્દ દિલસે આજ યહે જોલી જખાન હય

મરજબગા વોહ પેડજો ખની ન પાયગા,

ખરબાદ નવજવાનીકો કરકે ન પાયગા.

ધોંકલ—ગુલર મુઝે તેરી ઇસ નવ જવાની પર રહમ આતા હય કે
તુ અયસા જવાન ઐર જવાનીકે લત્ફસે અન્નન

ખુશરૂ—

શ.એર.

અબી હંથ બન્ને શખાબો લુત્ફકે દિન આતે જતે હંથ,

જવાનીકી મ.જા કુછ કુછ અબી હમ પાતે જતે હંથ.

ધીંકલ—આપલા તાડ જયસા કદ લામ્યા હો ગયા ઓર અબી
જવાનીકે દિન આએગે અબ કોઇ દિનમે ખુદાપે ખાન
મુંહ દિખાએગે ફિર આપબી હમારી તરહ હો જાએગે.

મુસદ્દસ.

હીરાના હોશ સીખ તેરા કયસા ધ્યાન હય,
ઔરતમે જેર કરનેમે મરદોંકા શાન હય.
ઇલ દુસરી જુઆતકા કબી તુજકો ધ્યાન હય
સનદારી જનપે પામ તો તું પહેલવાન હય.
જગલ હય રહે મગર તેરી મરજી જે પાઉમંય
પરીયોંકા આજ ઇસજગેહ જમઘટ દિખાઉ મંય

શાએર

રહે દસ્તેપુર ખતર હય કામ કયા યહાં નાજનીનોંકા;
ત.અનજુબ હય કે જમઘટ મસ જગેહકો નાજનીનોંકા
મંય સમજા આપ શાયદ હસતે હો મુઝે છેડતે હો

ધીંકલ—નહીં હંસી નહીં મસ તલવારકી કસમ દિલલગી નહીં
અગર ખાવર ન હોતો હો અબી દેખલો મેરે સાથ ચલો
જનનેકો તૈયાર હોના.

શાએર.

ઇસ મુલકસે કરીબહી. સરહદે ચીન હય,
ગોયા વોહ રસ્કે બાગ જહાં સરજમીન હય.

કુખત.

એક નાજનીં નાજુક અદા સૌ નાજનીં જરૂર દિદા,
મહેરો હસીનો દિલરૂબા, હુસ્ન ઉસ્કા શાને કિશ્મિયા.
ખુશરંગ મુખડા ચાન્દસા ગુલ ગાલપર ગુલ ખાગયા,
આંખે વેહ આહુ દિલનાજી જુદે સિયાહંકાલી બલા,
સીના ગજબ ઉભરા હુવા શરમે જવાનીકા મજા,
રફતાર વોહ કહરે ખુદા હરગામ પર મહેશર બપા.
સદહા ખવાસે સાથ હય, હાથોમે ઉન્કે હાથ હંય,
કરતે મજા દિનરાત હંય, મોસમ હય ઉન્કે અયશકા.

ખુશરૂ—કયા રહે સચ્ચી ત.અરીફ હય ખસ અબ મંય જાહ
નહીં સુન સકતા.

ગાના.

દેખો જાઉં સુંદર નાર બધ્યાં, મોરા જીભરા.

લલચમ્યાં—

ચંદ્ર બદન સુન સુધ ન રહત હય.

જીભરા કરત નહીં અબ સુખ એક પલ, ધુન

મન બસતન રૂકતકા હુકે બલ, ચમનમેં અબ

જમ્યાં—

ચમનમેં જાઉં દેખો પરીયોંકે ઉઠાલાઉં,

નારી જો નિરાલી પાઉં, તુરત ફસાએ લાઉં.

મોરે મન અબ બધ્યાં, ઉમંગ રંગકી દિખાએકે

રીઝાએ લાઉં જલ્દી મંમ જાઉં જાઉં.

ઉઠોકો બુલાએ લાઉં, શાહકો નજર દધ્યાં—

.ખુશાર—બસ અબ દેર ન ડીજીએ દિલ બેઠાર હય, જલ્દ ખતાકે

બોહ કિધર સખ જા જર હય.

ધોંકલ—ચલીએ ચલી યહે સામને રસ્તા હય, બન્દા બી આતા હય

(જનો ગુલરકા) અબ દેખો મેરી શલ્ક ખસકી સકીસ્ત

હય. ફિલહાલ મેરે જીનેકા બન્દોબસ્ત હય. મા.અલુમ હોગા

કોન કોન ફસ્ત હય. (જના ધોંકલકા.)

બાબ પહેલા.

પરદા તીસરા.

જશનગાહ.

(સહ.નદી હસીનાના મંત્રે દાયા બચકે દિખાઈ દેના.

ગાના સહેલીયોંકા.)

સહેલીયાં--

ગાના.

મોહનીયાં સાહેસજીવી મેરી ખારી હએ,

જેહરા જમાલ--

હિલમિલ ગુપ્તયાં હએ રંગ રચાતી

તુમ અપના મોહનીયાં દિખાઓ રંગ ગુલશનકી

લુટો બહાર--

ખીલખી કલીયાં હએ રંગ દિખાતી

તુમ પહેનો મોહનીયા પીન્હાંએ તુમ્હેં ચંપા

ચંબેલીકે હાર--

હસીના--દેખો દાયા કયા કુદરતે ખુદ હય છે જશનગાહબી

અજબ લુટકી જાએ હય. હાલાકે છે નાઓ રંગ

વતનમેંબી મયસ્સર હય મગર વહાંકા લુટ મકનસે

કહીં બદ કર.

હાયા--સહ.નદી મેરી જાન તુમપર કુરબાન વહાં કીસી બહાર વ-

વતનમેં કહાં વહાંકા લુટ ધરકે ચમનમેં કહાં યાં સખ્ત

જર હય. કુલા ગુલજર હય ખારી બહાર હય. સાદી

દિનરાત હય ગુલ ખિલ ખિલાતે હય ખીલકર હંસાતે હય

રંગ દિખાતે હંચ. વહાંકી કયા ખાત હય.

હસીના--બલાકે સગુદા કુછ યાદ હય હમારે વહા રહેનેકી કિસક.ર

મી.આદ હય.

શાગુદા--મેરી જાન તુમ પર વારી ઐર હું તુમપર બલિહારી વહાકે

જસ્નકી મુદત ગુજર ચુકી સારી; અબ સિદ્દ ખાકી હય

દોરોજ અય ખારી.

હસીના--હંચ છે મહીના તમામ હો ચુકા વહાંકા પુરા કંચામ

હો ચુકા.

शरमेर.

पुछा ये जग में क्या नसीब करता है.
अरुमे जाता है कौन और कौन भरता है.

गाना.

जैसे सोके साहभां दिख नित रहत यां मदा,
जाता है न वतनमें यवन रहत तलमला—
यहां रहेने सेहेने जेवनेका नयाही है मंज,
गुलजरीमें रहे रहे साथ संग गमन जैसे भिजा—
नये रंग रंगोंके है य होसके जया उमग हुआ
नहीं वतनमें मयसा रंग, मयसा वलवला—

दाया—प्यारी शाहजहाँ क्या रहे दिन फिर आनेवाला नहीं पुछा
रहे जमान फिर दिखाने वाला नौं बार दिन पीछे पुछा
याहे तो फिर रंग होगा. फिर यही जमान यही साथ
यही संग होगा.

हसीना—शुक्र ज देख आसा नैयार हुआ हो तो आराम
महेलमें दरतार प्यान लगा (जना सभ सहेलीयोंका
आना पुछाका नीरकमान लीये हुवे) है य रहे कौन ?

पुशर—है य रहे कहां रहे जाग किरका जनां जना.

हसीना—जो अनजान गीरकता तु कौन यहां क्यसे यला आया.

पुशर—जैक परीद जनवरका शिकार यहां मुजे लाया वोह कडकर
धर आया छस लीये मंयने छस आगमे. कदम जलाया.

हसीना—ज्या तु नहीं जनता के रहे जाग कीसीकी महेल
सराय है.

पुशर—आपनी क्या अकल मन्दो छस आतका पुछनाही क्या
है. अगर मंय जनता कुछ पय्यानता तो क्यसे आता
मंय मुसाशिर हु यहाँके हाबातसे क्या भाहिरहु.

हसीना—मा.अलुम हुआ तु अपनी जनसे जे.नर है.

पुशर—कौन मेरी जनता तलजगार है मेरे हाथमें तलवार है.

हसीना—तु जेहाकशाहे चीनसे नहीं पयरदार है.

पुशर—क्या रहे जेहाकका गुलजरी है तो पुछा मेरा म-
दगार है.

હસીના—

મુસલમાન.

હુલ ઉસ બાગમે' આનેકા દિખાતી હું તુએ,
પાસઆનેસે ગિરફતાર કરાતી હું તુએ;
સયદ કરના યહે નિડર હોકે બતાતીહું તુએ.

.પુશર—મુઝ ખસ્તદિલસે હોતી હો બેબાર કિસ લીયે,
દરબાંસે કરતી હો ગિરફતાર કિસ લીયે;
બેશયદ યહે કરતી હો તકરાર કિસ લીયે.

મંચ ખુદ બતાહું આપને આનેપર પચતાતાહું સોચાયા કે
ગસ્તેકા થકા હું જરા દેર ઇસ બાગમે' આરામ કરંગા સિકર બે-
લુંગા ક્યામ કરંગા ખયર કહીં ઔર આરામકી બ દેખલુખ
ખતા મઆશ કરો શમશીરે ગજબ ગિલાફ કરો.

હસીના—ખતાતો પીછે દેખી જયગી મગર યહે તો બતાવ કે
શ.એર.

.ગયરકે ઘરમે' નિડર હોકે યહે આના ક્યાયા,
ઔરતોંકે તંધ ખન્જરસે ડરાના ક્યાયા.

પુશર

મુસલમાન

ક્યા જન હયે મેરી કે જો ખન્જર દિખાસકું
ઔર તુમકો તુમહારેહી ઘરમે' ડરાસકું.
અયસા કબી ખયાલબી દિલમે ન લાસકું

આપને ઇસ વકત કું અયસાહી ફરમાયાયા જુસ્પર મુઝે તલબ
વારકા ખયાલ આયાયા.

શ.એર.

યહે કામ મુઝસે જનકે હરગિજ નહીં હુવા,
શરમીન્દા અપને આનેપે હું લીજાએ ચલા.

.હસીના—અપના નામ તો બતાવ કૌન હો કહાંસે આતેહો કહાંસે
ધ્યાન હય. કહાં જાતે હો કિધર મકાન હય.

.પુશર—

શ.એર.

.ખુતન મેરા વતન હય, વાંકા અદના પહેલે વાં હું મંચ
હંચ ખુશર નામ ઔર નવજર ઘરાનેકા જવાહું મંચ.

હસીના—અઝા અગર તુમ મુસાફિર હોવો.

અમર, આરે.

બેયઠો આરામ કરો સમર કરો બરસરે બાળ,
બેનદી બચેગી કહ આપકી ખાતિરથી સરામ;
હમ મુસાફિરકી મદાસત કીયા કરતે હંય,
હરકો આરામ બહર તોર દીયા કરતે હંય.

.પુરાફ—ફિર બન્દેકી મદાસત કયા હુશુર હય. બન્દા તો પુર
કેસુર હય.

.હસીના—

મુસલ્લામ.

ફનિયામે મહેમાંકી તવાળે જુરર હય,
પુર મહેમાં નવાજસે રખમે ગુર હય.
આખે ચુરાના પુલકો મુહબબતસે દુર હય.

.પુરાફ—જો તો મંય આપકે ઘરકા કોઇ મહેમાન નહીં.

.હસીના—

શએર.

હમબી તો હોશીઆર હંય અયસે કામ નાદાન નહીં,
ઘરમે તો આય હો ઐર કહેતેહો મહેમાન નહીં.

.પુરાફ—જો જો બુલાએ આય કયા વોહ મહેમાન કહેલાય.

.હસીના—આપહી કહો જો ઘરમે આય વોહ મહેમાન ન કહેલાય
ઐર કોન કહેલાય જાય.

.પુરાફ—વોહ તો મહેમાન ન કહેલાય.

.હસીના—અગર કોઇ અન્નન ચલા આય તો કયા નિકાલા
જાય મારા જાય નહીં અયસા નહીં હો સકતા.

ગાના.

તુમકો સમજકે મુસાફિર અન્નન (એજ)

હમને સજસે મુહ મોડા.—તુમકો.

જુર્મ તુમ્હારે દિલસે જુઝાએ

બખ્શી તુમ્હારી ખતા ઐર ઝોડા—તુમકો.

ન કરો રંજ જરા ઠહેર રહો યહાં

હમારી ખુશીસે આજ રહો કોઇ દમ કરો કમ,
સકમ રાહકી સુનો નહીં જ્યાં ઠહેરના.—તુમકો.

.પ્રશ્નરૂ -

માના.

આજ આપ બાગમે જો હમપર મહેરબાની થું કર્યાતી હો,
આતાહું જરા ઘોડેકો બાંધું કરમ કરો જરા જાતેદો.

પાઓ આપની સદા સાદમ્મની, તરસ ગરીબોયે જો ખાતી હો
(જના .પ્રશ્નરૂકા હસીનાકા દેખતે રહેના. દાયાકા આના
ઔર .પ્રશ્નરૂકા દેખકર.)

દાયા—(પ્રશ્નરૂકા ઓહો યે કયા કુછ દાલમેં કાલા નજર આતા
હય. યે કૌન બાગમે બાહર જતા હય. (હસીનાકા
નજદીક જાકર) કયું ખારી હસીના મેરી કયું ચુપકા
બડી હો કયા આજ કીસી અપની સહેલીસે લડીહો.

હસીના—

શાએર.

નહીં તો દાયા કીસીસે નહીં લડીહું મંચ,
બહાર દેખ રહી બહી બાગકી બડી હું મંચ.

દાયા—કુછ શરમાઇ હુઇ હો લહેજાઇ હુઇ હો દિલ દિલમેં મુસ-
કરાતી હો હોંટાંમેં હંસી જાતી હો મંચ સદકે મંચ
બહીહારી મેરી જાન વારી ચહેરા દમ બદમ રંગ બદલાતા
હય. ઇસ લીયે મેરા જીબી મચલતા હય. મમર મંચ
અપની જાન રોકતી હું તુમહીકા ટોકતીહું.

હસીના—

શાએર.

નહીં તો દાયા નઇ બાત આજ કાઇ નહીં,
બસ ઇતની બાત હય કે આજ સબકો સોઇ નહીં.

દાયા—હાં યે તો જના નીંદકા બહાના મંચને માના, મમર બન્ને
સાફ બતાવ ન છોપાવ ન શરમાવ ખાદન ખાવ.

હસીના—

મુસદસ.

બલા વોહ બાત કયા શરમાનેકી ઔર ખાદ ખાનેકી,
મેરી તુમ મહેરબાંહો બાત કયા તુમસે છુપાનેકી.
મુસાફિર ચેકે ચહાં આયા કશીસે આખો ફાનેકી,
ઇન્જબલદી ઉસે મંચને ચહાં આરામ પાતેકી.
મયા બાહિર વોહ ઘોડા બાંધને અપની સવારીકા,
વોહ યા અન્જાન ખુદ કાચલ હુવા તુકસીર હારીકા

દાયા—ખારી જાહજાદી.

શ.એર.

યે લા.હમ થા તુમહેં ફારન સિપાહીકો ખુલાનાથા,
ગિરફતાર ઉરકો કરનાથા ક્યદ ઉરકો ઠીકાનાથા.

હસીના—પહેલે તો મંચનેબી યે ચાહા.

દાયા—મગર ફિર કુછ ઓર સોચી.

હસીના—ફિર મુઝે ખયાલ આયાકે,

શ.એર.

કિસી મુસાફિર ખીયારેપે !સતમ કયા કીન્ને,
બે મુનાહોંપે બલા તે.ગે અલમ કયા કીન્ને.

દાયા—શાખાશ લડકી ખુબ મુઝે ખાતોંમેં ઉડાયા હસ ખાતકી
અસર નથી ઉસે બનાયા ઓર જો કહેનેકીથી ઉસે
ધુપાયા.

હસીના—ક્યા ક્યું તુમ ખાર ખાર પુછતી હો (હંસકર) જસ ઓર
કોઈ ખાત નહીંથી.

દાયા—કહો કહો મત ધુપાવ બેટી અયસા નહો જો નાદાનીસે
કોઈ ખુરી બલી ખાત કર બયઠો ફિર લયનેકે દયને પડે.

હસીના—અથ મેરી પ્યારી દાયા બેશક યે હાલ મંચને તુમસે
ધુપાયા મગર.

મુસદ્દસ.

અબ મહેરબાન માસેબી મુઝ સિવાહો તુમ,
હરદમ મેરી શરીકહો સાથી સદા હો તુમ;
મહરમ હો રા.બદારહો ઓર રહનુમા હો તુમ.

દાયા—મંચ નિસાર મંચ કુરબાન મુનુ તો સહી કયા ખાત હથ.

હસીના—

મહેરબાન જન બઈ બઝોરાની મુધખુધ હથ બીસરી,
મયન નહીં છોકો બિન જના મીલે.

જસ તરસીઆ હબ પ્યારી મનરી—મહેરબાન.

જસા હથરા રસીયા મન મોહન:લાગીરે મોરે બરહી,
નયનાકી વાર ચુકી સખ તન મન ઉનપર.

જોન જવત ઉન બીનરે હમરી.—મહેરબાન.

દાયા—ચુપ ચુપ,

મુસલ્લિસ.

બાવની હસીના ખામોશ ખામોશ,
કર અયસે સખુન દિલસે ફરામોશ;
પડે, ઇસ ઇસ્કકી સુરતપે પાપોશ.

નીજોડે, ઇસ મુવે દીવાના પનકાં નામ ઇસ્ક, રખ્યા હય.
ખાક પડે, ઇસપર અસ કુછ હાસિત નહોગા. આખર જાયગી, રસ-
વાઈ હાય આવગી.

હસીના—

મુરખા.

અખ તો રહે મેરી જાનબી જાએતો ગમ નહીં.
ઉલ્લસતકા જામ તલખ હય તો ઇસમે સમ નહીં.
જે આખરએ ઇસ્કકે ઇજ્જતસે કમ નહીં;
ઇજ્જતકે વાસ્તે ઉસે છોડે, વોહ હમ નહીં.

દાયા—શહજાદી અગર તેરા આપ સુન પાય તો કયા આફત
આય રહે જાન રહે યા જાય પ્યારી બહેતર હય જો તું
ખાજ આય.

હસીના—મા આપમે છુપાના કયા દુસવાર હય અસતેરી મદદ
દરકાર હય. ઇસ આતમે તુકી મેરી ગમખાર હય. તુ
હમેશાંસે મેરે દિલકે સાથ હય અખ મેરી લાજ તેરે
હાય હય.

દાયા—ભોલી શાહજાદી આવલોં કીસી આતે ન કરો હોશ પકડે.
નય તેરી તામેહાર હું મખર સમજાલી ખાર ખાર હું ચાર
વોહ મુવા હય કોન જો ખાગમે મલા ખાયા ઉસે કીસીને
ન રોજા ન ટોકા.

હસીના—

મુસલ્લિસ.

નહીં વોહ કોઇ અયસા વયસા જવાં;
વો નવજર ઘરાનેકા હય પડેજવાં;
હય નામ ફરન ખુશર ખુશન હય મકાં.

દાયા—હય ખુતાકા જાન અફકાફકી આતન વોહ તો દુશમને
જાન હય. તેરા કિયર ધ્યાન હય દુશમનસે તુકે મુહખ-
તકા શુમાન હય.

હસીના—પ્યારી દાયા કયા કમી લોગ દુશમન હોતે હય સબી
બદજાન હોતે હય.

ગાના.

અ્યાન ધ્યાન બસત રહી અમતો મનમેં ઠાન લઇ,
જ્યાકા ભોબી જન મીલા હય, મનકી આશા પામે રહી;
પુષ્કરકો લેજવું સંજ વતન મગન રહું અપને અમન.
હોવે અમનમેં ઉસસે લગન જ્યાકે જાવે રન્જો મહન.
બતીમાં કરકે જ્યા લો બાઉ, અપના પીઆ મંચ વાકો બનાઉ.
શાહો શાદ દિલકા હાલ મનમેં સોંચ કરત રહી.—અ્યાન.

હાયા—

ગાના.

ખેનો ન પ્યારી તુમ નાહાન ચીનમેં તોરી હુધ હંસી અય સુંદરીયા જન
દેખ તેરા પગારા બદ ખાદિયે નામ તિહારા;
હમસે હુવે શિર નિસ્તારા મતકર હસે ધ્યાન.

હસીના—પ્યારી હાયા અમતો મેરાજી ઉસપર આયા અમ મુઝપર
કરમ ફરમાવ કદમ બઢાવ ખાદિર જાવ બહોત દર
હુધ દેખોતો સહી કહી ચલા તો નહીં ગયા કીસીસે
ખાદ ખાતો નહીં ગયા.

હાયા—તુમ અપની નાહાનીસે ખાજ નહીં આતી હો વોહ ખાત
કહી જાતી હો જીસમેં બદનામી હય. જીરકા અન્જમ
બદનામી હય.

હસીના—

મુસદ્દસ.

નાકસેહકી પન્દસે રહે મુહબ્બત ન હોગી કમ,
બલ્કે રહે હસસે ઐર સિવા હોગી દમબદમ.
મંચ મીનતસે રહે કહેતી હું જા અબ બઢા કદમ,
મીડી જાંસે બોલીયો તુઝકો મેરી કસમ.
મંચ સદકે ખાતોમેં તું જરા લગાના ઉસે.
અચ્છી મેરી ખિલાઇ ખુશાલા જરા ઉસે.

હાયા—ખયર બે સત્ર નહો હવાસ ન ખો તુમ અંદર જાવ મંચ
ઉસે ખુશાતી હું ઐર કીસી મોકસે ઇરકા સિલસિલા
હાલીહું.

હસીના—અચ્છા મંચ જાતીહું મગર અચ્છી હાયા દેખના તુમ
ઉસે ખુશાના ખિલાના અયસા કામ કરના બસ ખા-
તોમે રામ કરના. (જતા હસીનાકા હાયાકા ત.અ.
જીગુબ હોના)

હાયા—મંય હય.

મુસદસ.

કમળેરકો યે છે ધરકે જળર ઇસ્ત ખતાએ,
ઐર ગુંગોકો યે દુનિયા મોહખતહી સીખાએ.
ઉદ્ધત વોહ કરીકમા હયકે રોતોંકો હંસાએ,
ખુજદિલકો દિલાવર કરે શેરોંસે લડાએ.
અધોકે હય ધસ ધરિકને મનજીલપે લગાયા;
ઐર અચ્છે નજર ખાળેકો હંય કોર ખતાયા.

(ખુશરકો આના હાથકો તનહા ખાગમે દેખ તઅજખુખ હોના.)

ખુશર—હંય વોહ માહર કિધર નિકલ ગઇ કયા ઉરકી અયસી
સુરત બદલ ગઇ યે કોઇ તિલીસનાત હય કયા ખાત હય.

હાયા—ઓહો મંય અબી જીનકો જીક સુન રહીથી વોહ આપહી
હય આપએ આપએ તજરીફ લાઇએ.

ખુશર—મંય પહેલે યહાં આયા તો સિવાય સહજદીકે કોઇ
નજર નહીં આયા મમર અમ તુમહે પાયા તુમ કોન હો
યહાં કયું ખડીહો.

હાયા—મંય હસીના સહજદીકી કહેલાઇ કું યહાં એક કામકે
આઇ કું.

મુસદસ.

સહજદી આજ ખાતીથી જળ ખાગકી હયા
કહેતીથી આજ તાજ યહાં આઇ હય હવા.
નજજરા વાં ચમનકા કુછ અયસા અસર ફવા,
હંસતેહી હંસતે ઉંકોતો સકતાહી હોમયા.
આઇથી સયરકે લીયે પજ સુરહ હો મઇ,
અફસોસ દિલસી ચીજ વોહ ગુલજનમેં જોમઇ.

ખુશર—તુમહારા ફરમાન ફરરતો બજ હય ધસ ખાગની અયસી
દિજ હય મુજપર બી યહી હાદિજા મુજસ હય દુરસે
જળ યે ખાગ નજર આયા તો જીબર આયા કહમ
રખતેહી સજોહોજ ફરામોજ હો મયા મેરા માવબી
જો ગયા.

હાયા—અજ વાહ.

જાના.

જાઓ જાઓ સાવરીયા મુખ બનાવાઓ,
આએ બંને ચેરી લગાઇ હમે ખુબરા, હત પાછ.
દિમમે' તો શરમાઓ—જાઓ જાઓ.

ચમન ચમન ફુલન બતલાએ ખુરા તુમ
સખકો બતાએ, નરગીસ ખીલી દિખાએ;
બનીયાં ના બલાએ બતાએ.—જાઓ.

તુમ તો ચેર સખ્દીકો બોલન લાગે, સમજે,
જનાખ એ બાત કહી હમપર, એજ હમે ગમ કયા;
હમે હમતો હમે ચેરીયાં શહ, ખદીકો જાએ,
સખએ મુનાઓ—જાઓ જાઓ.

.ખુશરૂ—એડે તુમ્હારા ખયાલ હય.

મુરખ્યા.

ન મુજે તુમસે ગરજ જોઈ ન શહ, ખદીકે કામ.
મુઝકો તો લેતા હય ઈસ બાગમે ચોડા આગમ.
તુમને બો બતેકા ફજ મુઝમે નિકાલથા હલામ.
મયને દિખાએ દિય મુજસનન તુમ્હે લાલ તમામ.

દાયા—આકો ગરજકે હોશીયાર હો મજા વચ્ચહ પુરે ઐસારકો
એડે તરશરી તુમ્હારોડા વજખમે આઈ હય. યાકીસી
જોરતેમી પાઈ હય.

.ખુશરૂ—તુમ્હારે કદર મજા નહીં હો તે હોશીયારી કરયાજી હમે
વતે કયા મજા જોર કદર મજા મજા હય.

દાયા—મજા મજા, જાકે મુન તુમ ટીલતે લાલ હો જય જોર
લેલ કહી તુમ્હારે લાય જયે.

શ.ગેર.

તો પાયો મુમ કદર લેલ ન માલાપાલ હો જાએ,
ન લે ફીર નામ મેલનકા કે લેલ ખુશકાલ હો જાએ.

.ખુશરૂ—જાકે મુજે મજા મજા મજા મજા મજા મજા મજા મજા મજા
મજા હય લલાશત્રીયા જયગા અગર કહી શહ, ખદીકા મા-
લમી લાય આએગા કયા મુજા, કા હય હોયા જયગા
મમલ હય અવલ ખવેશ બાદહુ દુરવેશ (હસીના મએ
સહેલીયોંકે શરાખ લીએ હવે આના.)

હસીના—(પ્રશ્નરૂપે) નહીં નહીં ઇધર બચડો.

પ્રશ્નરૂ—વેલ જગેલ મેરે મરતબેસે જ્યાદા હય મુઝે ચહાંદી બચડો
હના જોયા હય.

હાથા—

શ.એર.

રતબેમેં તુમબી કમ નહીં જાહોંકી જ્ઞાનસે,

હમ જનતે હંચ તુમહો બડે ખાનદાનસે.

(પ્રશ્નરૂકા પલંગ પર બચડના ઔર બાહ્ય શરાબકા દોર ચલન)

હસીના—સહેલીયો જલ્દી કામ કરો છંકે વાસ્તે ખાનેકા છંતે જામ
કરો. (જના સહેલીયોંકા)

પ્રશ્નરૂ

મુસલ્લસ.

પ્રદાનેકી હય કુછ લંજત અજબ ઇસ લાલ પાનીમે,

કેંલુદ અયસા નહીં હરગિજ હયાતે જલ્દાનીમેં;

મજહય જુદગાનીકા શરાબેં અરગવાનીમેં.

હસીના—

ગાના.

મેરે મન હરી પીઓ મદવા, ખુશી ખુશી પીઓ બરો મનવા

નાશાના જરા જીઆમેં સાહેબ કાબીં ચીનતા મોરે—

હાંજ નાહિં કરો ઇસસે તકલુફ પીઓ ખુશી ખુશીસે

માનો મેરા તુમ કહેના, તુમકો હે ચહાં રહેનાં

પીઓ તુમજી બરબરકે, મહેમાન હો મેરે ધરકે

કરો પુરી જરા જીઆકી તુમ હમરી આશા. મોરે

પ્રશ્નરૂ—આપકી મહેરબાની હય જો અવસી ખાતાર ફી મેહમાન
હય. (અપનેજસે કહેતા હય) અચ્છી ઘડીસે મેં શીકાર
કે વાસ્તે ગુલજરકી તરફ આયા જહાં નજાના તીર બહ-
દુ પાયા.

હસીના—પાયા! કયા પાયા! કહીં ગુમ હુઈ ચીજકા પતા
હાય પાયા.

પ્રશ્નરૂ—જ હાં.

હસીના—સચ કહીં વેલ હમારા દીલ મીલા

પ્રશ્નરૂ—દેખીએ આંખતો મિલી હય ખુદાકદિર હય બી મિલ
જયગા.

હસીના—તો કયા મંચ અપને દિલકી મુરાદ પાઉંગી ઇસ મુઝે

.પ્રુશરૂ—જળ દિલ પાવગીતો દિલકી મુરાદ પાવગી મગર ઘે તો
ખતાવ કે પાને વાલેકો કયા દિલવાવગી કુંઠે ઉસપર
કરમ ફરમાવગી યા દિલ લેકે ખુતા દોગી બાલા ખતાવગી.

.હસીના—ના પ્રુશ ન જાયગા, જે કોઇ ચહાપે આયગા. હુંને
વાલેકો ઇનઆમ દીયા જાયગા. હાં મગર ચોર જુરર
ઉરકી સંજ પાયગા મુઝકો તો ઉસ ચોર સરજોરકી
તલાશ હય.

.પ્રુશરૂ—તો ફિર ઉરકી કયા દિલમેં ખરાશ હય ચોરકાંતો રાજ-
શાશ હય ઉરકો પહેચાંનના કયા દુર હય મસલ મંદુર
હય. ચોરકી દીમેં તિનકા.

.હસીના—રહે દુરસ્ત હય.

મુસદ્દલસ.

જો ચોર દિલકા હય અળ ઉસે જાન લીયા હય,

પ્રુળ અઝી તરહ ચોરકો પયચાન લીયા હય.

પર રોક હયાને મેરા દામાન લીયા હય.

.પ્રુશરૂ—અજ ચોરકી ગિરફતારીમે હયા ન ફરમાવ કયું શરમાવ
અમરે તુમસે ન હો સકે તો મુઝે ખતાવ અબી ખાંધલાઉ
ચોરીકા મળ ચખાઉં.

.હસીના—હાં ચેહી ખાત હય.

.પ્રુશરૂ—હમારા કોણ જાનકે સાથ ચોર જાનકા ચેકરાર
જાન કે સાથ હય.

.હસીના—શરમાવજેતો નહીં ચોર કે ખતાનેમેં ધબરાવજેતો નહીં

રૂ—હમ શરમાતે હંય કહીં મદ્દ ધબરાતે હંય કહીં

.હસીના—(પ્રુશરૂકા હાથ પકડકર) તો મેરે ચોર તુમ હો.

.પ્રુશરૂ—હંય ઘે કયા ફરમાયા કિસે ચોર ખનાયા અઝા મહેમાન
ખનાયા ધરમેં ખુલાકે ઇદજમ લગાયા.

.હસીના

રૂખાઈ

વીરછી નજરોસે દિલ ચુરાને વાલે,

સંધો કરારકે ઉડવાને વાલે;

હસ્તોપે નિસાર હો હસીના તેરે,

ધસ પ્યારીસી શકલ ખનાને વાલે.

શ.એર.

પ્યારે તુમહારે તિરછી ન.જર કામ કર મઈ
મંચ કયા કહું કે દેખતેહીં તુમપે મરમઈ
પુશર—અબ જો તુમને અપની મુહબ્બત જતાઈ તો મેરી જાણ
નબી પુલવાઈ આર યે ખાત મેરેબી લખપર આઈ.

મુરખ્યા.

ઈન સરમગીં આંખોકો મંચ જાડુ બરા કહું,
જો રંગ કારે દરિયા અસર કહેરખા કહું;
બરકી કશીશસેબી ઇસે બેશક સિવા કહું,
ખીંચા મેરા નિગાહસે દિલ હામ કયા કહું.
હસીના—પ્યારે પુશર.

શ.એર.

યે મેરી સચ્ચી મુહબ્બતકો અસર હય,
જો તુમહારે દિલમેંબી ઉલ્લટકો ગુ.જર હય
ગાના.

છવખલ રસીઅલ બસત મોરી જન,
તોહે સાજન બનાઈ અબ મોહે આપે ધ્યાન—છવખલ
મીઠે બોલ આર મઠ બરે નયના
સરતાજ ધરત તોરા મુખડા સુખન. છવખલ.

પુશર—

મુસલ્લસ

સૈયાદ બનકે આયથે યા સયદ હો મએ
આએથે કયદ કરને ખુદહી કયદ હો મએ
ફન્દે મેરેહી મેરે લીયે કયદ હો મએ

હસીના—પ્યારે પુશર મેરે ઇસ જરન માહમે રહેતો એક મ-
હીના મુકરર થા સો વોહ પુરા હો ચુકા હયે અબ વત-
નકી તરફ ચલનેકો ઇરાદા હય

શ.એર.

કર કુંચ અબ વતનકો મેરે સાથ. મુલ.ઓ.જર
વહાં જાદી કરકે ઉમ સદા અયશમે ગુ.જર
પુશર—પ્યારી હસીના તુ બડી. નાદાન હય મા.અબુમ હોતા હય
જમાનેકી ચાલસે અન્જન હય તેરા બાપ હમારી જનમ

બહકે ખાન્દાનકા દુશ્મન હય. આજસે નહીં ખુશુર્ગોસે
અનખન હય

ગાના.

નહી અન્નન કોષ હમ સુંદર સમઝ જરાજનીયા

મુખ ચન્દર નહોં અન્નન.

લગન કરે તુમ સંગ ઝોર ફિર હમ,

જલાગે બયરીકે મન્દર—નહી અન્નન

ઉત્તર જાએ જાએ રમે દુશ્મન ફિર કયું કર

જાએ હમ બાસન લુલો નહોં સમઝો મન અંદર.

મુરખા.

કુછ ગમ નહોં હય સખસે જુદા મેરા બાગ હય,

મુસ્કિલ વહાં હવાકો લગાના સુરાગ હય;

સામાને અયશ સખ હય બહોત અન્દરાગ હય,

ચલ ઇસ મહલકા મેરે તુઈ એક ચીરાગ હય.

પુરા—

મુસલ્લસ,

પ્યારી વતનકે ચક્કનેકી ગરતેરે મનમેં હય,

તું મેરે સાથ ચલ મેરા મસ્કન ખુતનમેં હય;

આશાયસ હર તરફ તુઝે મેરે વતનમેં હય.

હસીના—ખયર અગર તુમહારી મરજી નહોં તો હમ કુછ રોજ

ઝોર યહાં કયામ કરેંગે. યહોં લુદે સુખહો સામ કરેંગે

(ગુલાબિયાં દેખકર) હંચ ગુલાબીયાં ખાલી હોમઝ

અમ્મઝ ઝોર શરાબ આતી હય. (ખુસે) ઘે ન યું

જાયમા શરાબમેં બેહુશી માલાઉં ઝોર ઇસે પિલાઉં

જમ ચીનકો લેજાઉં (હસીનાકા જના.)

પુરા—

શએર.

સાંપકે મુંહમે જો દું હાથ તો નાદાન કર્હો,

ચીનકો ચલું ઉસ્કે સાથ તો નાદાન નહોં.

ગાના.

મોરે મન ધુન બસ રહી ધ્યાન ગાત,

મતવારી અનારી હય એ નારી દેખો બાલી બાલી;

પ્હારી દુહારી કપસી કીની ખાત—મોરે મન.

રહત રહત જીવામેં મોરે આએ, બસી મોરે મનમે,
એ નારી, હમ પ્યારી બોલી બાલી બોલી બાલી;
મન લીએ જીભાએ, રાખુ હમહમ કરકર ધતીએન,
મન બહુલાઉ પલ પલ બતીઅન હોલમીલ,
હીલમીલ ફીર ધર ગઢીઅન ધીરજસે મંચ કામ;
બનાડેં પ્યારી બીના કબી ચપન ન પાડેં,
અપને વતનદો લે ચલુ સાથ—મેરે મન.

(હસીનાકા મ.એ સાહેલીયોંકે શરાબ લીયે ફુરે આના)

હસીના—

શએર.

પીત્રાઓ દાયા અમમાં આજ તુમ બર બરકે પયમાના,
તમના હય મેરે દિલકી બનો તુમ પીર મયખાના.

(હસીના ઓર ખુશરુકા શરાબ પીના.સહેલીયોંકા માના.)

દાયા—

માના.

આજ ચમનમે હો મીસે તુમ ગુલર ગુલશમ,
પિલ્લવાતી ફું મએ સદા મદુઆ બરબર જમ.

ખુશરુ—મરકે જે જમ દીવા તુનનેજી મુકે પીયું મંચ પયમાના.

શાદ રહે આપાદી પાવે જગમે સદા પડે મયખાના.

હસીના—કે પ્યારેજી શાદ રહો પીયો ખુશ નહીં કુછ જમ ફરમાના.

ખુશરુ—શહનશીકો મુખારીક હો સદા ખુશીઓંકા પાના.

સહેલીયાં—ઔર તુમહેંબી હો મુખારક સવરીઆ

હમારી નમરીઆ મુખારક સંવરીઆ

ખુલખુલો ગુલ શાદહોરે રહે સદા સંગાથ

ઉલ્લસતસે મમે બેયાં કાસે હાયોમેહો હાય.

હસીના—જહાં હમારા આહે જીરે વહાં તુમહેં મેજવેં

મીસ મીસ બયકે સાજનારે હમ તુમ મસરન પાએ.

હાઓં નહી દિલમેં તુન જની આને કુછ ખતલ જાએ

પીઓ ખુશી ઉલ્લસતકી હાર ઔર દેખો તુમ હેલમેસ

ખુશરુ—અહા ધસકી લીજ્જત કુછ અજમ દિલ પસંદ હમ કાસે

પહે ચીનકી અંગુરી શરાબ હય.

હસીના—જી જનાબ પહે ચીનકી અંગુરી શરાબ હય કમા કમા
ખરાબ હય.

પ્રશ્ન—નહીં બહોત ન્યાય હય તો ક્યા ચીનકી આરતોંકી તરફ ચીનકે અંગુર બી નાયાય હોતે હંય.

હસીના—જી નહીં ચીનકે અંગુર તો ખટે હોતે હંય.

પ્રશ્ન—ક્યા ખટે ઇસ દુસરે જમને તો મુઝે ફલકપર પહોંચા દીયા છે કરાખ બહોત તેજ હય મેરા સર ફિરને અગ્ન અયલો ચક્રર આ ગયા. (બેકુશહોના)

હસીના—(બોસા સેકર) કરાખ એક ચીજ ખરાખ હય મમર ઇસ વકત ઉરને કી કારે સવાખ હય પુરા મેરે દિલક મુદઆ કીયા ઇસે દગાદી આર મેરા બલા કીયા.

કતમા.

હારી સહેલીયો નહીં ગદલતકા કામ અગ્ન

હો આરતોં મગર દરો જુરઅતકા કામ અગ્ન

દરકો ઉદાપ નાવ અમારી તયાર હય

ઇસપર બીલાવ વાંકરો હીમતકા કામ અગ્ન

(મહેલીયોંકા ખુશરકો ઉદાસે જાના હસીનાકા ખડે રહેના.)

હસીના—અરજક અરજક (એક મુલાજમકા આના)

મુસલ્લિસ,

સખ નોકરોંમે મેરે અગ સરદાર તુહી હય

મુઝકો બરોસા તુજપે હય કુશીયાર તુહી હય.

ઇસ વકત મેદસે યા ખબરદાર તુહી હય,

મંય તુજકો કસમ દેતી હું કે અપને નોકરોંકા કસમ દેકે

ખબરદાર છે હાલ કિસીપર નહો વર્ન જાનસે જાએએ બહોત પયતાએગે.

અરજક—હુજુર મંય તાબેદાર હું. (હસીનાકા જાના) ક્યા

આહસે છુપેગી બલા કહીં પોશીદા છે ખતરબી રહેમી

ફિર મંય જો છુપાઉં તો અપની જાન ગવાઉં ઇસસે

બહેતર હય કે મંયહી આહતક પહોંચાઉં.

મુસલ્લિસ.

વેહ બખ્તક જો આહ જાદીકા હય ચયા.

હય હમ સાજ અપના મુઝે જાનતા

ઠકું જાકે ઉરસે છે સખ માજરા. (જાના અરજકકા)

બાબ પહેલા.

પરદા ચાલા.

જામલ.

(ધોંકલ ઝાના)

ધોંકલ—હયર સદ હયર.

અરશ આર.

અફસોસ કયસી સરપે યે આપ મેરે બલા
ખોદાયા કુંવા ઉરકેલીયે મંચ હી મિર પડા
ખુશરતો કરતા હોગા વહાં ચીનમેં મળ
પર મંચ ફંસાકે ઉરકો મુસીબતમેં ખુદ ફસા.
વહી મસલ ખરમલા ફુલ તવેલેકી બલા ખન્દરકે સર ઓર ખુદ-
રકી બલા મેરે સર.

રાઝમેર.

વોહ ખુશરતો પરીયોંકે પાસે પડે,
યહાં જનકે હમકો લાસે પડે,
જહાં મંચ દહેરા ગયાથા વહાં મંચને બહોત રાહેદેખી જન
કન્તેજારસે તંગ આયા મંચને ખુદ ઉસ બામકી તરફ કદમ જ-
દાયા વહાં ન વોહ જલ્સા ન ખુશર પહેલવાન સુનસાન મકાન
આબાદ બાગ વીરાન પાયા, ખુશર ગયાથા તો ઉસમેં ખસતક
સામાનયા મગર મંચ ગયાથા તો વીરાનયા યેબી અપની અપની
કિસમત વોહ મળે છુટેં હમ પર ગમકે પત્થર દુટેં અબ શાહસે
કયા કહું ઉરકે ઇતાબસે કયું કરે જયુંગા ખુશર જે ફંસા હો તે
ખુરા હોઝેગા ધોંકલ સચ જનકે ઇસ જનકો તુ રાયગા ધોંકલ
બાપ ઉરકા કબી સુખસે ન સોયગા ધોંકલ ખન્દરકો તેરે ખુનસે
વોહ ધોઝેગા, ધોંકલ મગર અબ કયા કરેં કુછ પતા નશાન નહીં.

રાઝમેર.

હયરાન ફું અબ તલાશમેં જાઉ કહાં કહાં
જંગલમેં ફિરકે ઢોકરે ખાઉ કહાં કહાં
ખયર જે કુછ હો અબ ખુતનકી રાહલું.

મુસલ્લિસ.

વોહ કહું શાહસે કુછ કહેનેકી જહી ન મીને,
ખાત કુછ અયસી બનાઉ કે સરાહી ન મીને,
જે પરકી અયસી ઉગાઉ કે પતાહી ન મીલે (જના ધોંકલ)

આખા મહેલા.

પરદા પાંચવું.

મહેલ શાહે જોઈક.

(અખતક ચોર ચાર.જ.બેઠા મુશ્કતુ કરતે આના)

અખતક—

અશઆર.

કહા તુને ચાર.જ.ક પહે કયા માજસ
હસીના કે હય ઈરક. પપદા કુવા.

ચાર.જ.ક—

આસીક. હોનાહી નામદાર નહીં.
સાથ લાઈહય આલી પ્યાર નહીં.

અખતક—

અરે શાહ નદીકે અપસે ચલન
ભતીજ મેરી ચાર જવાને ખુતન

છોટે છોટે બચ્ચે બોલે બનકર કયા કયાં ટોંમ ફયલાલે
હંચ નાદાન બનકર અપને જેહુલાકામોંસે માં બાપકો કુ-
લાતે હંચ ઇસ છોટીસી ઉમ્રમેં પહે દિલના જગાતે હંચ.
અલઅમાન, ઇલલા ખુલાકીપનાહ જુલમ જુલમ ફરીયાહ
ચોર ચોર કુલજહાંકા ચોર ઇસ મકાનમેં છુસા હય. અપ
જહાનકે કાદા બેદારહો બેદારહો ઇસ પવાબે મદલતસે
હોશીઆર હો અરે કાષ્ટ હયે ઉઠો ઉઠો (જુલાકકા નીંદસે
બેદારહોના)

જુલ.ક—

શ.એર.

કમસા હય શોર કાહેકો મોગા મચાયા હય,

કયું મહેલકો હમારે પહે સરપર ઉઘાયા હય.

અખતક—નેહીયોંસે બરે કુવે સુલતાન નિંદ અબ ઉમ્ર બરજી
ખોષ જન.

શ.એર.

અબ ન સુખ તેરી જન પાવેગી,

કમમેંબી ન નીંદ આવેગી

અરે પહે કયા આદત હય કયા મુસીબત હય કયસી
ફજીહત હય.

જુલ.ક—મેરે પ્યારે મેરે બાઈ આજકી તમામ નીંદ મોરી હલક-
તનાક પવાબસે ગુજરી હય મગર બેદાર હોકર તે
પવાબસેબી જયાદા પરેશાની દેખતા હું જહદકહો કમ
ફજીહતી હય કિરને કી કીરકી કી.

જા.પ્રતાપ—હસીના હસીના.

જો.હાક—મેરી બેટી હસીનાની ફજાહતી ફજા.

જા.પ્રતાપ—નહીં.

જો.હાક—તો ઉસને ફજાહતી કી.

જા.પ્રતાપ—હાં જહાંપનાંહ.

સુસદસસ.

કયા કહું કિસ્સે કહું એ માજરા;

દિલ મેરા ધમ જુલમસે ઢકડે. હુવા

સુન સકેમાતુ પીઠર કયું કર બખ

સાહજ મુઝે જવાજ દો કયા આપને હસીનાએ આદી કર-

નેહી ધમજતદી.

જો.હાક—નહીં કયા હસને આદીકી.

જા.પ્રતાપ—જી નહીં બજ કરેમી.

જો.હાક—કીસ્કે સાથ કીસી શહરપારકે સાથ આ કે કિસી ક-
મનકે સાથ.

પ્રતાપ

શ.એર.

જી હુશમનબી વોહ હુશમન કે જો હય જનકા હુશમન.

ધસ તપ્તકા ધસતાજકા સુજતાનકા હુશમન

વોહ કોઇ મુજી ખુતનાકા પહેલવાન હય જરૂર હસીના
કુરખાન હય.

જો.હાક—બસ બસ મય જયાદા સુનના નહીં આહતા.

સુસદસસ

એ દાનાઓંકા સચ્ચા કોવ સચ્ચી ખુશખમાની હય

કે બેટા શાહકી નામ આવરીકી એક નિશાની હય

મગર બેટી તે દક્કગોરી ફજાહતકી હદાની હય.

ધસ વક્ત મુશ્કીર દાન વજર નેક સલાહ દેનેવાલા નહીં

આઈ બપ્તક

ગાના.

માર પકડ બાંધકે લેઆ.

ફીજ જંગી લેકે જા. માર

હાયોં હાયરે બાંધકે અબીલા

નકર દેરી અબજ. [માર

બાજ પહેલા બાજ

બાળ દુસરા

પરક પહેલા

પ્રવાળ આલે

(એક પથંગ પર ખુશરુકા સોએ ફૂલે ચાર હસીનાક બધે
ફૂલે નજર આના.)

હસીના—

અશઆર.

કયા અભય અસર શરામમે' હય.
રક' નશેમે' હય ન પ્રાપમે' હય.
તન હય મુરદા મગર હય તનમે' જા
સાંસ ચલતી હય ચાર બદન સુનમાન.

માના.

જગો પીયા નીંદ બાવત નાહી—જગો.
સુરજ પડા પીલા રૂપ ત્રન્હારેસે
ચંદાબી મુંહ દિખલાવત નાહી—જગો.
તાઠાં પીયા મેરે મુખસે તો ખોલો
આંખેતો ખોલો જાયા માનત નાહી—જગો.
બેહુશીને બહોન અસર કીયા સહેલીયાં ડોશકી દવા લાવ
ધસ બેહુશીકા ડોશકી તરહ હેડાવ. (સીંચી લેકર)

અશઆર.

બેહુશીકી દવા તો અસર રહે દિખા ચુકી,
ગાફિલ બનાકે ધરકા વોહ મુઝસે મીયા ચુકી
પર તુહી ધરકા તોડ દિખા રહે અસર ધ્રમે
બે હુશી ધસકી દુર હો હુશીઆર કર મસે
(હસીનાકા સીંચી સુધાના ખુશરુકા ડોશીઆર લેના,)

ખુશરુ—

શએર.

એકબા અજ જુન નહીં પાકી રહા.
કાલ જુન જુનકે મન્હે મંચને કીયા.

(નીંદમે' ગોરના)

હસીના-સહેલીયાં

ગાના.

ઈશ નીંદ્યાંકે વારી સંજ્યાંપે કુલોંકી સાંચે રહો.
આંહ જુપો પંખી ખોલન લામે, જગોપીયા અજ મોર બધો

ગદલતકી યે જવાબમે અમ મેરે દિલ્લાર
 ઈસે દુલોહી સેન પર ફુલે હો તુમ બે ઘર—પ્રશ્ન
 અમ પ્રુલ હિસમત હોજમે ગદલતસે ખેદાર
 હમ મુંહ હય ગુલામસે દુલવાએ સો ખાર—ઈસ

પ્રશ્ન—(ઉકર) હંય યે કહાં

શ.એર.

ખેદાર હું કે નીંદકે હું ખુમારમે,
 યા ખવાખ દેખ રહાહું કીસી લાલા નરમે

તુ કોન ?

રાયુદ્ધ

શ.એર.

નહીં હું ગમર કોઇ સા.હય એક લોંડી તુમ્હારી હું
 હું નોકર ચાહનદીકી પર અપ ચેરી તુમ્હારી હું

પ્રશ્ન—ચેરી ઐર મંય કોન ?

હસીના—

મુસલસ.

તુ મેરી જન હય ઐર જનકા મેરે હય કરાર
 તુ હસીનાકે ચમનકી તરોતા જ હય ખહાર
 યહ હસીના તેરે સદકે તેરે વારી દિલ્લાર.

પ્રશ્ન—હસીના હસીના હસીના

મુરખ્યા

હસીના તુ ઉસ જને મુલુનરમે થી
 મેરે સાથ કહ કોલો ઇકરાર મે થી.
 મુહબ્બતમે ઉલ્લતમે થી પ્યારમે થી
 કહીં આને જનેકે તકરાર મે થી.

હસીના યહાં કહાં ઐ મંય યહાં કયસે આપા બાહ
 મેરી અકલબી કંયા ખરાખ હય સોચાયા કે હસીના
 પ્રુતન લે જલંગા ઐર અપને મહલમે ખીઠાઈ મા યે
 ઉસી ખયાલકા જવાખ હય.

હસીના—નહીં પ્રુશર પ્યારે જરા મુહ હાવ હોલમે આવ

ગાના.

જના મન ખીચ કરત નહીં ચીન્તા.
 જન ખીચ ખસત નહીં વોહ સમના
 ખાતી ખતીઆં ખવાખ ખીન્તા—જનાં

વતન ધ્યાન લાગત અળ ચીનન બસત રહેા

વતનખુતન અળ ચીનન જનોં કહેતી હું મંચ જતા-જના

ખુશરૂ—(હમરાનસેકર) ખુતમમેં યા હસીનાકે વતનમેં

હસીના—હાં હસીનાકે વતનમેં

ખુશરૂ—તો કયા ચીન છે મહાન કિરમ.

હસીના—હાં ચીન પ્યારે ખુશરૂ માહે જુબીન છે મહાન મેરખાજ
જુદાક શાહ ચીનકા.

ખુશરૂ—(મુસ્સેસે) હસ દેવજાદ નાપાક જોડાકકા કયા તુને મુઝે
દુસમનકે મુહમેં દસાયા છે મુદખતકા નતીજા કિ-
ખાયા અફસોસ અપને આપકે કીનેકા બદલા લીયા મુઝે
તું હાવ દીયા ઉઢરી સદ્દાક બેયાક ચાશાક આરત
ઈસ દહશત નાક જોડેકમેં મુઝકો દગાસે લામ

હસીના—મેરા પ્યારા ખાવો-હ.

ખુશરૂ—ચલ સામનેસે દુર અપના મુંહ. અફસોસ સદ હજાર
અફસેસ.

હસીના—ખુશરૂ કહાં જતા હય મેરે ખુશ મુઝપર છે કયા સિ-
તમ હય. અરી નાહાન.

માનો.

માનો મનો પીઆ મેરી બતીઆં ન જઓ-માનો.

હા એ કયની બતીયાં મેરીં ઘટકતી છતીયાં

કરનેકાહું પછયાં પડત હું દુખકી બીપત કહે સુગપર

ખુશવાએ ધરમેં છુપાએ તાખું કરકે છતીયાં—માનો.

જનત નાહીં સમરી નમરી બએરન ફીરબી કરે

ખુત રોરકી બતીઆં, ચુપો ચુપો દેખો દેખો-માનો.

માનો સેરી ખાત, કોઈબી પતા ન પાવે હવાબી ન

આને પાવે તુમહેં ન સતાને પાવે, છુપાકે છતીયાં—માનો.

ખુશરૂ—

અશઆર.

અએહ હસીના તેરા અગર સાદ પ્યારયા.

કહું વેહ કીયા જે કામકે મેરે ખીલા યા,

હસીના—મેઝક દગાસે લાઈ મમર દોસ્તી કે સાથ,

ઉલ્હત ય હય જુદર મમર દુસમની કે સાથ

આના.

પડું પેયાં ન લલસવો જાનાં જાન કહેકો કરત,
હલકાન, મેરી જાન મેરી જાન મેરી જાન મેરી જાન.
મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન
બયરી કાન જાનું મંદરવા કાહેકો ચલન.
કીરે મનમેં ધની-પડું.

હુમકો મીલન કારન લાઇ, મદકે તન મનમેં
કરૂં જાન મંચકે દુપકાઉ બલ જાઉં.
તુમહે તો કમીલી સોરા પીતા ન જાને અયસી મંચમે
તદબીર જાની—પડું.

(અંદરસે એક હયખતનાડ અવાજ આના)

બખ્તક—બાદશહી મદલમેં કયા ટોમ બનાએ કયા ફિના હલમેં
હય દરવાજા ખોલો (ધબરાકર) અરે રહે તો હસ સીલક
સાજ બદખત હમાબાજ મેરે ચયા બખ્તક કી આવાજહય
ચહે કયા ગજબ હુવા પ્યારે ખુશરૂ અબ કયા કરે બકી
ખરાખીકા સખબ હુવા.

ખુશરૂ—

મુસલ્લિસ.

હગાસે મકસે અફસોસ ફલકોખલી પાના હય.
હસીના તેરે બોલે મુંદપે ફિર શક મુઝકે આતા હય.
રહે તેરે મકકા દામ ઈસ ધડી મુઝકો ફાતાહય
ન મરકબ હય સવારીકા ન હય તેજોં તપર હસદમ
હુ મંચ તનહાં રહં ચાર હય અફકી ફાજબો બંહમ.
મગર માફંગા સબકો કુછ નહીં મુઝકો અલમ પચકમ

હસીના—પ્યારે ખુશરૂ મુઝે અપને મોજમેં છુપાવ.

ખુશરૂ—અહા—

મુસલ્લિસ.

પયરકે મોજમેં મેરે એક ખન્નર હય છુપા
ખુબ યાદ આયા વોહ હય જહરે હલાહલમેં ખુઝા
બસકિસી ખન્નરસે કાદુંગા મંચ હન સખદા મલા.
(બખ્તકકા દરવાજા તોડકર અંદર દાખિલ હોના.)

બખ્તક—

મુસલ્લિસ.

ગફલત હુઆર અબતુ કહાં જાને પાયમા,
ચાર કમસે જાન શેરકે મુંદસે બચમા
અબ યાદ રખ ચહાંસે સલામત ન જાયમા.

પ્રશ્ન—જોકુરરમ સાક મરહક બપ્તક તુ નહીં જાનતા મંથ જા-
પને 'આજ્ઞાનમે' એક જવાન હું ખુશર પહેલવાન હું
જો નામદાં અમર તુજમે તાકત હય. તો સામને
આ જવામદાં દિખલા કાઠ અવસાહય ને મુઝે ખુલા
કરે. (સખ સિપાદીયેંકા ખેદ જલા હોકર કોને જાંકના)

બપ્તક—

શ.ઓર.

મેસ તો હોસ ઉડા સુનતેહી નામ અખ દિલ નહીં દિલમે,
પડા કિસ પહેલવાંસે સામના હું સપ્ત મુસકિલમે.

પ્રશ્ન—જો ખુજદિલ મય મુખિસાલ રોખામિસાલ મરહક બપ્તક
હિમ્મત હો તો સામને આ જવામદાં દિખલા.

મુસદસ.

મર ચાહતા હય દેખના તુ ખાકો ખુંકા મેલ
દો ચાર હાથ દેખ દિલેરેકે ખેલ ખેલ
દિખલાઉં તુજકો રોજ જવાનીકી રેલપેલ
એક આનમે ઉખાડું યે તેરી કમરકી ખેલ
ચાહું ન મુજે અસ્પ ન મરકખકે વાસ્તે,
ખન્નર યે એક કાશી હય તુમ સખકે વાસ્તે.
યે ને કુછ ન નવીસ્તએ ત.કદીર હય મમર હાં એક તદ;
ખીર હય ને એહ સાન કરે ઓહદો પયમાન કરે તો
મંથ બહુતુરે શાહ ચલું ને કુછ મુજરાહય ખચાવ કરું.

બપ્તક—(પ્રશ્ને)

શ.ઓર

બહુતર હય ખાતોમે ઈસે ઠંડા બનાઉં મંથ.

ઔર શિર મકે ફરેખસે કાખુમે લાઉં મંથ.

(પ્રશ્નસે) ને રાજ હય ચલનેકો તુ શાહતક તો મંથ
તેરી મરજસે કખ દુર હું તું તસદ્દી રખ મંથ લડને નહીં
આયા હું શાહકા પયામ લાયા હું તુજકો ખુલાને આયા હું.

મુખમ્મસ

હય મકી જખકે તેરા ચહરએ રોસન દેખે
ફુરનો ખુખી તેરી ઔર યે તેરા નેખન દેખે
રહમ ખાએ વોહ તુઝે બનકે ન દુશ્મન દેખે.
જખ ખવદિશકે હસીનાસેખી શાદી હો જખ,
શિર સહરમે તુમેહરતરહ આજદી હો જખ

મય કસમ ખાતાકું કે મંચ કહસે તેરી સિદ્ધારિક કહું આ
ખજર ફેંક મેરે માથ આ મંચ તુમે ધજજતસે લેંચકું આ
તેરી પાસદારી કરંગા.

પુશર—કુતુલ હય.

હસીના—અરેરેરેરેરે.

ખજતક—ખાંધો નસ નાપાક જે બાકો મજખુત ખાંધો (સખજ
પુશરકો પકડના દોચારકા ગિરના ઓર પકડલેના.) એક
એકસો બલ દો અબ કહાં નાપાક વાહ સખ સેખીયાં
સમ લાજમ હય કે અબ તોડું તેરી હડડીયાં અબદિખ
આખ જરા દેતુ મિહડ. બચકીયાં તોડું કુસોસે તેરી
પસલીયાં.

પુશર—ઓ નાખંકાર દગાખાજ દગા કરકે તુ ૧૬ પાએમા ખુ-
તનકે દિસેરેકોસે જન બચા સકેગા, અગર તુ મુજકો જક
દેગા તો જારા ખુતન તેરે બચે બચેકી જન લેમા
કિસ કિસકે હાથસે બચેગા.

હસીના—ઓ ખુદાવન્દે પંવરદિગાર ચહે દુખ મંચ કયસે દેખું
તુ કાદિર હય ઈસ બલાસે બચા આશતસે છુડા.

ખજતક—

સાએર

કહા ભાગતી હય તુ વોહ દિલના સાજ.

ધવર આ બડી તુબી હય મકખાજ

તેરી ગિરદતારીકામી હુકમ હય.

હસીના—અલ્લાહરે જલિમ ચલા તેરી છાતી મ્હે બદજતી અમર
મંચ હુકમ ન પાતી તબબી ધરકે સાચ જતી જહાં
મેરા ખુશર જની વહાં મંચ દીવાની જે હો સો હો
અબ દિલમેં ઠાની,

ખજતક—કયું ખુશર આપ લડતે હો અબ નહીં અકડતે હો પ-
ટકે સાચ ખેલોએ યા તલવાર કે અજ દો દો હા-
ચકી સહી.

પુશર—

અમલઆર

ન આજજ સમક મુઝકો ચયતીન તુ

દગા કરકે બકતી હય હીજ્યાન તુ

ખજતક— ન બકનેદો અબ ધરકે જક લે ચલે
બહેત જોરસે કચકી છુલકે કસે.

બાબ દુસરા

પરદા દુસરા

મહલ જોડાક.

(શાહે જોડાક ચાર મહેકાકા ગુરતગુ કરતે આના.)

મુરખ્યા.

બસ બસ જામાન દોતુ અબ અપની લગામ કર.

ઉસ્કી સિશરશીંકી ન મુઝસે કલામ કર.

બદકાર હય ન ઉસ્કી હિમાયતકા નામ કર

ચલ દુર હટ યહાંસે ન પડે સે હમત તમામ કર.

અલેક—અપતાબદાર મેરી એક હંવ.....

જોડાક—

અબીયાત.

કર બન્દ અપના મુંહ ન રિકા બે હયા મુઝે.

ઇસ બેસવાકા સાફ ગુનાહ ખુશ ગયા મુઝે

જાદિર ફજાહતી પડે હુમ્મ સારી ચીન પર

અબ નાક કટ અર્ધ મેરી રૂએ જમીનપર

ખુદાયા ઇસ પાપકી પરો આરોઝી બરી ગુનેહગાર બદ-

કારકો કયું તુને જમીનપર ઉતારા,

બાના.

અલેક—

મોરે શાહા જુઓ તુંમ જુમ જુમ સદા

બરી રહેનામ રાખે સદા તુમહેં ખુદા-મોરે

મોરી હસીના મનકી દુશારી ખતાકારો બડી

બેશક બારી મેરી, એકહી બેટી હયે જાન સાહજાદિ દિલ.

જોડાક—

મુસદ્દસ.

નહીં ચીતી નહીં સુતતી ન ઉઠ ઉસ્કી હિમાયત પર.

ભગા આમ ઇસ્કે મુંહકો ખાકડાલ ઉસ્કી મુહબબતપર

તુઝે બદકારકી ઉલ્લહત હય લગાવત અપસી ઉલ્લહતપર

મુરખ્યા.

ઇસ મુરદા બે હયાપે તશ્વદુદ્દ ન કમ કરો

ગરહતપે ઉસ્કી બરી પડે તેગે દોદમ કરો

બેકિન પડે મેરે હાથે પેશાહા કરમ કરો

ઇસ મેરી હમીનાં પે ન હરમિજ સિતમ કરો.

જો.હાક

મુસલ્લિમ,

બદનત તુબી કયા નહોં અબ બાજ. આયગા.

ગર અબકી બાર ફક્ત અ ફુલખપે લાયગી.

બેટીકે સાથ તેરીબી થે જન જાયગી.

હાય ઇસ્કે ચહેરેકી સુશયદી કયું ન છિન ગઇ વોહ સુશયદી
કોહકે સુશયદ હા.ગે.સે કયું ન મિલ ગઇ.

અ.પતક—

શ.એર.

સુન અય શાહ જી જાહ કિવાને ઇસ્મ,

નશાને શિકંદર વ દારા હશમ.

અય શાહ ફલક બારગાહ વોહ દોનો જંગલ સનીયર નહુસત
અસર જહરાહ મુસ્તરીકી તરહ બદ્દેમે બાહમ દિગરથે
તકદીરસે બ ખખર થે મંચ જોહલકી તરહ ઉન્કે નસીબોં
પર છાયા ઐર મીરરીખ બનકર પકડ લાયા અબતો મીસ્લ
આફતાબ ખુર્જે અકરખસે તુલુઅ હોકર ઉન્કી સખ્ત
સ.જાકા ફરમાન જારી કર જીન્દગીસે આરી કર મગર વોહ
જવાનકો અયસા વયસા નહોં.

શ.એર.

વોહ નવજર જવાનેકા ખુશર જવાન.

કે થરસતે હંચ જીસે સખ પહેલવાંન,

જો.હાક—આહ થે ખખરતો ઐરબી મેરે દિલકે જખ્માં પર
નમકપાસ હુઈ અ.પતક અબી ઇસી ઘડી દોનોં ચન્દ-
લોંકા મેરે સામને હાજર કરો.

અ.પતક—કીના રએ રએ મેં મેરે ઇસ્કા બર ગયા ઐર જહરકી
તરહ રજો પયમેં ગુજર ગયા.

થે કીના જો ઇસ્કે ન નિકલેતો જો ગુમાન

થે જહેર મીલકે ખુનમેં હોવેગા મેરી જાન

(મુજરીમોંકા લાના)

જો.હાક—કયુરે ઝોકલ મુવે ગીદડકે બીરાદર સમેજઈ ચોર બન
બનકે છુપે ફિરતા હય. ખુજલિલ મઈ મેરે જોહરે
નાયાબકા ચુરાનેવાલા કયા તુહી વોહ છુપ છુપકે મુઝ-
લમેં આને વાલા તુ હય. હસ ઝલકતે હુવે મહલકે

દેખકર સાંપકી તરફ તું કોર ન હુવા અય અજલ
મિરશતા આજકે દિનસે પહેલે તુ દરગોર ન હુવા જ-
વસી તેરી કિસમત કુટી અ.કલ કુટી નસીબ કુટી
વવસી તેરી આંખે ન કુટી.

હસીના—

ગાના.

પીતા નહીં દેખોરે; નાહક મારી સુનાઓ સોગારી—પીતા
સખ સચ ખાત આપ કહે દેગારે

૧.૬૬ કુરકીઆં ખતાઓ. સો મારી પીતા નહીં—

(જોહાકકા હસીના પર હમ્લા કરના રાગીકા રોકના)

જોહાક—નાખકાર કમીની રજીલ જન તીરોસે છેદનેકે હય. કા-
ખિલ તેરા બદન.

હસીના—ખાવા અગર જન લોગે તો મરજાકંગી મગર જગમે
યહે નામ દરજાકંગી અબ દુનિયામે એક કહાવત મજ-
હુર હય ફિર દો હોખએંગી લોગ કહેંગે જોહાકને અ-
પને ખાપકા સીના ચાક કીયા ઐાર બહાકને અપની
બેટીકો હલાક કીયા.

ખુશર—આશરીન હસીના આશરીન.

ગાના.

નહિખાના સુલતાન કબી મલાલકી આંખે

ડરેના, ડરેના કહીએ પરીમન પ્યારી દિલ પ્યારી.

કરોનાં કરોનાં છસે દુનિયારી મેરા કહા માનો માનો

કંદ્રહાની જનો—ન.

મએ હું વોહ ઇન્સાન તેરે જીમે જીરકા કીના

બરાહએ બરાહએ મુઝે દુખ દેલે એ નાદાન હય

અનજન અય સુલતાન, મુઝે સતાલો જયસા જ ચાહે.

કહેમાનો—ન.

જોહાક—જોનાહિન્જર ખુદાઈ પ્યાર અન્હાલ બહકાર કયા બક
બક કરતા હય ખે.હયા કુબ નહીં મરતા હય,

ખુશર—

અશઆર.

ખુશરમે જનકા નહીં વફાહ કોઈ ડર,

પર પહેલે માબરા મેરા સુનલો તેહ ધ્યાનકર

યે ચીન દુશ્મનોંકા મકાં કયલે આતા મંય
 યે જન કુછ વખાલ નથી કયું રસાતા મંય

જોહાક— જનતા હય તુકે દુશ્મન હય ખુતનકી સારી ચીન
 શિર યહાં તુ મુજરીમાના કિસ્તરુદ આયા કમીન.

ખુશરૂ— ન દો ગાલીયાં મુજકે જોયા નહીં.

શહા બાદશાહોકો શેવા નહીં.

ગાના.

કોઇ નહીં બોયા મુજકો તુમ હાલ સુનો શાહા ત્સારા.
 આના હુવા એક મેરા ત.અજબુખ હાએ ફંસા મંય બે ચારા
 ખુખીએ કીસમતસે ગરદશમે, આયા નસીબોંકા તારા.
 જકે જુનોંકા જની બે અંખર દુર કીયા સખકા મારા
 રાહ યતનકી જુલ ગયામે ફિરતે ફિરતે જબ હારા
 મકકર ફિર એક પેકકે નીચે સોયા મુસીબતકા મારા

જોહાક

અશઆર.

બક બક તુ કરચુકા આરબી કુછ સર ફિરાયમા.

કુછ જોર સુચી જુઠી કહાની સુનાયમા.

ખુશરૂ—આ કર કિસી પરીને ઉઠાયા મુઝે વહાં
 જોર રાહમે સવારી હસીનાકી થીરવાં.
 ઉરને મુઝે બીઠાયા જમારી કે દરમીયાં.
 થી ખવાબમે હસીનાબી જોરમંચલી ખુખતા જન.
 કુછ સયર કરકે હો ગઇ વોહ તો રવાં રવાં.
 અહસોસ અયસે વક્ત ખુવી ચશમ ખુશતમાં

જોહાક—

મુસલ્લસ.

ઇત જુઠી ખાતોસે તો નેહીં બચતી તેરી જન
 જોરતકી તરુદ કરતા હય કયું મકકા બયાન
 હો દોનો બેહવાં વ ગુનેહમાર બે ગુમાન

ખુશરૂ—ખતા મઆહ હો અગર કયતાનકે હાથમે ઇન્સાહ હો
 તો અયસા જુર હો ન ઇરકે ખિલહ કહો.

જોહાક—અહસોસ મેરી જાતો જાગર મેરી જાગરીમે અયસા કરે
 મેરી તુરે નજર મુજકો યું અંધા કરે મેરા ખાસ જોશ
 મેરા લફ મેરા સામને યે બલવા કરે.

.પ્રશ્ન—જેસ કદર આખતુસ યોર હાથી હાંતમે' ફકે હય ઉલીક
કર તેરે ઘોડ ઈસ્કે ગોસ્ત પોસ્તમે' ફકે હય. તુ જલોમ યે રા-
દિમ તુ દમખાજ યે દમસાજ એ નિસખત ખાકર
યા આલમે' પાક.

.જોડાક—

શ.એર.

ન બક નામઈ કમ હિમ્મત કરે છુપ છુપ કે તુ ચોરી.

દિર ધરપર અપની બેશર્મિસે કરતા હય તુ મુંહ જોરી

.પ્રશ્ન—ઈસ વકત જો મંચ લાખલાજ હું તો યે ન સમજ કે
મંચ હિમ્મતકા મોહતાજ હું યે ઇસ મરદક બખતક
મય મુ'ખિસાલ રોખા મિસાલકી દગાખાજકા જલ હય
જો મુઝપર ગિરફતારીકા વખાલ હય.

શ.એર.

કે પકડા મુજકા ઇસ બદજતને કોલોકસમ દેકર

.પ્રશ્નકી માર હો લાઅનત હો તુકે અયસે મરદોં પર

.હસીના

મુસલ્લસ.

યે ગમ આખોસે દિખલાત મુઝે મેરા મુકદર હય,

જ્યાદા તીરસેબી કારગર ઇસ ગમકા નસ્તર હય.

યે ગમ વોહ જીન્દગીમે' હય કે માત ઇસ ગમસે બઢકરહય

.જોડાક—

શ.એર.

તમન્નાથી કે જીસ ગુલશનકો મંચ ફુલ ફલા દેખું

મજબ હય ઉસ્કે દાગોસે જીગર અપના ફલા દેખું

.હસીના—

ગાના.

અમ પીતા જલાઓ ગુસ્સેસે જનન

અપની જાન કાહે જલાતે હો, મેરાના કુછ હોનેકા.

હિસ રહેમાનકા હએ, સાયા જખતક મેરા

કોષબી ન કરેગા જીયા ન જી જીયા જાનેકા સુનો

.જોડાક—

હીક રહેમાનકે મજબ ચખાઉં ઇસે જાનકા જીઆન બ-
નાઉ બખતક.

ગાના.

લેજ લેજ દામમે'લા માન કહેના

દાંસી દેદે દોનો કે હે જી બાંધકે લટકા

ઇસી લડી જી દોનોકા ઝમડા મીટાના

ઇસ મસ્તાની કો બાંધ કે લટકા-

અમેકા—નહીં નહીં સુલતાન ખુદાએ દોનહાનબી ઈસ્તાફે લીન
કુસુર મ.આફ કરતા હય. અખકી ખાર ઇસ્કી ખતાસે
દર ગુ.જર.

જોહાક—

મુસલ્લિસ.

નહીં હુકમ મેરા યહે ટલને કે કાબિલ,
મગર કરે દિલ યહે હય તુજપે માયલ
હસીના કે અખ્શા મગર જી હય ધાયલ
ખયર ભાઈ અખ્તક અલી ઇત્તીદમ ઇસ ચંડાલકો ફાંસીપર
ચઢા ઐર હસીનાકો ઇસ્કી હાલત દિખાકે દુસરોકો દહશત
હો હરએક કો ઇઅરત હો

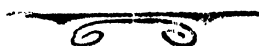
હસીના—અરે યહે હુકમ તો અખ્શા નહીં હુવા.

મુસલ્લિસ.

જખ મહેરકી હય અપને તો પુરી કીજએ.
મુજકો કીયા રિહા હય તો ઇસ્કોબી કીજએ
ગમ યા ખુશી જો દીજએ દોનોકો દીજએ

જોહાક—અખ્તક ક્યા દેખતા હય સ.જાકે હુકમ કે ખાઅદ કયુંઇસ
ખખીસકો મેરે સામને ખડા કીયા હય. લટકાદે શંસી
પર ચઢાદે ઇસે અયજકા મ.જા ચખાદે (જના જોહાકકા)

ખુશર—તુ નામદીસે મુઝે કતલ કરતા હય યાદ રખ પહેલે તુ
શાદ ખુતનકે એટકો ઢગાસે હલાક કર ચુકા હય ફરકી
મૌતકી ગન્ઢકકી કાન તપ રહીહય અખ ઇસે મેરે ખુતસે
ઇમમેં ચીંગારીયાં પડેંગી ઐર ખુતનકે જવાનોંકી આ-
તિફા ગજખ બ.ડકેગી તુઝે ઐર તેરે ખાનદાન અફકે
ચીન સારેકો જીલાકર ખાક સીપાફ કરે ખો (સિપાફી-
ગોંઝા મુતરકો ખાંધે હુવે લે જના)

બાબા હુસ૨

પરદા તીસરા.

ફાંસી.

(ફાંસીકા સામાન દુસ્ત કરને વાલેકા ખાતે કરતે દિખાઇ દેના)

બલાસી ૧—અરે ઠીક ઠીક ઠાંક રહે ૧૮ ફટ કપા કર રહા હય
લાલકાં ફાંસીકી જલદી હય. ઐર તુએ છતની દેર
હુધ કે ખીટ ખીટ કર રહા હય.

બલાસી ૨—ઐર કયસે ઠાંકે બડા હુકમત કરને વાલા આય ! જેસે
હમે તીન સામાન ખાં ઠીક ઠીક ઠાંક ઐર કયસે
ઠાંકે હુ ઠાંક કે ખતા.

બલાસી ૩—અબે ચરકટે ઠાંકા ઠાંકીકા તેરા કામ હય. કયા જા
નતા નહી કે કડા ખાન હમારા નામ હય ચલ
જલદી તૈયાર કર.

બલાસી ૨—અરે વોહ આમય (ખુશર મંએ હસીના સીપાંઢી-
યોંકા બાના.)

ખુશર-

મુસદ્દસ.

ઇસ ચખ સિતમગારને કયા રંમ દિખાયા
અફસોસ મુહખતકા મજા કુછ ન પાયા
દિલ મિલતેહી મુંહ આકે જુઠાઇને દિખાયા

અશઆર.

મેરે ગમમે આંસુ બહાતી હય કયું.
બલે ચંચે જુકો કુદાતી હય કયું
બલાસે તેરી મંચ મુવાસો મુવા,
તુ રહે જનાયો મુજપે સદકે હુવા

હસીના

મુસદ્દસ

ખુશર ન તુજકો છોડકે મમસે બચુંગી મંચ
જાએ રહે જાન યાકે સખ સહુંગી મંચ
સચ જાન તેરે મરનેશે પહેલે મરંગી મંચ

ખુશર—પ્યારી હસીના અંબમેરે મીલનેકી આસ તોડ અમદિલસે

જુલજા મુએ મેરા ખયાલ છોડ.

હસીના—અય આસમાન કયા ઈસ હમારી ગિરફતારીમે કાઢ

મંથળી ફરીસ્તા હમારા છુટકારા નહીં કરે સકેમ્.

અપ્તક—અમ ક.નકા ફરીસ્તા આતા હય વોહ તુમારા છુટ-
કારા કરેમ્.

ખુશરૂ—અહસોસ અહસોસ પ્યારી હસીના.

શબ્દર.

યહે થોડી દેરકી ખાતિર મુહબ્બત કિસલીયે કરના

કોઇ હમકા હું મહેમાં તુજપે જાહિર હય મેરા મરના

અપ્તક—અસ અમ જલ્દી કરો રો ધો ચુકે અમ્મ અપને કીયેકી
સજા પાઓ.

હસીના

મુરખખા.

અપ્તક યહે અ.જી હય મેરી ઇસ્કો કુચુલ કર,

કર કતલ મુજકો ઇસ્કો ન તુ મિલ મલુલ કર

છોડ, ઇસ્કો મુજકો માર ન કીરસેકો તુલ કર

અપ્તક—ચલ હટ યહાંસે દુર ન હુજળત કુચુલ કર

હસીના—હાય યહે આપે કયા તુઝે દીખાએ ગી

ખુશરૂ—

શબ્દર.

અમ છોડ, મુજકો જાનંદે કિરસા તમામ કર,

મરજલિ જલ્દ મય તો યહે ઝલ્ડા તમામ કર.

હસીના—

મુસલ્લસ.

ખુશરૂ વોહ કોલ યાદ હય જરન ગાહકા.

પ્યારે તેરા તો કોલયા મુજસે ખ્યાહકા.

તુને તો મુજકો કોલ દીયાયા નિખાહકા

ખુશરૂ—

અશઆર.

સખકર સખ હસીના તુઝે દે સખ ખુદા.

મેરા ઇકરાર ખુદાકો નહીં મનગુર હુંવા

તા હમે મર્ગ તા મંચ કોલકા પગલ્લૂરહા

અમ્મ જો મરતા હું તો હોતા હું મંચ તુજપે કીદા

હસીના. —અય સિપાઇયો તુમ મહેરબાની કરો પહેલે મુઝે મારો

મંચ સર તનસે ઉતારો આ જયતાન અપ્તક કયા તુ

મેરી જાન નહીં લેમા.

અપ્તક—

શબ્દર

ખલ્લાનો જાન લેનાહી આ તેરી આહકા

પર ક્યા કરે કે કુકમ નહીં મુજકો સાહુકા.

(પુશ્કરકા શાંસીપર ચઢના હસીનાકા પકડના)

એલ હટ દેર હોલી હય હટળ.

હસીના—નહી નહીં નહીં છોડુંગી ધરકે સાથ મંચળી શાંસી

પાઉંગી. જહાં જયમા વહાં મંચ જાઉંગી.

અપ્પતક—ખુદા કરે અયસાહીહો.

પુશ્કર

ગાના.

યુંહી મઝોત હય આના, ડર ક્યા આએ, આએના

હસરત આવે બેજસીકા; મરના મેરા બાએનાં. યુંહી.

બાદે સખાજ સેજ સદેશા કહેદે યહે ખુતનમેં પયામ

લાકલામ; હુવા તમામ ઉસ્કા કામ થા પુશ્કર જુસ્કા નામ.

દેરી અખ લગાએ ના, બદલા લેને આયે યાં-યુંહી

(પુશ્કરકા શાંસી કે તખ્તે પર ખડે હોકર કહેના).

મુસદ્દસ.

અય કિરદિગાર અજ હય તેરી જનાખમેં,

સરખમ કીયે હું આંમુ હય ચરમે પુરઆખમેં

મેરે કુસુર હોંજે સવાબો ખવાખમેં

તોખા કુખુલ હો યહે ગુનાહોંકે બાખમેં.

સખ દોસ્ત દુશ્મનોંકો પયામો સલામ હય,

અપ્પશો કહા સુનાકે યહે આખિર કલામ હય

અય જલ્લાદ મંચ તૈમાર હું અખ અપના દામ જલ્લી કર.

હસીના—

મુસદ્દસ

અગર શાંસીકે તખ્તે પર તુએ સોના મુકરર હય.

તો મેરીબી યહી હય સેજ ધસિપે મેરા ખીસ્તર હય

અકેલે જીનેસે તો સાથકા મરજના બહતર હય.

(જલ્લાદકા ગલેમેં રસસી ડાલનાં વજર મુશીરકા આના)

મુશીર

અશઆર.

જરા હહેર જલ્લાદ દમલે જરા.

ખયાં મુજસે કર હય રહે ક્યા માજરા

રહે શાંસી કયસી રહે મુજરીમ હય કોન,

રહે હય કોન નાલાં હે મુલજીમ હય કોન

(મુશીરકા દેખે હસીનાકા કહમેં પર ગિરના અપ્પતકકા

અશસોસ જાહિર કરના.)

અપ્તક—

કેરઆ.

પુતનકા પહેલવાં હય મોત ધરુમ જુરકી આઈ હય
હસીના જરન માહસે સાથ અપને ધરકો લાઇ હય.
ધરાદા ધરકાથા છુપકર કરે શાદી હસીનાસે
બહુકમેં હ.જરતે સુલતાન ફાંસી ધરને પાઈ હય.

હસીના—અય વ.જર સાહબે તદખીર કોઇ ચારા હમાર
છુટકારા કર;

મુસલિસ.

ચીનમેં તુહી હય એક રહમકા કરને વાલા
તુહી હય દામને ઉમ્મીદકા બરને વાલા
મે ગુનાહ હય રહે ફાંસીપે મરનેવાલા

મુશીર

અશઆર.

હસીના ન ગમગીન હો ઈસ કદર
ન ગબરા હીરાસાં નહો ઈસ કદર
રહા દોહી દીન શાહસે મંચ જુદા
મેરે જાતેહી હમ જરપા હુવા
ખતા અય ગિરફતાર રન્ને બલા
કે તુ કોન હય ઓર તેરા નામ કયા

મુશીર—પ્રશરં નવ.જરકા બેટા

અપ્તક—(પ્રહસે) રહે વખાલ કહાંસે ખીચમેં આયા અબ પ્ર
શરં બચા ઓર મંચ મુવા ધરકા આના અચ્છા ન
હુવા. (જોહાક મ.એ મુસાદિબોકે આના)

જુહા.ક—

શ.એર.

ઓહો મુશીર સાદિબે તદખીર તુમ કહાં
કબ આય કિરસે પાઇ ખબર આયે જો મહાં

મુશીર—જહાંપનાહ મંચ અબી આરહાથા હુજુરકી કહમ બોસીકો
જરહાથા રાહમેં રહેમાજરા દેખા ઓર મહાં ચલા આયા
(સુસ્ત ગમગીન બનાના)

જોહા.ક—

મુરખ્યા.

કયું હય ખામોસ કોઇ ચીજ હય દરકોર તુને
લશકરો માલબી દેનેકો હુ તૈયાર તુમે

સારે દરબારસે કરતા હું કીવા પ્યાર તુએ
માંગ ને આહે કીયા મંથને હય મુખતાર તુએ

મુશીર—

મુસદ્દસ.

રહે તેરા કાયમ યહે બહો બલાલ
મુખારિક હમેશાં તુને મુલકો માલ
બહોત તુને બખ્શા યહે માલો મનાલ
શબો રોજ હય તુજકો મેરા ખયાલ.
મગર આજ એક આરઘુ ઔર હય
વોહ એક દુરકી બાલકા ઔર હય

જોહાક—

મુસદ્દસ.

આરઘુ કમા હય અબી પાયમા તુ લખતોહિલા
મુશીર—નજર આતા હય ગુનેગાર ને શંસીપે ખડા
અર્જ કરતા હું કે દે હરકો ન શંસીકી સળ.

જોહાક—યહે કયા ?

મુશીર—

મુસદ્દસ.

અમ શાહ તુ ન ચોંક મેરે ખસ બયાનસે,
કહેના યહે બે:સબબ નહીં સુન ખુબ ધ્યાનસે,
મત છોડ છતા બેડોંકા છોડ ધરકો જનસે.

જોહાક—ક્યું કયા હોગા બડોંકા છતા કયા,

મુશીર—મંથને પહેલેબી મજબીરા કિયાથા શાહ હોગા અર્જ કી-
યાથા કે શાહે ચીનકે બેટેને અપને બાપસે આગુર્જ હોકર
આપકી દોસ્તીકા હમ બરા હય. ઇરકા કતલ કરના ખુરા
હય. અપસકે ઓહદનામે હુંટેજે ખુતનેકે દિલાદર દુશ્મન
બનેજે ચીનકો હુંટેજે મગર આપને મેરા સમજના ન
માના હરકો બે મુનાહ કતલ કરાયા. શરખતમે જહર
મીલાયા.

મુસદ્દસ.

દેખા નહીં ખુતનકી અદાવતકા તુને તુલ,
રસ્તમકેસે દિલોરોંકે શાયદ મય હય જુલ,
દોબાર ખુબ ઝાડ મએ ચીનકી વોહ ધુળ,
બરમસ્તા તખ્તો તાજ કીયા તુજકો દિલકે મજુલ

ઇસ પરબી યુગ્મજ ઉન્કે દિલોંસે નહોં મયા
છરકો ન માર જનસે કિત્તેકો મત જગા.

એ, હાક—

મુસલ્લસ.

એ આતા જમે હય પી જાઉં, ખુન ઇસ એ હમીયતકા,
કીયા હય કામ ઇસ બદ જાતને અયસી ફજલતકા;
છી, કકતા કયું હય તુ ઇસ આગ પર પાની નસી, હલકા.

મુશીર—અય ખુશ નસીમ શાહ આપકા ફરમાના દુરરતો બજા હય.

મુસલ્લસ.

મનજુર મુજરીમોંકી રિઆયત નહોં મુઝે,
બદકાર હય એ ઉન્કી હિમાયત નહોં મુઝે,
ઇન્કી સજામેં કાષ શીકાયત નહોં મુઝે.

મગર તુઝ નામદારકે તપ્તોતાજ તેરે મુહકો રાજકી તરફ
નજર કરમે નુક સલાહ દેતા હુ કે અબી પહેલેહી કીનેકા
મયદાન બાકી હય ઇસમેં તુમહે કાંટોકા ઝાડ બોના હય ઇન્દ-
રાએન ફલ કબ મીઠા હોતા હય વોહ ફાલદ નૌજર દેવકે
માનીદ જબ અપને બેટેકે મરનેકી ખબર પાયગા જુરર
બદલા લેને આયગા ફિરતુ અરસોસ કરેગા પયતાયગા

અશા, આર.

બહોતકો મુખતસર કરના હું માનો ઇસ નસીહતકો
એ થોડા હા બહોત હય કમ ન જાનો ઇસ નસીહતકો

એ, હાક—બદનામી દોજહાંકી લુતો રિહા કરં.

રસના બનું જલ્લીલ બનું તો રિહા કરં.

મુશીર—નહોં અયસા નહોં

મુસલ્લસ.

ન જાનકાર ઇસે આહસે રિહા કરના,
ન જાએ જનસે પર મુશીદે બલા કરના.

કીસી બલામેં કીસી ગમમેં મુખતીલા કરના

એક બારી કયદમેં બાધેગે ફિર કલ કરના ફાંસી, દેના તો
અપને મુખતયારમેં હય ઇસ્કી કયદસે ખુતનકે લોગોંકો ખબર
હોમી આઇન્દ અયસી ખાતસે હર એક કો દહશત હોમી.

એ, હાક

મુસલ્લસ.

તેરી એ ખાત ધ્યાનમેં આઇ મેરે વજર,

તેરી સલાહ નેક હુધ મેરે દિલ પ.૭૨

બખ્તક ઉતાર ફાંસીસે ઐર કર ધસે અસીર
ધસે હકતખ્વાનકે તારીક કુવેમેં કયદ દર. ઐર અહરમન દેવ
જો એક બડા ભારી પત્થર ઉઠા લાયાથા વોહ ઉસ કુએકે
ઉપર ધર ઐર ધતના નીચે કુએમેં ઉઠટા લટકા કે આફ-
તાબ મહનાખકી રોશની ઉસતક ન જાએ. ધસકે રોનેકી સદા
બાહિર ન આય ઐર ઈસ ગયબાની સતાની હસીનાક
મહલ તારાજ કર દર ધસકે સરસે તાજ કર (હસીનાક
તાજ ઉતારકર ફેંક દેના) શહર બદ આજકર.

અશ.આર.

કે ઉસ ચાહસે સર રગડતી રહે
ઐર ઉસ ચાહમેં યું રગડતો રહે
ધધર દેખના શાદ ઝો ના મુરાદ,
ધધર દેખ નાશાદ ઝો ના મુરાદ
કરે ઝી બહોત અપની કિસમતકો ચાદ
હુપાયા ઝસે ચાહસે લાક ધર.
દિશાજત અબ ઉસ ચાહપર ઉમકી કર

(જો.હાકકા જના.)

હ.સીના—કુછ ગમ નહીં જરા ફિક નહીં.

શ.એર.

તેરા શુક અય મેરે પરવરદિગાર
કરમ તુને ધસદમ કીયા બે શુમર

પુશર—હસીના—

માના.

શુક તેરા કરે કિર દિગારે જહાં, હમપે એ.હસાં કીયા,
બખ્શી તુને અમા—શુક

મએં જીતા બના; હાય અય કયું ખુદા.

પુશર મંય પીઆ, કે જીતા રહા, કબી ક્યો

બલાસેબી હોગારિહા, ચાહી મરના બલા;

વોહ ખુદા વોહ ખુદા અબબી દેગા બયા

તોપે વાર જીઆ—શુક (પુશર હસીનાકો સિપાહીયોંકા

બીચે કુવે જના.)

બાબા દુસરો.

પરદા ચોપા.

જાનના.

(દરેકે અંગરકે મુકામકા ઉરકી ઓરતકે હમસક
મુશતશુ કરતે આના.)

મુકામ—અરે અરે તુમહાકા નાસ જાએ સારી ખેતી ઉમદાંદી બ-
રખાઈ કરદી અરે કોઈ હંચ કે નાએ.

ઓરત—ચઉં ચઉં કાકે ચઉં બમ મારતે હો.

મુકામ—તનકા નાસ જાએ બાલકનકો ને મામકે બાલકની બહે-
મજલની હંચ માત પીટાને સમરી ખેતી ઉમદાંદી બે-
પોધરાકે વહાં સમરી કબ્બનકો ખરાએદી.

ઓરત—ને ખોજ બેટ બાલકની બેહોઈ હંચ ન જાને ખતીયનકે
કોમ માલિકની ફુતેજો દે.

મુકામ—અરેરે ખો દુસરે ખેતમેલી ડરીએ પડે. (મુરાદકા માલે
ફુરે આના.)

જાના.

મુરાદ—મીલે પપસે લુટીઆ બરીરે, અરે આહાકા

ખેડેક ખેામેસે પાએ રપખ્યા

ખનું મયલી સંઠોકા બડા બધ્યા; ખોલ

ખનનન ખન ખોલ ખનનન ખન—મીલે

દરજી ખોલાઈ અચ્છે કપડે સીજાઈ

મએને પાએ રપખ્યા મુકોકો ચલાઈ

ખોલ ખનનન ખન ખોલ ખનનન ખા—મીલે.

અમ બાપકો ને ઠેર સારે રપખ્યા દેજે એર કરેએ-
ખેતી બાડીકા ધન્દા હોડ. દો. : બપડ બપડ ખાવ મોડે તે બે-
હોટા મોટા લાલ લાલ પુટનાસા દુકા બહડ. લે હો મંચ ઉજ-
પર ચહુંગા આર બાસસાહી શેખમ નોકરી કઈગા સિપાઈ-
ખનુંગા ખુમ કમાઈ કઈગા. (એક લડકેકા મુરાદકો હોડતે ફુરે
માતે આના.)

જાના.

મુકામ—અચ્છી કુમ સયર તેરી આપ કમ્મખતીરે મુરાદ

દેખોજી કુમ સયર તેરી આપ કમ્મખતીરે મુરાદ

આજ પીટાગે લલ્લાજી હાં ખાવોગે તુમ માર
જીવનું કાલકાળી જીતીઓકા અજ હોગી બચોજી—તેરી.

આજ જરા તો બાપુ જીવો રસીસે તુમ માર
લુટકો પીપણ પેડમે પડતી જાએ માર—તેરી.
અરેરેરેરે સુરાહ મુરાહ મુગરી જાપેત ખાંગધ તેરી.

મુરાહ—ચુ ચુ મેરી કમળ પત્ની ચુ આધ.

લુટકા—તેરે સાથે ધાન તેરીલી ગાએ ખાગધ.

મુરાહ—ગાએ ધાનમેસે કિસે ગદ મદ.

લુટકા—તુ આલી છોડ ગયાથા બાંધકે થાડી ગયાથા વાહ ચુલી ગધ

મુરાહ—કિર કીસીને ફેરીયા નાએ ફેરી.

લુટકા—તેરા બાપુ ફેરકે લાયા બડે, ગુરુસેહો રહા હય. તેરે મારે
ધાન ઉગડ ગાએ.

હોના—

સખકે મખ મસૂન જાએ ઉગડ મેરી જાએ બલકા

ધાન નબી ધરકે હય ધગી ગાએ

આપ જરા બચ્યાહુ મનતો જાએ

ધનુ હય કયા ધર જાતા હય પીટલી પીટાલા

હુવા હય દિવાતો ન બન મરતલા બેલકયા—સખકે

મુરાહ—ચલો આમ બાપક પાસ જાએ કો દેર સારે રૂપેયા હાથ
લગી વાકો નિખાએ (દાનંદી એક તરફ જાના મુકદમ
મએ જોરણકે આજા.)

મુકદમ—ગામે નામ જાએ મદ તાર કમળ પત્ની કયસો બે હયા
'એશમ' બન ગયા હય ના સમજાએ માનત હય માર
પીટસે ઠીક હોવત હય કધુ ધ્યાનલી નાહો ફરત આજ
બજાને સગરે ધાન ગયલકો ખરાનેદી નાસ લગાએ લીએ
બેહયાકો ચેતલબી તો નાએ આવત.

જોરત—હાંહાં ચુ કારતે હો તુમહારી જમાન બનદ ન હોવત મેરો
એકતો બાલક તુમ વા કોલી કોમ કોસ ખાએ ખોવો
તુમહે પ્રીત નાહો આવત.

મુકદમ—પ્રીત વાલે ડીગમરે પ્રીત દેખ આજ બુજાનહાર ધરમે
જોરત તો પરપત દિખાએ દેતહુ નિકનિ લગાએ દેતહુ
સગરે ફેરકે લાયા બડે, ગુરુસેહો રહા હય. તેરે મારે

મુરાદ—જંગલમાં હલ ચલાવે ગયોયો. ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ —

મુરાદ—જંગલમાં હલ ચલાવે ગયોયો. ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ —

મુરાદ—જા જાનું કતેયે મંચ હલ ચલાવે ગયોયો રખાવે.

આરત—હું જાનેદો બાલક હય નાદાન, એ માકો સમકિદો નાહો
તો કોઈ કા કરે કાલુકે અસાધ્યમાન

મુકદ્દમ—૩૫૫ પુછતા હય જન નાર બર હુની સેવકનયા તે
તુમહારે ઠોકરને કાબી ચાહિયે ને સુધી આપણે સેરી

મુકદ્દમ—અરે રહે ધરકે પાસ રપયા ઠઠાંસે આપુ.

औरत—अरे मुराद को कैसे आये।
 मुकदम—ये जताता कैसे लाये।

મુરારી—મુંય કિસીમી નાય જનતહું, પ્રમ તુમ અપની ધાનનકે રૂપ
 હેલો સેવામી મેલો દીક્ષો મેલો આર ના કહત હો અર્થ
 મોદે રૂપયકી ના કમી હય.

सुखदुःख- (प्यार उठे) जरि अता तो प्रनकाया भिमसे

મુરાદ—જસ જસ મોહો મુલ પ્યાર કરે. પ્રમતો મોહો પ્યાર ચુકે
હિઠાને લગા ચુકે.

મુક.કમ—નાહી નાહી બેટા તુમ્હે મોહી મોકો પ્યારો હય.
મુરાદ—મેં ખુશ્તુહું તુમ્હે મ'ય પ્યારો નાએહું તુમ્હેં તો રખય
પ્યારો હય. વાકો પ્યારકો.

ઝીરત—જાલદારી જાલદારી મેરે મોલે બેટા બતાવુ ક્યસે જાણ.
 પુરાહ—કેવા તો મંચ બાતાવેજી પન બાપ એકબંદુ બડો જુલમ
 હવે મયો હાથ હાથરે.

ઝીરત—શું બેટા કા કુવો બતાવો-

પુરાહ—હો બેલો લોભકારીબી આવ રહેના બે જુનમ સમર
 કરે રહે.

મુકદ્દમ—હા હા આવ મુકરરર હય.

પુરાહ—બેા મેટો રીહે જંગલમાં બની ખીલત રહા રહેત રહા કે
 પાએ જંગલમાં લોભકારી ભઠનાં વ ખુશર થા કહી બોલે
 મયો પતાએ નાએ લાગા ના જાનુ કોઇ ઘેર લે મયો કેવ
 ખા મયો કા કુવો.

ઝીરત—હય હાથ મેા ખુશર.

મુકદ્દમ—બેા તો હમરે ઝરસે બહા ટોર રહા વોહ તો ઠેસ બહા
 માથુશ થા.

પુરાહ—બેા કરેતાથા કે મેં સમરી જંગલમાં થોડું વહાં કા પ-
 વસા ન પાયો.

ઝીરત—બાપહેલવાનને તો હમરે ઉપર બડો દયા કરી હય ખુશવાક
 કછુ દુખ ના નાહયો વા કેા સમરી આફતસે બચાખી.

પુરાહ—માવામે વાહો જંગલમાં દુંદતે ભઠકું વા મોઝ પોકે હાથ
 બત્તબે રહા,

મુકદ્દમ—નહી બેટા તું નાદાન હય. ધરમેં બપઠ મંચ દુંદતે
 બેવા લતાકું.

પુરાહ—તો મંચ બેહુ એક માટેં પુરખસે પચ્છમ તુમ જવો ઝીર
 દુકરે ઝીર ઉતારસે દખ્ખન બતાકું મેં તુમ સારે ઇશ
 જહાંનમે શિરો ફિરવાપ અમર મિલે તો લાવ નહીં તો
 સંધિ બેડો એલે જાવ વહાં નરકનુમે ઇધર ઉધર ફિરો
 ફિરવાવ પતા લગાવ જહી જાવ (જાવ)

આખા દુસરા

પરજા પાંચમાં

હરનાર.

(જહાંગીરશાહના બપોરે ઢિયાળી ઢાના રામીકમરોના નામ લેના)

જહાંગીરનાર—

બાબા.

સોહાવે આવી ખુતન મમન મુગરે રમન હવ,
ખેર માલીક શાહમાન. પાએ પાએ આસમાનની.
મમન મમનરે—સોહાવે.

ખન ખન ખન ખનન ખનન, નોખન બાજત હનન હનન
ધર ધર ધર સેવા કરે, હર હર હીવા બરે, કુખી કુખી.
શબ રહત રહત; ખુશી ખુશી ખુશી કરત કરત; છાએ
છાએ છાએ મમન મમન, ખીલો રહો દુલો મમન
મમન રહો હર બરે—સોહાવે. (બાબા ચોખ્ખરમ)

જહાંગીરનાર—

જહાંગીરનાર.

રત્ના તેશ બહાંડ હો સેનો બહાનમે,
મુમતાજ શાહમાન હો કૈનો મમનમે
રસ્તમ દિલેર આ મયા બમલસ્તાનમે
વાછમથી ઈતિલાબ મુલો કાહે બમાનમે.

જહાંગીરશાહ—કયા રસ્તમ પહેલવાન આ મયા વ.છર શાહનુ
તહબીર બલ ન ઉરો. મ.બ.બતમે હરનારમે. (બાબા વ.છરમ.)

કુરુખા.

સરહં માખતાર પે હવ દુલ હો રહા દુલર
કુલ દીલ બેજના મુલે વા હસ્તરર ખુશર.
રસ્તમમે આનેમે મેરે દિલમે હવ.ખુશર
બેજુમા હરમે બમ પે કરેઆ વોહ શિના દુર

(રસ્તમમા બાનરર જહાંગીર વાબા શાન હરનારમેના મુલમબહ લેના)

જહાંગીર—આવ રસ્તમ દિલેર બહાંડ મુલમે વાવમે હો.

ફતિમ—

શાહીક

હવે આરમાએ હવે રહે મેલે

રહમે હો હવ તેશ સિમ આસમાને

કરોબારમે' મુખતિલા રહા...
 ધતની મુલત કદમેસે જુદા રહા.

શાહ—કહીએ ખયરીયતસે તે...
 ૧... ૨...

અમલ

—

ચમન પાવે સબી રહે સહે, મુખી મુખી ચમન સરન

ચમન મીલત પાવે વારે—ચમન

સખ રહી મુખ દીગ દુનિયા આસીસ લીની

તો કરમસે કીની કીની દુનિયાદે શાદ શાદ

મુરદ દરદર કરે હોયે જીવ્યાદ તમે શાદ

પાવે શાદ પાવે શાદ શાદ જીવન વારે—ચમન

આપા... ૨...

અરશ... ૨...

કહી-શાહ મયસુરે પ્રતો તાજ

નયમસાદરે તેને જીયા... ૨...

વોહ મુખ નર કિસેર તોર ઝોંકલ હમ માય.

હય મુખ નરે ઝોંકલપી મરદ હોરે હાય.

ઝોંકલપી હાયે મરદ હોરે વોહ

હોં કીને હોં શા મરદોં સરકાર વોહ

નવ... ૨...

હમ અબ જીન્દગી...

શાહ—નવ... ૨...

ધોંકલ... ૨...

વોહ... ૨...

નવ... ૨...

શાહ—... ૨...

... ૨...

... ૨...

... ૨...

... ૨...

... ૨...

નમ નામ વરો મેરી હાસતાન પર ગોર કરો જન હમ
 મેનો જીનોમ લીધાર કર મુકે ઉકે મીલકો મિલકાર કર
 મુકે વતનથી તારી હુંક ઉઠાએ તનામ મનશ્વે પુલક
 પુરમ મલે આપે એક જામલમે એક મોરે ખર શીરવા
 નજર આપાં પુલકો ઉરકે લીધારથી તારા છવ હેસવા
 મરજ પુલકો મંચને હરમન્દ સમજાયા પર ઉરકે આ-
 નમે ન આપાં મોરે ખરકે પીકે મોડા દોઢવા ઉઠ પર
 કમન્દ મુગી મોર ખીઆ મોરે, જરકે રંસા મોર ભામ
 પુલક ઉરકે પીકે કમન્દકે સાથ ખીઆમના મયા વોહ
 મોરે ખરવા દોઢ રવાના લીધારકાક રકત મહાના વહાસે
 પુલકમયા ઉઠાના પહાર આખીર પ્લેમન ઉઠાના તમામ
 જામલમે જાના ડીવા કરામ અપના અમોહાના મમર ન
 જાવા કહી ડીઠાના નજરમે તારી કયા જામના વોહ
 અરપ શીરતાયા વહલીયાના ન કરને પાયાયા આમોહાના
 મંચ ઉરકે લેહર દુવા રવાના વતનકે આનાદી પુન બના.

૧૧૧.૧૧—

અસા.આર.

હમ હવલુ કરો, મલ્કે મહતા હવ જે હયા,
 બંધ લાજદાર કેખિયે હુશ, કા અરતરા
 કહેતા હવ મોરે ખર ઉસે જામલમે લે મયા
 મહકાર મેરે હાથસે તુ બચ સહેમ કયા
 જાતીયે ચહકે આઠઠરમા છમર તેરા
 જી અહમા હલુ મંચ ઉજાહુમા હર તેરા.

૧૧૨.૧૨—

હોડ, કરકે અબી હો ન મેરે ફુલમસે ગાહીર,
 કમ બનકે છન્દ હવ પીલાર હેરા ડીવાવર
 હમ પાહાંજીને કયા હવ હુમે અજલાર
 જન મીનયે લહનેકો ચહેમા મેરા લલકાર.

૧૧૩.૧૩—

મહુલકાન છવન મહેરમાન હમ તમલ્કો મોર મય
 જવાસીસે ડીલે મેહરાવો કરાર બાલાહવ. મમર કમિ,
 મુકે મેહના તન મંચને બીચ લમાલા હવ.

૧૧૪.૧૪—

જન તમામર મહિમાના રવા પુલકે અપના કમનીર
 હમ બામલકે મોર મોરે ખરકે મોરકે લાવારવા

તુજકો નહીં મળ્યું મહે વોલ હાથેકો જોરસે હાથેકો
કાંત તોડવા હવ શેરમ પન્ન મોડતા હવ.

શ.જોર.

એ જુમી બનાવડ તેરી મલતી નહીં મુ.છ
ખાતોસે તેરી મોતતો યલતી નહીં મુ.છ.

માના.

શાહ— ના કમ અબી બધામેં પડેમા; ન જાનનાં બધા
રહેમા સ.નસે; બાંધા જાવે અબી એ શા.ખ
અમો હાનામા ન એ પાવે ઉઠાવે સ.ખતીખાં
ઉરકો ખોવા; જાવેછબીધુંહી તેજ—નાકમ.

દિલાવર નવજર મમ નરર બે.હડ વોલ હાવર કમલ કરેક
તેરી મલક હર તરફ સવાર દેડાના હું તમાલ કરાતા હું .ખુલ
આહેતો જલક તેરે બેડેસે તુજકો મીલ તા હું.

ફરિશત—અવશાહ મેરી ઇસ્તેમ હવ.

ખુસકસ.

મેરી તરફસે હેતીયે તકલીફ ઇસકકર,
વોલ જમ છસ્મે આતા હવ સાસા જહાં નજર.
એઅ.જ.જે કુદરતી છસે સમઝે હવ હરમસર
હરમારમેં મંમાકે જ.સ કીછએ નજર.
ખુસરમ મંય નસાનો પતા કુછબી પાલમા.
સારો જહાં શીફમા ઉસે હુંલ લાઈમા.

શાહ—હાં ખુબ માલ કુવા ઈસ ખાતમે મે રાછ બી શાહ કુવા
નો.જરકા. દિન હવ અન્ન પર પર ખુરશીદ મયા હમલકે
અન્નર દેખુમા બસક ખુશી હસી દમ વોલ જામે જહાં
નુમા મુકરર ખ.જાનતી વેલ કુદરતી મોઅ.જ.જ નસે
જહાં નુમાલ! ઐર એકરૂપી ક.ખા ત.પ્તે મરસાસઅ.મર
જવાહર નિમારમેં રખકર લાજો મંય પાક મજ.જાન કાદે
મુમકાનકે ફ.જુર ખડાકાકર અપની હાજત આહું. (જાનક
ખ.જાનતીક એકસે હરમારમ શાહમે ફ.આહેના.)

શાહ—

માના.

હવ ફ.ખા ખેદવે દ્યોરાં શાહી પાવે કુજુંહરખાં.

નવ.૭૨—અય શાહ, ચાન્દ મેરા હય વોહ કીમ ગુનારમે
ગુલનમે હય કે દસ્તમે યા કોહસારમે.

ફરતમ—અન્દા નવાંવ કયહ હય વોહ કીસ દ્યારમે.

શાહ—હરત પ્વાં નામ હય એક ચીન દસ્તે ખુમાલ વાક.ઈ.
દસ્તે બેલા હય વોહ બયાબાનપુર ખાર હય જીન બના
ક બયાબાનમે અધરી એક ખારમે ખુશર હય બહોત
હાલસે જોર જો હાકને ખુશરકા ખોરફતાર કીયા હય ઉમ
ખન્દે ગિરાને ઈસે લાચાર કીયા હય.

નવ.૭૨— શા.આર.

ઇસી જલ્લીમને યુ ગમેકે કુમલાયાં હય ગુલ મેરા,

ઇસી જોહ જાતકી શાખીસે મુરઝાય હય ગુલ મેરી.

ફરતમ—અય શાહે આલમ પનાહ.

ખાના.

ઇજજત સખ પાએ, પાએ, પાએ, શાદી પાએ

મીલકે ફૂલ રહે શાહ હુવે—ઇજજત.

સખ જમસે જમગીન હુવે દોલગીર સખદી પાએ

કાઇ નહીં જાવે જાવે, મેરે સીવા ચીનમે બહો કહન

હય ઉસજા જાનાં, હરદન મન જાવે મુશ્કિલ પાનાં,

જાઉ જાઉ સરવર મેરે જોડા લાગી સમઝ સમઝ આએ

શાહ—

શા.આર.

કીસ કંદરે દરકાર હોગી ફોજ પુનકો નામવર,

ચાહિયે સામાન કીતના ઓર કીતના માલોજર,

ફરતમ—સલામત રખે અય સુલતાં ખુશએ દોજહાં પુઝકો,

નહીં ઇસ કામમે દરકાર કુછ ફાજો ગિરાં મુજકો.

ચીનપર લડાઈ નહીં કરનાં હય બલકે હિમતશી મુજરન

હય અમર જો.હાક લડાઈકી અમર પાયગા તો શરત ખુશરકે

કાલ કરેગો ફિર મહેનત ખેસુ હોમી ઉમ્મીદ મકસુ હોમી સાદા-

મરોંકા લીયાસ કર કર જાઉ ઓર ખુશીયા ખુશકો છુડાડ ફિર

લડાઈકા મુજા અખાઉ.

શાહ—

અસલસ.

આશી પુજપર બહોત આકી મોહાવા

તબર્યામર હય ઐર ખુબ સીધીની હય તું
જસ્તર હ માહેતુ જ દેખા જમાના હય તું.

મુસદસ.

ફરિશત—અબ હુકમ દીજીએ કે મુઝે સૌ મીલે સવાર.
વોહ હોંચીદા જરકોદાનાઓ હોશીયાર
સૌ ઉંટ ઐર ઉનપેહો સામાને જરનીગાર
કીમ ખવાબ ઐર હરીરથે જર બહતકા હોકાર.
તાજર બનમા પલેચુંગા શરેરો દ્યારમે,
ખુશરકો બપને જ રંગા મું હખતેયારમે.

શાહ—અબી સખકુછ તૈયાર હોતા હય ઉંટો પેખાર હોતા હય સૌ
સવાર તુ ખુશ પહેચા. તે જીનકે વાસ્તે માહે રરમાન લે

ફરિશત—અન એક ઐર હજતબ હય.

શાહ—વોહ કયા હય.

ફરિશત—ઉજબક મેરે હમરાહ કીજીએ ખુશ મીનજીમે કામ
આયગા ઐર ધોંકલકો કમલસે મંગાધવે મેરે હમરાહ
રવાના રરનાહ્યે.

શાહ—ધોંકલ કમલસે રિહાઈ ન પાયમા અમીતો ખડી સખતી
ઉડાયમા હ ઉજબક મેશક તુમ્હારે સાથ જાયમા.

ફરિશત— મુસદસ.

જમ પાયુકા સજબ બહોત અબ નામદાર વોહ
કરનીદા અપને કંસે હય ખારખાર વોહ
અપની સજબો હોંચ ચુકા બહસ ઐર વોહ

બહેતર હય મુઝે દીજીએ તુજપર કરમ કીજીએ અમર ખુશ
સલામત આયમા તો વોહ રિહાઈ પાયમા વર્ન જાનસે
મારા જાયમા.

શાહ શાએર.

ખયર પ્હે કહેનેકો મંચનેલી તેરે માન લીયા,
જે કે ધોંકલકો છુડા મંચને પ્હે રરમાન દીયા

ખુશ તુજકો તેરી મુશકમેં યાનીયાબ કરે હસ મોહમમેં ફતલ
વાગ કરે.

અન—અબીન અબીના

ગાના.

કર ન દેર અખ કહેતે હંચ છે સખ
 હામી રખ રોજો સખ પાએ જર—કર
 જ દીમેરી નેકનામ જલ જ છુડા ઉસે
 વોહ કરીમે કાર સાજ હરજમાં હરજમાં મદદ કરે
 ફલમંદ શાદ શાદ આકે મુંહ દીખાહમેં.

ખાળ દુસરા ખાતમ.

ખાખ તીસરા

પરદા પહેલા.

જંગલ.

(પહાડ પર કુવા જુસમે ખુશરૂકા ક્યદ હોના હસીનાકા
 બચે દિખાઈ દેના.)

ખુશરૂ—અફસોસ અય હસીના નાદાન દોસ્ત પ્યારી.

હસીના—

શ.એર

હજર અફસોસ ઇસ ગમમેંની મુજકો યાદ કરતા હય,
 મેરાહી નામ હરદમ લેકે છે ફરીયાદ કરતા હય.

ખુશરૂ—

ઝુરખ.આ.

અફસોસ દિલમેંથે મેરે અરમાં નયે નયે
 સોચાયા જમેં અયશકે સામાં નયે નયે
 દિખલાએ બપ્તે બદને બયાળ નયે નયે
 ક્યદે આલમ હય ખાનએ જુદાં નયે નયે.

હસીના—ખુશરૂ ખુશરૂ પ્યારે ખુશરૂ કુછ સુનતા કોઇ તેરી ચા-
 હમેં સર ધુનતા હય,

ખુશરૂ—

શ.એર.

ઇસ દુખમેં હય આલમમેં કીસે ગમ્,જહોંસે કામ,
 ખુશરૂ બદ નસીબકા લેતા હય કૌન નામ.

હસીના—

મુરખ્યા.

કયદ્ધ તેરી દીવાની તેરી જન હસીના,
સો જનસે હોતીથી જો કુરખાન હસીના
મા અશુક તેરી ચારી વોહ નાદાન હસીના
મુદતસે મહાં ફિરતી હય હયરાન હસીના

પ્રસન્ન—હસીના હસીના હાય પ્યારી હસીના.

મુસલ્લસ.

ધસ દસ્તે પુર ખતરમેં તુ હય મુલ બદન કહાં
સહેરાએ જમ હય ધસમેં તુ રસ્કે ચમન કહાં;
નાજુક બદન ન તુ આપ ઉઠાને મહન કહાં.

હસીના—

માના.

પ્યારે જાં હાં તુ રહત ગુજર કરત રંજ સહત
તોરી પ્યારી મંચ હું પડી જનસે અડી ફીરતી હું
દુખીચારી—પ્યારે.

જખસે સુની તેરી દુખકી ખબર મોરે જીઅરા લાગી
મંચ મરી શીરી સહેરા છાનતીશીરી દ્યોડી કોસોં ભાગી
મંચબી સહું પીયા જનપે બલા લાજરાજ ત્યાગી
કયસી કરં નહીં માનતાજી આન આપ કંજ માંગી
સુનીરે મંચને અંખ જો, તેરી સદા જીઆમેં
પડી જરે.—પ્યારે.

શ.એર.

તું તેા યું કયદમેં હો ઐર મંચ આરામ કરં.

આર દિનકે લીયે કયું અયશકો બદનામ કરં.

અખ રહે જંગલ મેશ ગુલીસ્તાન ઐર રહે કુવાં મેરે અ-
યશકા મકાન ઐર ધસ કુએમેં મેરી જન ફિર જનકો છોડ કર
કહાં જતી હય કયું કર તેરી જુદાઇકા સદમા ઉઠાતી હય.

પ્રસન્ન—

શ.એર.

એ હસાન કિમ ખુદાકાં જો કુછબી રહમ આયા,
ખી છડે હુવે દીલોંકાં જો ઉરને ફિર મીલાયા

રખાઈ.

હસીના—કુરખાન ઉસ ખુદાકે હુવા કુછ વોહ મહેરબાન

મરા ખ એક મીમા મજે પથર કે દરમીયાન

હસમેંસે તુજકો દેખકે તસલીન હો મધ.

વર્ન તેરી જુદાઈસે શીરતીથી નીમજન

.પુશર—હસીના અખ તુ યહાંસે જા મેરે સાથ અપની જાન
ખલામેં ન ફંસા

હસીના—નહીં નહીં મરતે હમ તક તેરે સાથ રહુંગી.

શ.એર.

ભુકે હંય તો ભુકે પર સાથ રહેંગે.

અગર મૌતબી આઝેગી તો હમ રાહ મરેંગે

પુશર—

મુરખા,

આમોદાનેકો ફલક અખ મુઝે તરસાતા હય

તેરે મહેમાનકા અરમાનસે જી જતા હય

ખાદસે કરતા હય હમ જી મેરા ધબરાતા હય.

લે ખખરદાર હસીના મુઝે ખશ આતા હય.

હસીના—અરે અરે પુશર મારે પુશર કયા સય મુય, મશ આમમા

જી ધબરા મયા મા અહુમ હોતા હય કે છુંકડી નીત

પાનીસે સર ચકરા ગયા. હય હય કહાં જાઉં કહાંસે

ઠરકે ચારતે ખાના લાઉં.

શ.એર.

યહે ફાંકિંકે સદમેસે મર જાયગા

કુંહી જીસે એક દિન ગુજર જાયગા

ખાના.

કયા હી પુરા નસીખા હયે મેરા.

હય ખયરી દેસા સગરા કયા કરું—

બીખ મીલે લે હો સુખ જીરા

હય અવસા દુખને લેરા કયા કરું—

અખ ખીતાને હુકમ ન થા ફેશ

મીલે ના જો માંગે ખહોતેરા—કયા કરું

કયા કરું કપસે દુઃખ ભરું જાનસે મરું

રંજો, ગમ સહુ મંય કયસે દેખું યહે રોના તેરા—કયા કરું

આખ તીસરા

પરદા દુસરા

જંગલ.

(રસ્તમ ઉજળક ધોંકલ મંએ ચન્દ સરદારોંકે તાજરાના લી
બાસમેં દિખાધ દેના.)

ધોંકલ—મુશીર વજીરકી તદબીરસે હમારા કામ હુવા જો હમકો
મુલકે ચીનમેં તીજરતકે વાસ્તે ફીરનેકા ઇજનેઆમ હુવા
ઇસ લીયે અય બાધયો

ચુરખઆ.

હો લડાઇકા ધ્યાન દિલસે દુર
કરો બેપારીયોમેં અપના જુહુર
ઐર બદલ ડાલો અપના નામ જુરર
તાકે ઐયારીમેં હો કુછ ન કુતુર

ઉજળક—

મુસદ્દલસ.

યહે તદબીર ધોંકલ બહોત ખુબ હય
હય મરગુબ તખ્ત ખુશ અસલુખ હય
ય નામ કૌનસા તુમકો મરગુબ હય

ધોંકલ—મંએતો અપના નામ ફાખર સોચા હય બસ મંએ ફા-
ખર ઐર તુ તાંજર

ઉજળક—(હસકર) હાહાહાહા અરે વાહરે ફાખર અગર ફાખર
ઉલટા કરો તો ખરફા હો ગયા જો એક ધાંસ હય
ઐર શાખરસે શ નિકાલો તો ખર 'હો રહે ગયા
અરે વાહરે નામ શનાસ અબકીસીકી આસ ન હિરાસ
અપના દાના ધાંસ અપને પાસ.

ધોંકલ—

શાએર,

યહે મસ ખરા ન આદત અપની બદલ સંકેગા
ઇસ કામમેં હમારે ઉજળક ન ચલ સંકેગા

ઉજળક—મંએ ચલ ન સકુંગા તો ઉડુંગા કુડુંગા ઉછલુંગા તેસ
સર ફેડુંગા પર સાથ ન છોડુંગા.

રસ્તમ—હાં હા ખામોશ ખામોશ કાઇ આતો હય (સખકા અ-
પના અપના હિસાબ કરનેમેં મશગુલ હોના.)

(હસીનાકા આના.)

હસીના—કયું સાહજ મંચને સુના હય.

અશ્રુઆર.

કે એક મુઠકે ખુતનસે આયા હય જીસાન સોદામર

અમર વાકિક હો તુમ ઉનસે તો ય્હે જાહિર કરો મુજબર

ધોંકલ—આયે ખુતનસે હંય વોહ સરદાદ યહોં હય

ઇસ કાફલેકે કાફિલા સાલાર યહોં હંય

હસીના—

રૂખાઇ

અય ખુશ નસીબ ખુશ રખે હરદમ ખુદા તુએ

હો નશ્અ કારોઆરમે તેરે સીવા તુએ,

દિલકી મુરાદ પાએ તમન્ના હુસુલ હો

દેતી હું મદદ દિલસે મંચ ઇસદમ દુઆ તુએ

રૂસ્તમ—કયું અય આરત કયાં દરકાર હય કિસ ખાતકી તલબગાર

હય ઇસ દુઆ દેનેકા કયા સબબ હય કોઇ મતલબ હય.

હસીના—નહોં નહોં કુછ ચાહતી નહોં.

ગાના.

દુખીયારી હું મારી હું ગમકી

મેરે આસ નહોં કુછ દીલમેં જરા, દુખીયારી.

આપ કોમકે હો બએ પારી, ધનકા ધનધા જરી

ખીતા ધન દામકે લેનાં ન દેનાં મંચ આરત હું બીખારી

કામ નહોં મીસકીનોંકા યાંહાં નહોં ખચરાત,

જા અપની તુ રાહા લેકર માયાહો ખાત.

ન ય્હે દૌલતહી રહેગી ન ય્હે સામાં હોગા

ગોરે તારીકમેં તનહા તને બે જાં હોગા.

ધન માયા કુછ કામ ન આવે આવે કરની કામ

અયસી કરની કર ચલો જો પાછે બાજે નામ.

મુજબર તરસ ખાવ મુસ્સા ન દિખાવ મંચ બખ્તકી સત્તાઈ

હું એક બડી જુરતકી મદદ માંગને આઈ હું.

રૂસ્તમ—મદદ ચાહતી હય તો બાદશાહકે પાસ જા, યહાં સર ન

રિફા સોદામરોમેં કયા કામ યહાં કે લોમ કયા કુવે લેલ

બાદશાહ હય મા નહોં કયા બાવલી ખોરત હય જા જા

યહાંસે જા.

હસીના—કબી વોહ દિન થા કે મખલુકો મેરી ચાહથી સખકે દિ-
લમે મેરી રાહથી લોગ આપિમે જગેહ દેતેયે પલકોપર
બીઠાતેયે જલ્લીલો ખવાર હું લાખો આહતોયે ગિરફતાર
હું ફરખદર બટકતી હું આજકો તરસતી હું મગર અય
નેકમદં તુજસે ઈતના પુછતી હું તુ ખુતનકે સુલતાન
ઐર પહેલવાનકો જનતા હય. ઐ નૌજર દિલવરકો
પયછાનતા હય.

ફરેતમ—

શ.ઐર.

દિવાની હય લડકી તુજે સોદ્દતો નહીં હય
દિલમે તેરે પીટનેકી તમન્ના તો તહીં હય
ગાના.

હસીના— મંય ધુરકીયાં સુની ન જો પાલી હાએ બે બસી.
હુંરાતે હંય ચલે; પાઉંસે સબી
તરસકીયે આએ બાધરે, દુશ્મન હય શાદાબી

ફરેતમ—તુ આપસે જાતી હય યા તેરે નિકાલનેકી દુસરો તરકીબ
કી જાએ,

હસીના—

શ.ઐર.

સમજેયે હમ ખુતનકે હંય સખ લોગ બાવકા,
ખુશર નહીં હય તુજસા જમાનેમે દુસરા.

ફરેતમ—ચહે ઐરત કૌનસે ખુશરકો યાદ કરતી હય,
શ.ઐર.

અય બાવલી ચહે કૌનસે ખુશરકા જીક હય,
કરતી હય કિસકી યાદ તુજે કીસકી શીક હય

હસીના—

મુસદ્દલસ.

ખુશર કે જો ખુતનમે નિરાલા હય પહેલવાં
નોજરકે ખાનદાનમે બાલા હય પહેલવાં
ચાહે ખુતનકી બજમમે આલાહય પહેલવાં

ફરેતમ—હાં હાસીલ હુમ અબ મુરાદ દીલકી.

શ.ઐર.

લડકી ખુદકે વારતે અબ તુ પહાંસે બ,
બે હાયલા ચહે જાતે ન કર અબ ન સર શીરા

હસીના—મંય જાતી હું મગર ઝો બેઠરો તુમહારા પહેલવાન
તુમહારે મુલકી જાન દુશ્મનકે જાનમેં પરીજાન
હય હાય વોહ લોહેકી જાજરોં મેં બંધા હય બે
જાન હય.

શરોર

ઉસ્કે વાલીક કો કુછ ઉસ્કી ખબર હય કે નહીં
ઝાર વહા ઉસ્કે છુડાનેપે નજર હય કે નહીં.
વોહ ગિરફતાર કુએ મેં બેઠાર હય ઇસ્કે દુખસે મેરી બી
જુક નીંદ ફરાર હય.

ફતમ—

મુસલિસાત

ન વાકિફ શાહસે હું મંય ન કુછ વહાંકે જવાનોંસે,
મંય સોદાગર મુએ કયા કામ વહાંકે નવજવાનોંસે.
યહાંસે જા ન મેરા સર ફિરા અયસે બયાનોંસે.

હસીના—અફસોસ અય ખુદ કોઈ ફરીયાદ રસ નહીં
આતા કીસીકોં હાલપે મેરે તરસ નહીં
આ જામ મુજકો મોતહી ઉસપરબી ખસ નહીં.

ફતમ—અય હર્દ મંદ બે આસ.

શરખા.

યહે મુલક યહે વતન તેરા દુશ્મન હય કીસ લીયે
તુજપર જમાના તંમ હય બદજન હય કિસલીયે
તુ કૌન હય ઝાર કરતી હય સેવન યહે કિસલીયે
ઝાર ચાક ચાક હય તેરા દામન યહે કિસલીયે

હસીના—મેરા હાલ કાખીલ જોર હય હાય મુજપર સખ્ત જુ-
લમો જોર હય અય નેક નામ મંય નાકામ હસીના
શાહે ચીનકી દુખતર હું.

શરોર.

મંય વોહ હું જીસ્કો દેખ ન સકતાયા આફતાખ
મંય વોહ હું જીસસે રાજની પાતાયા માહતાખ
અખ દિલ ફિગાર અસ્કબાર લાખાર ખવાર હોંકર દર દર જા
રકતીહું બીક માંખતીહું મુખી શીટીકા ફરતી હું.

ગાના.

મંચ હાય કબી મહન ન એલીયાં, મુરઝમયાં
બન બન ચલીયાં, કંકન ન એલીયાં, ત્યાગી
સહેલીયાં—

ગાઉં ગાઉં જાઉં સુકી રોટીયાં ન પાઉં
કબી રંજ ન દુખ ખેત્ર ન ખેલીયાં—

રૂસ્તમ—ફિર તુ છતના રંજ કયું ઉઠાંતી હય.

હસીના—મુહમ્મતકી ખાતિર ઉલ્લનકી ખાતિર હાય કિસ ચાહસે
મંચને ધસ્કો ચાહા મગર જાલીમ ખાપને ઉસે ચાહે
ગમમેં ફંસાયા મેરી ચાહકા મળ ચખાયા ઉસ ચાહપે
એક પહાડ દક રહા હય. પુશર ઉસમે ઉત્તરા લટક
રહા હય. પુરશીદ કમરકો રૌશનીબી દેખનેકો બટક
રહા હય.

રૂસ્તમ—અરસોસ અય નેકનામ હસીના તુ મહાં જરા આ-
રામ કર.

હસીના—હો વકત આરામ? જમ તક ઉસે આરામ નહીં મુઝે
આરામમે કામ નહીં.

રૂસ્તમ—ઉમ જવાનકી જુખ પ્યાસ પર તરસ આતા હય બજા
હય હસીના અમર ઉસ ખેમસ પર દસ્તરસહો તુ ખાના
ખિલા સકેગી. મગર જખ ઉસપર પથર હય તો ખાનેકા
શુજર દુશ્વાર તર હય.

હસીના—ઉસ પથરમે એક રૌજન હય ઉસ રૌજનસે મેરી
આંખ રૌશન હય બાત ચીત કર સકતી હું ખાનાબી
ખિલા સકતીહું.

રૂસ્તમ—તખ અય ફાખર જલ્દી જા ઐર કોઇ ઉમ્દા ખાના લા
ઐર ઉમ જુખે જવાનકો પહોચા. (જના ધોંકલકા)
અય નેક બખ્ત હસીના મંચ કલ ખુતનમે જઈગા
ઐર ધસ જુલ્મકી ખખર સારે ખુતનમે પહોચાઉંગા.

હસીના—અય સોદામર ખુદા તુઝે બરપુર રખે મોઅલમ તુજસે
દુર રખે જો તુને મુજપર રહમ ખાયા ઐર ઉસ મ-
જહુમકે વાસ્તે ખાનકા દેનેકો ફરમાયા.

ગાના.

માલીક રાખે પુરન ખેપરે તેરી અરે મેરે લખી બનજરેરે
શાદ કીયા હય મુઝે શાદ માન હારે—મેરે.

અસ દિન ખીપતા ખોએગા, સરસે વોહ કરતાર
મંચ દુખસે છુટું દુખીયા ઐર કિસમત હોખીયાર
એહસાં કરને વાલોપે એહોગા ઈજહાર

કરમ જીન્હોને હય કિપે મંચ નહીં જુલી જીનહાર—અરે.

(ઘોંકલકા ખાના લીયે હુવે આના)

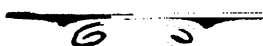
રૂસ્તમ—અય નેક બાનુ ચહે ખાના તૈયાર હય (રૂસ્તમકા વારતે
પયચાનકે અંગુઠી રખ દેના હસીનાકે હમરાહ તાજરકા
ખાના લૈકર જના).

ઉજબક—(ખુશીસે) શાખાશ અય નામદાર સરકાર તેરા બેડા
પાર ખુદા મદદગાર.

રૂસ્તમ—શુક હય ખુદાકા હમારી મહેનત કામ આધ ખુશફી
ખબર ધર બચડે પાધ અબ કયા રહા વહાં પહોંચે ઐર
રિહા ઘોંકલ ઉજબક.

મુસદ્દસ.

હંચ જીતને સારખાન વોહ પહેલવાં બને
પહને લિખાસ જંગકા જંગી જવાં બને
ખુજલિલખી હો તો આજ વોહ પીલેલવાં બને
ખાદલસા ગરજે બર્કસા ચમકે તવાં બને
અબ વક્ત આ ગયા હય દિલોંકે ખુખારકા
તૈયાર હો હય શૌક જીન્હે કારજરકા.

બાબ તીસરા

પરદા તીસરા

જંગલ કુવાં.

(તાજરકા હસીનાકો ખાના દે ચલે જના.)

હસીના—અય પાક યજદાન તેરી જ્ઞાનકે કુરખાન મેરી જાન તેરા
હજર એહસાન આધ કમ મુહતકે બાઅદ મંચ અયસા

ખાના પાયા બરકે દેખકર અપના પહેલા વ.કત યાદ
આયા .પુશર .પુશર.

.પુશર—હસીના હસીના પ્યારી હસીના તુ કહાંથી મંચ પુકારતે
પુકારતે થક ગયા.

શ.એર.

બુકકે સહમેસે લખપર જન હય,
દમભી કોઇ આનકા મહેમાન હય.

.હસીના—પ્યારે તેરી જનકી અમાન તેરા અલ્લાહ નિજેહમાન.
મુસદ્દસ.

થા ન બે કાર તેરે પાસસે જના પ્યારે,
૧.જ્થા મુજપે તેરી જન બચાના પ્યારે
માંગ કર લાઇ હું તેરે લીયે ખાના પ્યારે
ગાના.

ફીરી મત બંગ મએ બઝોરાની સુનો સાજનરે
તુમરો ધ્યાન નહીં ભુલીયા. દિલમેં યહે બાત
ન લાઝોરે—સુનો.

એગર હ.જર જુદા હો જઈ
દિલ હો તો પાસ પાઝોરે—સુયો.

.પુશર—આફરીન મેરી મહેરબાન હસીના આજ અયસા અઝઝ
ખાના કહાંસે પાયા મુદતસે અયસા ખાના ખાયા.

.હસીના—પ્યારે .પુતનકે સોદાગરોંકા એક કાફલા ઠહેરાયા.

મુસદ્દસ.

સરદાર એક ઉસમેં બહોત હોશીઆરથા,
ઇસ વ.કત ઉરકે પાસ યહે ખાના તૈયારથા
બ.ખશા મુઝે કે મેરા સુના હાલેજરથા

.પુશર—આફરીન આફરીન અહાહાહા (હંસના) અયખુદા હાહ-
ગર (હંસના) હસીના હસીના મંચ હંસતાહું તુ બી
.પુશ હો.

.હસીના—પુશર આજ કયું હંસતા હય કયા ખાવલા બન મયા
ઉસ સોદાગરને ખાનેમેં કોઇ ચીજ, તો નહીં મિલાદી
હય યહે કયસી શાદી.

પુશરૂ—હસીના અજ કયા પુછતી હય (હંસના) અગર મંથ ક-
યદમે ન હોતા તો અલાહાહા

હસીના—ઓ નેક નસીબ પુશરૂ યે આજ કયા ઢંગ હય કયસી
પુશીકી તરંમ હય.

શએર.

હસ દુખમેં અલમમેં જો યે અરમાન પુશીકા
કયા ખવાજમેં દેખા કોઇ સામાન પુશીકા

પુશરૂ—પ્યારી હસીના અજ કયા પુછતી હય. (હંસના)
ફાઇ.

રખ માર હુવા નસીબ મેરા.

કુશીઆર હુવા નસીબ મેરા

ગફલતકી ચઢીથી નીંદપર અખ,

બેદાર હુવા નસીબ મેરા.

હસીના—કયું કયસે નસીબ માર હુવા કયા કુએકે અંદરહી અંદર
બેદાર હુવા બાહિર તો કુછ બી ન ઇજહાર હુવા.

પુશરૂ—યે બાત બતાનેકી નહીં કીસીકે સુનાનેકી નહીં.

હસીના—તો કયા મુઝેબી ન બતાઈ યેમા. મુજસેબી ઊમાઇયેમા.

પુશરૂ—ઐરતકી જાત પુર રતુર હય બેહકર હય અકલ હ-
સસે દુર હય.

હસીના—અફસોસ અફસોસ મંથ કયસી બદનસીબ હું જસપર
મેરી જાન કુરબાન હય વોહ અખતક મુજસે બદ ગુ-
માન હય.

પુશરૂ—ખયર પ્યારી હસીના સુન ઇધર કાન લગા જહાંસ પુઝે
યે ખાના મિલા.

કરઆ

પ્યારી વોહ તાજરોંકા કોઇ કાફિલા નહીં

હય તાજરોંકા ઢંગપે તાજર જરા નહીં

સરદાર વોહ કે ખાના હય જસને પુઝે દીયા

રસ્તમ હય નામદાર કોઇ દુસરા નહીં

મેરે રિહા કરનેકા આયા હય જો સોંદામરોંકા લિખાસ
ખનાયા હય.

હસીના—અય મેરે ખુદા રહે ખુશરૂ તો દીવાના હોગયા બેશક
અકલો ખિદ્સે બે ગાના હો ગયા. હાય રહે ઇસ
કયદમે છુટ છુટ કરે ગમરા ગયા ઇસ્કા દિમાગ
ચકરા ગયા.

ખુશરૂ—કયા હસીના તુ રહે બાત જુદી જનતી હય.

અશઆર.

રહે ખાંના જો ઉસ નામવરને દીયા હય
ઇશ્વારા રહે આનેકા ઉસ્ને કીયા હય
કે ઇસ મુર્ગી રાનમેંસે અંગુન
કે પયશાન ખુબ ઇસ્કો મંચને લીયા હય
મીલી મુઝકો રસ્તમકી હય વોહ નશાની
વોહ યા આન પહોચા રહે મજદહ દિયા હય

હસીના—ઇલાહી તેરા શુક મંચ બે આસથી ખુશરૂકી રિહાઇસે
મુઝે પાસથી

ગાના.

કરમ કરત બારી દીઓ હમરી આસ
કરે મન વાલો ખોજ લનવા હય તુમ રહે
સંભવા નાહો બસ ચલીયાં—
મલત સધયાં; બલ જધયાં તોરે નામકે ખુદા
લગી ખિલને મુરંઝાઈ સુખી સુખી કલીઆં.

ખુશરૂ—પ્યારી હસીના તુ જલ્દ ઉસ્કે પાસ જ ઔરે જયસે હો
સકે યહાં ખુલાલા.

હસીના—મંચ અલી જતી હું ઇન્હે સમજાતીહું લાતીહું હાથ
જોડું પાઉં પડું સર જુકાઉં જીસ્તરહ બન પડે. લાઉં
જલ્દ જાઉં જાઉં (આન રસ્તમ વગયરાકા)

રસ્તમ—આને જાનેકી કયા જીરત હય તેરે જાનેસે પહેલે હમ
આગય. અબ તેરા ઔર ઇસ્કા છુટકારા ફુવા મતઝબ
પુરા હમારા ફુવા.

પાંકલ—કયા રહે વહી કુંવાં હય જીસમે ખુશરૂ પહેલવાન હય.

ઉજબક—પુછતે કયા હો કયા યહાં કોઇ દુસરા કુંવાં બી હય
અયસીહી પુછા ગઈ હય તો ફિર હમ બી પુછતે હય

કયા મંહી ધોંકલ પહેલવાન હય મહી રસતમ હય પહાડ. હિખાડ.
ખખાડ. કુવા તોડ ફેડ કર ખુશરૂકો નિકાલો અમરથુ ન નિકલ સકિતો.
ધોંકલકો 'કુએમે' ડમદો યહે ગિરકર ઉસે ઉઝાલ દેગા.

રસ્તમ—ઠીક ઠીક (સમ પહેલવાનોકા પથથી હટાને જમના)

અશઆર.

અબ કામમે' મસર હો તુમ સબકે સબ આવો.

તુમ સામનેસે આકે જરાં જોર લગાવો.

ઇસ સંગપે એક સાથ કરો જોર ઉઠાવો.

હાં હાં તુમ ઇધર છોડ દો ઇસ કાનેપે જાવો.

પકડો ઇસે મજબુત કદમ ખુબ જમાવો

ધોંકલ—(જોર કરતો) હાં દેમેતો હુંહું જરા ઠહેર હી જાવો

૧ ધોંકલ તો હાંપ ગએ.

૨ હાંપ ગએ યા કાંપ ગએ.

૩ યહે મોટી તોંઢ અસ દિખાનેહી હય.

ઉજબક—દિખાનેહી હય યા મન બર ખાનેહી હય.

ધોંકલ—ભાઇ હમસે તો યહેમિલ નહોં ઉઠાઈ જાયગી.

ઉજબક—જના અબીસે અબી તો કુરએકી આફત સરપર ઓએગી

રસ્તમ—અસ અસ તુમ સબ હટ જાવ જરા મંયતો દેખુ. (રસ્તમકા દોગનું હોના.)

મુસદ્દસ.

અબ ખુદા વન્દ કાંદિરે બરતર

અબ તવામાએ ખાલિકે અકબર

જોર હસ્તોંકો તુ બનાએ જબર

તેરે હી હાથમે' હય ફત્હો જરૂર

રખ મેરી લાજ મુજકો ઇજબત કે

આજ અસલી વોહ મેરી તાકતદે.

(રસ્તમકા જોર કરકે પથર ઉઠાકર ફેંકેના. સબકા કુએમે' ઝાંકનાં)

ખુશરૂ—અરે યહે કયા તિલીસમાત હય દિન હય યા રાત હય.

શ.એર.

મેરી આંખોંમે ચકા ચુંદ કુર્ષ પયદા હય.

રૌશની કયસી હસીના હય યહે યહે ગુલ કયસા હય

રસ્તમ રસ્તમ અહા દિલાવર રસ્તમ.

રસ્તમ—ખુશરૂ ઇસ બરગસ્તા જમાનેને કયું તુજકો નાશાદ કીયા
કયું બરદાદ દીયા.

પ્રશ્ન—

શ.એર.

હય તુને બચાયા મુઝે સખ્તીસે અલમસે.

બાહિરબી નિકાલ અબ મુઝે જલ્દ આપને કરમસે.

સ્તમ—નહીં પ્રશ્ન પહેલે મુજસે ધિક્કાર કર એક કોલ પાયદાર
કર મેરા કહેના કુબુલ હો જય તેરા મતલબ હુબુલ હો.

પ્રશ્ન—

શ.એર—

અબ નામ પર નાના મેરે હાજર હુએ આર જનસે

ધરશાદ હો ફરમાઇએ બાહિર હું કબરમાનસે

સ્તમ—

કબર

ખાતુ કસમ અબ નવ જવા ધોંકલ વો હય જો પહેલવા.

છરકે સલબસે મેરી જા એવી હય તુને સખ્તીયાં

અબ બખ્શદે ઉરકી ખતા વો ખાત દિલસે બુક્કમ

અપની સજ વોહ પા ચુકા બાજ આ તુ ઉરકે ધ્યાનસે

પ્રશ્ન—અય પુત્રુર્ગ મહેરબાન તુ નહીં જનતા કે ઇસ મુજને
મેરે સાથ કયા કીયા.

અશ.આર.

ધોંકલ અબ મુજસે કયા વોહ બત્તા જાં બચાવગા

આકરકે સામને વોહ સલામતબી જાયગા

સ્તમ—જો દુશ્મન કીયે પર પરીમાન હય.

તો લાજમ ફિર ઉસ પરબી એહસાન હય.

દિલેરોંમે બચકા ચહી આન હય

કે દુશ્મન પર એહસાનકા ખાન હય.

પ્રશ્ન—આપ કે ફરમાને પર ધોંકલકાં કીના કયા મેરી જાનબી
હાજર હય અબ મંય ઉરસે રાજ હું મંયને મંઆદ
કીયા ઉસકી લરદસે દિલકો સાદ કીયા.

શ.એર.

સ્તમ—જાબાબ પહેલવાં તેરી હિમ્મતપે આશરી

ઇસ તેરી ફરગુજરપે મુરવતપે આશરી (સ્તમકા કુએમે

કમન્દ હાલના) અબ ઇસ કમન્દકો કમરસે મજબુત બાંધલે (પ્રશ્ન
કા કમન્દ પકડ કર બાહિર આના) અરસોસ છે તેરા કયા
હાલ હો ગયા.

હસીના—અમેરેરે છે કયા સિતમ અય નામદાર મેરે બમાને વાલે
પ્રશ્નકો છુડાને વાલે છે હાથ મુઝે આંખોંસે લમાને દે.

પ્રશ્ન—અય પુત્રુર્ગ તુ પહેલવાનો કે દિલોકી હિમ્મત હય નવ-

જવાંકે બદનકી તાકત હય મેરી રિહાઈ એક તઅનજુબકી
હાલત હય.

૩૨૮મ—પુશર તોરા ઇસ તક્લીફ મેં જીન્દા રહેના બી તઅનજુ
બસે ખાલી નહીં દેવકી જાનબી યહે દુઃખ સહેનેવાલી નહી
પુશર—પ્યારી હસીના તુને મેરી ખાતિર મડે દુખ હઠાએ
બહોત મદમેં પાયે.

ગાના.

તોરા દરશન આજ બયોરે
પીતમ પ્યારે જનાઆં જનીઆં દીન રતીયાં
છતાયાં મોરી ધડકી ધડકી
સુરજન હારને તોયે મિલ પાયે
આઝો ગલે મીલો મેરે પીયરવા.
હમ હમ તન મન ખાલો ખીલો જાત
પીતમ પ્યારે પ્યારી તોરી ખાત
મોરે જીઆં ખાત બલ બલ જાત
નીમદિન શાદજી ઝોરે (તુમ) તોરા.

૩૨૯મ—પુશર તુમને ઘોર ટુંઢકારી આસખાન હસીનાને બહોત
તક્લીફ પાઈ હય હદ દરજા ઇજા હઠાઈ હય અખ આરામ
ફરમાવ જવ ખયમે મેં જવ હમારે સાથ ન આવ મંય
અબી જલગા ઘોર નાપાક જુહાકકા ઇસ કયકકા મજ
ચખાઈગા.

પુશર—નહીં ઇસકામમે સખસે પડેમે મંય જલગા ઘોર હીસીકી
જુરશ નહીં એકકા સખકા સર હડાકમા
કરઆ.

સખ્તીસે કયકકી મંય હુવા નાતવાન હું
શકોંસે બી કુઝોમેં હુવા નામ જાન હું
પસ ઇસ ઇરાદેસે તો હુવા સૌર દિલમેરા
કુછ ગમ નહીં નહીં હું પર નવ જવાન હું

૩૩૦મ—હા ખુતન કે દિલેરાંકી યહે રીત નહીં કે કયી કે કુપા
કેર કુપા લે જાએ

શ.એર

વહાં જકર લાંબકી ઇજાકર કરના હય
યહે તજવારે હય પ્યાસી ખુનસેહન સખકો જરનાહય.

જાન્ય—

જાના.

કરમ કરમ હુવા રબકા કરમ કીઆ મીલે
દીલોંસે ખી છડે જન જનસે મીલી જનૌરે
મુરાદે માની જે દિલમેં ઠાની હો તુમને જનની
તુમ મેં હો પાની—કરમ.
જલદી જાઓ જાઓ ગુટેહગારોંકા સજ દો
જરા નાહીં તરસ ખાના દો જહાંનકા સુલતાન
હો હરઆન નિગેહખાન શાદમાન શાદમાન
જાઓ અખ તુમ જાઓ અખ તુમ જાઓ તુમમી જાઓ
હો મુદામ રહે મત ગળ્યાની કરમ૦

ખાખ તીસરા

પરદા ચૌથ

મહેલે જો કાક.

(મલેકાકા અફસોસ કરતે આના)

મલેકા

મુસદ્દસ.

જમાના હયક કયસે કયસે રંગ અપને બદલતા હય.
મજબ હય ખાપ કયસા નામસે બેટી કે જલતા હય
હસીનાકી જુદાંધસે મેરા તો હમ નિકલતા હય
મગર જોહાકતો ઉસકે સતાને પર સંબલતા હય
ખડી મુશ્કીલ પડી હય ઇસકદર સમજતી હું ઉસ્કે
જીયાદા ઐશમી મુસ્સે મેં હરદમ પાતી હું ઉસ્કે
(મુશીરકા આના)

મુશીર—

અશઆર

સખ કર રાની નકર ગમ ઇસકદર
સખ કર અલ્લાહ પર રખતુ નજર
રહમ પર સુલતા કબી તો આયગા
જુદમસે અપને કબી શરમાયગા

મલેકા—કિસ્તરહ દિલકો મેરે આએ કરાર
રહે હસીના કિસ લીચે સીના શીમાર
ખાપ કો ઉસપર તરસ આતા નહીં.
જુદમસે હરગિજ વોહ ખાજ આતા નહીં

મુશીર—અમીર ભોગ અકસર કાનોં કે કચ્ચે હોતે હંચ ખુદે હો
જાતે હંચ મગર દુનિયા કે મ.આમિલાતમેં બચ્ચે હોતે

હંચ ખુશામદીયોંકી બાતોંસે ખુશ હોતે હંચ ઉનપર અ-
મલ કરતે હંચ આખીર—ખુશાઈ પાતે હંચ રાતે હંચ
શાહકો બખ્તક ખુશામદ ખોરકી બાતોંકા ખયાલ હંચ
નહીં સમજતે ઇસકા કયા મઆલ હંચ

અશઆર

ન મા નાથા પહેલેબી કહેના મેરા,
તો ફલ આજતક ઉરકા ખુરા.
મગર અબતો કુછ ધ્યાન ઉન્કો કુવા,
કે ફાંસીસે ઉરકો કિયા હંચ રિહા.
ચુહીં રશતા સમજ જાએંગે.
ખુદા ચાહેતો રાહપર આએંગે

અબ જો કુછ ગમ શુબરતા હંચ ઉરકા સખ કરો ખુદા
ચાહેતો મંચ હસીનાકો બી મહલમે લાઉંગા ઐર ઉસ કબદીકોબી
ધુડા ઉગા.

મલેકા—અસ્લાહ દો જહાન મેં તેરા બલા કરે.

મુશીર—ઉમ્મીદ તેરે દિલકી બી પુરી ખુદા કરે.

મલેકા—તજનીજ તેરીસે મેરે દિલકો કુવા કરાર.

(જના મુશીરક.)

ગાના.

મંચતો સદાસે મહુલ રહી દુખોં બરી રહી.

ઉસકે ગમસે હું મરી જો જુદાઇ સહી.

કુખ બરના, જલમરના, જાન તજી અયે

બની બીપતા સમી દુખીઆ બની કીસમત

લીખી ગઈ યું મેરી, ગયા નહીં મ્હે કુદના

મેરા જયમા કબી—

(આના બખ્તકકા.)

મલેકા—કૌન બખ્તક

બખ્તક—હાં મહેરબાન રાની

મુસદ્દસ.

ગમહંચ બહોત મુઝેબી હસીનાકે હાલસે
અજુદા દિલહું મંચ બી તુમહારે મલાલસે
ગુસ્સેમેં બેખુદી હંચ હસીનાકી ચાલસે
દીધી જેહાક કો જો ખબર ઇસ ખયાલમે
આતા ખુતનકે સોગોંકો અચ્છા નહીં થહાં
અનતેહી મારડાલેંગે ખુશકો બેગુમાં

અગર ઉંદોને તો ઉરકો કયદ કીયા મુદતમેં ખાતકો તુન-
દિયા બેરીકો પરસે તુમકો મલુલ કીયા.

મલેકો—અગર તુમકો હસીનાહી ઉલદતથી તો ખસતરહ કયું બદ-
નામ કરનાથા મખશી તોર પર વહેકામ કરનાથા.

અખતક—કયા કંઈ હસીના કે દિલસે ઉસકી યાદ લુલાઉ બેહારસે
સિદ્દારિશ કરકે ઉરકે મહલમેં લાઉ.

મલેકો—

શ. અર.

ફલ પુરાઈકા જમનમેં પુરા હોતા હય,

ઐર અન્નમ બલાઈકા બલા હોતા હય.

અખતક—કીસી તદખીરસે પુશર કલ કીયા જય તો હસીના
રાહ પર આય કુછ રોજે ગમ કરેગી આખીર જન પર
પન્થર ધરેગી દિલપર જખ કરેગી સખ કરેગી,

અયત

માથ મુરદેકે કાઈ મરતા હય.

આખીરશ રોકે સખ કરતા હય.

જાતે ઉરકે કલકી તદખીર કંઈ ઐર હસીનાકી સીદ્દારશકી
શહસે ત. અજર કંઈ (જના અખતકકા.)

ગાના.

બદકોકરની પુરાઈ બાધરે

પુરાઈ કર નહારો સુખ નહીં પાવે

પુરાઈ એતનસે માન મીલતા નાંહિ

વહેતો ખુદકો બી નહીં બાધરે—

મુસદસ.

અજલબી ને કહી લોગો કે સર ગુજરતી હય,

કે મુદસીદોંસે તો દો. જ. ખમી ખાઈ કરેતી હય.

દુસ્ત હયકે બદોંસે ક. જ. બી ડરતી હય

જમાનેકી નહીં લેતી કોઈ બલા ઉન્કો.

વેહ અયસે બદ હય નહીં પુછતાં ખુદા કિન્કો

(જે. હાકકા ધબરાહટમેં આના.)

જે. હાક—રાની ખામોશ કિસ ખાખે ખરગોશ મેંહય મેરીતો અ. ક. ન
ફરામોશ હય તુમકોબી કુછ હોશ હય.

મલેકો—કુરઆન જાન અય સુલતાન વહે કયસા હય પરીશાન
બયાન ઇસ વક્ત કયા કયા ગુમાન કયુ નસીખે ફશમનાં
કોઈ ખદકાન હય.

જે. હાક—અદસોસ ઊસ બદકાર ગુનેહગારકી સુરત પર શીટકાર ઇસ
ખિટવા પર ખુદાકી માર હરકી બદોલત કયા કયા ગમ
ઉઠતા કું ખુને જાગર ખાતા કું

અખીયાત.

તુમકો ખખર નહીં હય નર્થ ઉશ્તાહકી,
હય આગ વહે લગાઇ ઉસી બદ નિહાહકી
મરતી બીતો નહીં વોહ જડ ફસાહકી
આતી નહીં હય મોતબી તો ના મુરાહકી.

મલેકા—અયતાબદાર કયા ઈસરાર હય જો ગુફતગુ પેચદાર હય
મેરી જાને જાર સુનકર હુઈ મેકરાર હય.

જો.હાક—હાય ઉસ નાશાંદ મે.ઈ.જ.તીકી ખુનિયત બદનિહાદ હસીના
ના મુરાહને મુઝે દિનેા દુનિયામેં હુમોયા ઈ.જ.જત હુખી
સાન હુખી શોકત હુખી અખ મુજમાં સલતતમેબી ખોયા

મલેકા—કયું કયું ખયર હય.

જો.હાક—ખખર હય યા ખુદા કા કહર હય.

શ.એર

છુડા યા આંકર ખુશરકો હય ઉસ્કે યગાનેને.
પરીશાં હય કીયા મુજકો ખુતનકે પહેલવાનેને

મલેકા — કયા વોહ ખુશરકો લે ગએ વહેતો ઔર બી શરમી-
ન્દગી દે ગયે.

જો.હાક—શરમીન્દગી કયા અખ જીન્દગી કે લાલે હય વોહ રસ્તમ
પહેલવાં ઔર ઉસ્કે સાથી યહાં આને વાલે હય.

મુસદ્દસ.

મ.જ.મ હોગા જો વોહ યહાં આએંગે
મુકરરર પુરા રગ દિખલાએંગે
યહાં ખુદા દરીયા બહા જાએંગે

જો.હાક—ખુનકા દરીયા બહાએં ખુદાજાને કયા આદત ઠાએં
બડી મુશ્કીલ હય સારી દૌજ ખે દિલ હય અબી મંચને
સુના હયકે રસ્તમ કિ.એ.તક આ પહોંચ્યા હય અખ કુછ
બન નહીં આતા બજુજ બાગે રહા નહીં જતા.

મુસદ્દસ

ખંસ વકત દિલપે ખોદ વહશત સે જયાદા હય,
દિવારે સખ પાપે હિમ્મત ફતાદા હય.

કયા કીજાએ કે વોહ બી બકદ સર સતદા હય
કુછ હો મગર મેરા તોબી અખ વહે ઈરાદા હય
ખુષ કર યહાંસે બાગું મંચ સહરાકી રાંહલું
અપની બચાઈ જાન કિસી જ પનાહ હું.

(દોનોંકા જના.)

ખાખ તીસરા

પરદા પાંચવા

હરખાર

(જહાદાર સાહેબ તખ્તપર બેઠે દિખાઈ દેતા નૌજરકા અફસોસ કરના.)

નૌજર—હાય અય ખુશર કિલ ખુરી ઘડીસે સિવાસાયા કયા હસ્તે
અખખરકો ફરાયાદ મેરી તરી જુદાપકા દશારાયા.

અશઆર

અફસોસ તેના રંજ ઉઠાયા નહીં જતા
ગમ ખાતાહું મજ ખુરીસે ખાયા નહીં જતા
આએ વોહ કિસી હમસેમે તે બેકસ કોકસ આએ
ઓર વોહ નહિ આએ તે ખુદા અમ અજલ આએ.

સાહુ—અયદિલાવર નૌજર.

મુખમસ.

ધસ્તરહ તુમ્હે દિલકો મતાના નહીં અચ્છા
ગમસે દિલે મિલમિલકો ધુત્તાના નહીં અચ્છા
કર સખકે રોરોકે રલાના નહીં અચ્છા.

નૌજર—હાખમે અપને દિલકો નપાઉં તે કયા કરું
અય તાજદાર જાસે ન જાઉં તે કયા કરું.

સાહુ—

ગાના.

મનો મોરે સુરમાં, કાહેજી કુડહાઓરે
કાહેજી કુડહાઓ, ધીરપાઓ, ગમન ખાઓરે
ગમ હમકા દીન દુર હુઆ હએ.
શાદીકા મોસમ આહી ચુકા હએ
હસકો છુડાને જએ, ગમ ગયા હય તદખીરસે
હસકી છુટેગા ખુશર ખુદાસે દિલ લગાઓરે

નૌજર—અય કાદિરે જુલજલાલ સાદલ ઇસ શાહે ખુશખિસાલકા
આફતામે ઇકબાલ બર ફલકે જાહે જલાલ ખસદ શાનો
ઇજવાલ જુલવગર હો જો મુઝ મજરૂદ દિલપર તસમઆકી
મરહમ રખતા હય મુખે હુવે દિલકી કયારીપર સરક
સંજકા પાની છિડકતા હય. (ચોખદારકા અન્દર દાખીલ હોના)

ચોખદાર—

મુસદસ

મલાહા જબ તલકે દૌરે ફલકે હય ઇસ જમાને મેં
ફલકે પર મહરો મહ જખતકે હંય તામશકે બદાનેમેં
હયાએ ગુલહે ખુલ ખુદાસે જહાંતકે આશીયાને મેં

સદાએ પ્રુશ્નના શાહા હય જન્મતકે શાદયાંને મેં
મુખારિક હો કે રસ્તમ ઐર પ્રુશ્ન દોનો આતે હંય.
સારે હરખાર ઇ.જ.જતતસે કઇ સરદાર લાતે હંય.

શાહ—અય વજર અબી ઇસ ચોખદારકો બે શુમાર સીમેજર
દેડા માલા માલ કર ઇસકા મુહ મોતીચોસે બર અરે
કામ જવ પ્રુશ્નકો હરખારમે લાવ મુઝે ઉસકી સુરત
દિખાવ ઐર ઉરકે પ્યારે બાપસે મીલાવ.

નોજર—અયશાહ મંય બેકરાર હું પ્રુદ જાનેકો તેવાર હું ઇજ
જતકા તલબગાર હું.

શાહ—મત બેકગર હો જવ જવ તુમ મુખનાર હો
(રસ્તમ પ્રુશ્ન વગયરાકા આના)
અબીયાત.

પ્રુશ્ન—હજર શુકકે ફિર પહે કહમ નસીય હુવે
નોજર—કરમ પ્રુદાને કીયા હમસે તુમ કરીય હુવે

શાહ—શુક બરાએ પહેલવાં છુટે બડે જંજલસે

પ્રુશ્ન—આપકે લુદો કરમસે આપકે ચેકબાલસે

નોજર—પ્રુદાને ફિર તેરી સુરત દિખાઇ
તને બેજામે ગોલા જાન આઇ

પ્રુશ્ન—અય મહેરબાન પીદર બખ્તે નારસાને અયસા રસાયલા
કે મયને મિલનેકા ખયાલ દલસે લુલાયાયા મગર
બેશક હમારે તાજદાર જહાંદાર શાહકી શકતકા સાચ
મુઝે યહાં તકલાયા બે તુમસે મીલાયા ઐર પબખુર્દો
દીલોંધી ખીલાયા.

ગાના.

હો ઇલાહી દુનિયા અયસે શાહકી
જસે યાહે હમ નોકરોંકો એયર યુમ જીવે
સારે જમતમે કરો તુમ શાહ.

મદદે પ્રુદા રહે શાહ જીઓજી

શાહ—

અશઆર

આફરી હય ઇસ જહાંકે પહેલવાનકો

મરહૂમા રસ્તમ દિલેર આવરાકો

કે રેહ તુરદ હુવા સુએ ચીનકી ખાતિર

હજરો કોસકી તએકી જમી તેરી ખાતિર

પ્રુશ્ન—સહન શાહકા સાયએ ઇકબાલ મુજકો ઉસ મુસીબતકે
હાલ સદમોંકે જંજલ મદ માલસે નિકાલ કર યહાં

તકા હાથા ઔર રસ્તમ નામદાર દિલેશકે સરદારને અપની
મુહબ્બતો પ્યારકા ઇજ્જતાર કરકે ઇસ કયદકે આ નગરસે
છુડાયા મુજકો મમનુન બતાયા.

શાહ—

બાના

જી હયગા શાહાં ક્યેદે ખવારીસે બચા

તુ અમસા ગુમાશા થાની શાન ન પાનેકો

લાજકા મોતી ખોયા હુવા હયે મીલા

દેખો મંચને થા હાલ ઇસકા હયે વોહ ચેહય

વોહ આનર ખેચારી જો સારી ગમખવારી તુમહારી

કર હારી મંચને હય ઇગકો જનાં જમમે દેખાયા

શીરમી બતલાદો તુમ કીસ ગુલશનકા એહ ગુલ હયગા

ખુશરૂ—બેશક હુશુર છે વહી હય હુર

હસીના—અય તાજદાર જો કુછ ખુશરૂકા ઇજ્જતાર હય વોહ
ઇત્તકે સજવાર હય.

શાહ—મરહુમા અય સરદાર ખુશ આમદી (આના ઘાંકલકા)

ઘાંકલ—હય છે ખુશામદી કયા લો ખુશરૂ કો છુડાયા ચીનકા
ખાકા હડાયો અયસા બડા હુનર દિખાયા ઇસ પરબી
સુલતાનને ખુશામદી ખિતાબ ફરમાયા અરે વાહરે મેરે
હલકે કે સુનને વાલે ઉતમ ધરતી મુલજીમ કયા તાંતજી
ઔર રામ પાયા હમ સમકે, જસ બાતો બાતો મેંદી
ઈઆમ ઉડાયા,

રસ્તમ—

અબીયાત

જખતક ખુદાએ ચસ્ત સમન્દર પુર આબહો.

રૌશન હો માહો મહેર મેંબી આખો તાબ હો

સુલતાકે હકમે મેરી દુઆ મુસ્ત જખ હો

એકબાલ શહરવાર સદા હમ રિકાબ હો

શાહ—કયુ રસ્તમ નામદાર ચીનકે ગુલશનર પુરખદારસે કયા પુલ
પાયા ગુલે મુરાદ હાય આયા

રસ્તમ—શહનશાહ જખ ઇસ ખજીજકો કુએસે છુડાયા ઔર ઇસ
હુરવશકો ઉલફતમે બાવલા પાયા તો મેરાજી બર આયા છે
ખવાલ જમે સમાયા કે નાપાક જો હાકકો સગદુ ઔર
ઇસકા બહલા હુ.

બચત.

પર કયા કઈ વોહ બચ ગયા મેરી નિગાહસે;

પહેલે હુવા ફરાર વોહ ખિલકી રાહસે,

આખીર ઉસકી બહોતસી શૈજકો તહે લે.મકીયા આર ઉસમં
મહેબ્બ જયાકર ખાકે સિયાહ બેદરે.ગ કીયા.

શાહ—શાખાશ અમ દિલેહોકે સરદાર શાખાશ શાખાશ અમ મંદો
દુરોંકે જાનિસાર શાખાશ.

દરબારી ૧—

અશઆર.

જો હિમ્મત હોતો અયસી હો શુભ અત હોતો અયસી હો

૧૧૨ શુભ.અત હોતો અયસી હો જુરા.અત હોતો અયસી હો

૧૧૩ કીયા કુછ ગમ ન અપની જાંકા હિમ્મત ધસકો કહેતો હંચ

૧૧૪ હજરોંસે ન મુંહ જરાઅત ધસકો કહેતે હંચ

૧૧૫ શુભઅત હોતો અયસી હો બહાદુર હોતો અયસાહો

ધોકલ—મંચ કીસીકો નહીં સુઝતા મેરી બાત કોઇ નહીં પુછતા.

ઉજબક—બેશક આપને અયસી તોપ દાગી હય મોરચા હના હય
અરે વાહરે મેરે શૈદાઇ સુબોને હલવાઇ ત.અરીફકી જી
કયા સમાઇ કહેતે હુવે શર્મ ન આઇ હાય હય નજીફ
ઇન્આમ માંગે હસ આઉ.

ધોકલ—હું શીર વહી હરકત.

ઉજબક—હરકતકી ગતતો આગે હોગી અબી કુછ હય પહેલી બરકત

શાહ—ધોકલ યહે કયા તકરાર સરે દરબાર હય અગર કાખીલે
ઇ.જહાર હયતો બયાન કરનમે કયા.આર હય.

ધોકલ—હુજુર જબ હમ ચીનમેં આય એર જોહાક નાપાક
કો ન પાએ તો ઉસકે સારે મ.હલકો લુટકર આમ લમાઇ
આર ઉસકી શૈજકે જવાન જબ મેરે મુકાબિલ આય તો
મંચને વોહ ગુર્જ હિલાએ વોહ હાય ચલાએ કે હજરોંકે
સર ઉડાએ ખાકો ખુનમેં મીલાએ વઅચરે મયરે નચુ
ખયરે બહોતસે ચિત પિત ગિરાએ બલા મેરે સમરે
કોઇ આય એર જીમ બચાકર ચલા જાય.

ઉજબક—નહીં નહીં બડી બહાદુરી દિખલાઇ પડે પડે મુલ ખાઇ
હુજુર જીસ વકત હમારે ધોકલ પહેલવાન (ખુદસે) હમકી
ખાન (જહિર) શહજેર (ખુદસે) પાપડ તો જહિર
ને ગુર્જ હિલાએ તો ઇસકદર મુએબી યાદ આયા કે કઇ
ઉડતી હુઇ મખખીયોંકી ટાંજે દુકીથી આંખેં દુકીથી આર
કંઇ બારતો ગુર્જ હિલાતે હિલાતે મિર પડતેયે.

શાહ—અબદર કયા હય અમશકી સોહબતકા હંમહો બાંગોઝુદરે કુલ
કુલો મીનાકા સંમ હો.

ગાના.

સહેલીયાં—મેરી આલી આઓ ગાઓ આજ સજન
મીલને આયોજયા માને નહી મેરા
પીઆરા જની આન તીલેરી ગાઓ તન મન
વાર વાર કર—

ગુલજરમેં ફલ ફુલવારી ઇન્સાનો મેં પ્યારી
ડાલી ડાલી બાલી બાલી ફુલ ફલ શાદમાન
રંજ દીલોંસે દુર હુવા હય દિલકા ગુલશન બાજ
ખીલા હય હમ પર રહે એ હમાને ખુદા હય.
બીછડા પ્યારા આન મીલા હય હીત મીત
હીલ મીલ હમ તુમ ગાવે એવશકે શૌ શૌ
રંગ રચાવે

શાહ—અય અરાકીને સલતનત તુમ સખ મરદાર મમ વકત હાથરે
દરબાર હો નસ્તરે ખુશીસે સરશાર હો.

ધુસદસ

ધસિ વકત ઉસ ખુદાકી ઇનાયત કમાલ હય
શાદી મેં શાદી ચ્યાર હુમ્મ જ નિહાલ હય
અબનો હમારે જુમેં રહે આના ખયાલ હય
ઇન દોનોં નવ નિહાલોને માયા ખલાલ હય.
અયસા ખુશીકા વકત ખુદાબને કમ મીલે
મીલ જાએ ઉનકે હાથ બી હેં આજ સખ મીલે.

ફરતમ—બહોતહી ખુબ હય મનજુર સખો હયરામ

નોજર—અગર હુજુર કે હાથોસે ઇસકા હુવા અજામ

શાહ—

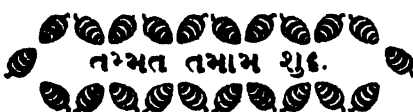
શ એર.

શાદાંહો આબાદી પાવોતુમ કિદાર
ખુશીયો કે દુનિયામે પહેનોં તાજતાજ હાર

અખ—

ગાના.

પાંએ તેએ નએ રંગ ખુશતર હય
ખુશમખ હમ મીલકર
કયા જમાના હય મરશુખ રોજો શખ
કીજે અયશો તરખ દાવમ રહે શાદી દેવે રખ.

ઉદ્ડુ' નાટકો જખાની સાથે (ગુજરાતી હરકેમાં.)

અમૃત	૦-૬	ગુલશને અફફત	૦-૬
અલ્લાહીન	૦-૬	ચતરે બકાવલી	૦-૬
ઇદ્રસભા	૦-૨	ધુપ-છાંવ	૦-૬
ઇન્તેકામ	૦-૬	ભુલભુલેયા	૦-૬
કતલે નઝીર	૦-૬	શહીદેનાજ	૦-૬
સુનેરી ખંજર	૦-૬	સુનેરી ફરેખ	૦-૧
મીઠા ઝહર	૦-૬	દુશમને ઇમાન	૦-૬

અલીબાબા ઝૌર ચાલીસ ચૌર	૦-૬
અસીરોહિસ-શેરીડનક મશહુર પ્લે પીજરો પરસે.	૦-૬
અંજમે સખાવત ઉદે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત	૦-૪
કસોટી ઉદે દારંગી દુન્યા	૦-૬
કાલીનાગન ઉદે જમમુસેદ	૦-૬
ખવાબેહસ્તી ફેઝેસોહબત	૦-૨
ખુખસુરતખલા-સાદી	૦ ૫
ખુખસુરતખલા-તસખીરવાલી	૦-૬
ખુશર હસીનાં	૦-૬
ખુનેનાહુક- શેકસ્પીયરકે મશહુર હેમલેટ પરમે	૦-૬
ગુલર ઝરીના ઉદે ઉલફતકા નગીનાં	૦-૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦-૬
જહરી સાંપ ઉદે કટોરાલર ખન	૦-૬
દાગેહશરત-જાનીસાર ઉદે શરીફરહા.	૦-૬
દીલફરોશ-મરચન્ટ ઝૌફ વેનીસ પરમે	૦-૬
નેક નીયત યાને ચંદાવલી	૦-૬
સયદે દવસ-શેકસ્પીયરકે કીંગરીચર્ડ ધી થડ કા હામા	૦-૬
સિલ્વર-કીંગ-ઉદે સુખાઈ ઉમ્મીદ	૦-૬
સુફએદ ખુન-શેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે	૦-૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચદ્ર જગુપટે બુકસેલર.

ત્રણ હરનાળ-અમદાવાદ.

